SEDER

……..< >…… . . . .
en-voorts-roept-hij tot-MoShèH; 1
……..«……\\…… .
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot-hem,
……//……..< >…….…… !
vandaan-van-de-tent-van de-ordegemeenschap om-te-zeggen.
….||……«……/……\…….. .
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieJSseRáAéL en-zeg-jij tot-hen, 2
…… . .
een-roodling:
.-……..//……..//….
ja~hij-is-aan't-doen-lijfnaderen[1] vandaan-van-jullie
……< >…… . . . . . .
[een-lijfnadering voor-die-JHWH-van-Israël;
…….. .
vandaan-van-het-gedierte:
……\…… .
vandaan-van-het-rundvee en-vandaan-van-het-voorttrekvee,
……< >…… !
zijn-jullie-aan't-doenlijfnaderen enwel~de-lijfnadering-jelieder.
///……| …….. .
ware't~een-opgaander[2] de-lijfnadering-zijner vandaan-van-het-rundvee, 3
……//…….. . . . . .
een-aanhaker[3] is-men-aan't-doen-lijfnaderen;
……/……>…….. |
naar~de-opening-van de-tent-van de-gemeenschapsordening
……..……\…… .
[is-men-aan't-doen-lijfnaderen enwel-hem,
……..< >……
voor-de-genadiging-zijner
……..\\…… !
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
……\…….. .

---

[1] Dit Hebreeuws werkwoord, QáRàB, wordt meestal met 'naderen' vertaald, maar in Leviticus – ten onrechte – meestal met 'offeren', als weergave van de Hiph'il, de causatieve vervoegingsvorm van Hebreeuwse werkwoorden. Het Hebreeuwse zelfstandig naamwoord QèRèB, dat meestal met 'innerlijk' vertaald wordt, functioneert in het Hebreeuws van TaNaKh echter zoals ons woord 'lijf'. In tegenstelling tot anderen menen wij dat dit tweede woord stamverwant is met het eerste, vandaar 'lijfnaderen'.

[2] Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met 'brandoffer' vertaald, maar noch het woord 'brand', noch het woord 'offer' is hierin te herkennen. Het is afgeleid van een werkwoord dat 'opgaan' betekent: in alle betekenissen, waarin we dit in het Nederlands kunnen gebruiken, omhoog gaan, opraken, ergens in opgaan. Een 'opgaander' is een dier dat naar de slachtplaats wordt gebracht om daar in al die betekenissen 'op te gaan'.

[3] Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met 'mannelijk' vertaald. Maar het heeft met 'haak' te maken en duidt op het mannelijk lid. Dit woord wordt ook gebruikt in Gen.1:27. Het vormt ook de kern van het Hebreeuwse werkwoord ZáKàR, dat meestal met 'gedenken' wordt vertaald, maar dat bepaald geen vorm van 'denken' is, maar eerder een vorm van handelen: wij vertalen het daarom met '(zich) aanhaken bij'.

en-voorts-is-men-aan’t-stutten de-hand-zijner, 4

LEV 1

……..\…… . . . . . .
op het-eerstdeel[4]-van de-opgaander;
……..//……..< >……//…… !
en-die-is-aan’t-begenadigd-worden voor-hem om-te-betegenen[5] op-hem.
……//……//……..< >…….
en-voorts-is-men-aan’t-villen enwel-het-stichtjong-van het-rundvee 5
……..\…… . . . . . .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël;
…….»……..\\…… >..
en-voorts-zijn-aan’t-doen-lijfnaderen de-stichtzonen-van AàHæRoN
……..| …… .
[de-priesters enwel-het-roods,
……\\……///……..\\……. |
en-voorts-zijn-zij-aan’t-sprenkelen enwel-het-roods op~de-slachtse
……. .
[in-omsingeling,
…… <>……//…… !
die-is~de-opening-van de-tent-van de-gemeenschapsordening.
……..<>…… . . . . .
en-voorts-is-hij-aan-t-doen-ontschillen en-wel~de-opgaander; 6
…….……//……<>…….. !
en-voorts-is-hij-aan’t-verhakken en-wel-deze tot-hakstukken-daarvan.
«…… | …….\\\……//……
en-voorts-zijn-aan’t-geven de-stichtzonen-van AàHæRoN de-priester 7
..< >…….. . . . . .
[vuur op-de-slachtse;
……..//…… <>…… !
en-voorts-zijn-zij-aan’t-rangschikken houtstukken op~het-vuur.
……. . .
en-voorts-zijn-aan’t-rangschikken: 8
.///…….. | ……. .
stichtzonen-van AàHæRoN de-priesters,
……///…… .
en-wel de-hakstukken,
……<>…… . . .
en-ook~het-eerstdeel en-ook~het-spek;
…….. | .\…… .
op~de-houtstukken die op~het-vuur,
.<>…… !
dat op~de-slachtse.
……..//……< >…….. \…….

[4] Dit Hebreeuwse woord wordt gewoonlijk met ‘hoofd’ vertaald, hier dus ‘ kop’, maar de kern van het woord betekent ‘eerst’. Wat eerst is of komt, kondigt aan wat er volgt en erbij hoort.
[5] Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met ‘verzoenen’ vertaald. Het ‘verzoendeksel' boven de ark is daarvan afgeleid, de KàPPoRèT. De kern van het Hebreeuwse woord betekent echter: iets ergens tegen aan doen, en dan ergens iets tegen doen; we maakten het woord 'be-tegen-en'. Analoog is in het Nederlands een woord ontstaan als ‘ver-over-en’.

en-het-lijfbinnen-daarvan en-de-kuitbotten-daarvan is-hij-aan't-wassen 9

LEV 1

…… . . . . .

[in-waters;

……\\……///…… |

en-voorts-is-aan't-verwalmen de-priester en-wel~de-al-afheid

…. .

[slachtsewaarts,

//……..//……< >…….. !

opgaander vervuring lucht-van~rustgevendheid voor-die-JHWH-van-Israël.

……..……..\\…… \\\……..

en-ware~vandaan-van-het-voorttrekvee de-lijfnadering-zijner vandaan-van-de~ 10

…….. //……..//……<>…… . . . . . .

[mannetjeslammeren of vandaan-van~de-geiten tot-opgaander;

……//……..<>…… !

een-aanhaker[6] volgaaf zijn-zij-aan't-doen-lijfnaderen[7].

……\\……/….\…….\\\……//……<>……

en-hij-vilt enwel-hem op het-bekken-van de-slachtse opbergnoordwaarts 11

……..\…… . . . . . .

[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël;

……..<<……..¤……\\……\\\……..

en-voorts-sprenkelen de-stichtzonen-van AàHæRoN de-priesters

……..//……<>…… !

[enwel~het-roods-zijner op~de-slachtse in-een-singel.

……..///…… | …….. .

en-hij-hompt enwel-hem voor-hompen-zijner, 12

……<>…… . . . . .

enook~het-eerstdeel-zijner enook~het-spek-zijner;

……..///…… | …… .

dan-rangschikt de-priester enwel-hen,

…… |..\…… .

op~de-houtstukken die op~het-vuur,

.<>…… !

die op~de-slachtse.

……..//……..<>……\…… . . . . .

en-het-naderlijf en-de-knieldelen is-hij-aan't-wassen in-water; 13

……\\……///……..|

en-voorts-is-aan't-doen-lijfnaderen de-priester enwel~de-al-afheid

……\…… . .

[en-voorts-aan't-doen-verwalmen slachtse-waarts,

……..\…… . .

---

[6] Dit Hebreeuwse woord, dat meestal met 'mannetje' of mannelijk' wordt vertaald betekent letterlijk 'aanhaker', het mannelijk geslachtsdeel dat het gehele dier of de gehele mens aanduidt.

[7] Dit Hebreeuwse werkwoord wordt in deze en vergelijkbare teksten met 'offeren' vertaald, maar het betekent, zoals blijkt uit de vele andere teksten waarin het voorkomt, naderen, of beter 'lijfnaderen', want het gaat om heel dicht naderen en de kern van het Hebreeuwse woord QèRèB komt overeen met ons woord 'lijf', 'naderlijf'. De term 'offeren' duidt niet meer de concrete handeling aan als onderdeel van een totaal van activiteiten bij het altaar, zoals het Hebreeuwse woord doet, maar is een interpretatie van dat totaal aan handelingen – een interpretatie die bovendien aanvechtbaar is.

een-opgaander hij:

LEV 1

……//……..//…..<>…….. !
een-vervuring lucht rustgevend voor-die-JHWH-van-Israël.

~

…….\\\……//……..//……<>…..
en-ware't vandaan-van~het-gevogelte een-opgaander de-lijfnadering-zijner 14
……. . . . . .
[voor-die-JHWH-van-Israël;
……..\…… . .
en-doet-hij-lijfnaderen vandaan-van~de-tortels:
//……//…….. !
of vandaan-van~de-stichtkinderen-van de-duif enwel~de-lijfnadering-zijner.
……///…….| …… .
en-lijfnaderen-doet-hem de-priester naar~de-slachtse, 15
……..| …….. .
en-hij-knijpt-af en-wel~het-eerstdeel-zijner,
…….<>…… . . . . .
en-hij-verwalmt slachtse-waarts;
……\…… .
en-uitgeduwd-wordt het-roods-zijner
<>……//…… !
op de-wand-van de-slachtse.
……//……..<>…… . . . .
en-wijken-doet-hij enwel~de-krop-zijner in-'t-uitgetrokkene-van-haar; 16
……\\……/……///……../…….| ……. .
en-weg-werpt-hij en-wel-haar ter-zijde-van de-slachtse oosten-vroegwaarts,
……..<>…… !
naar-de-opstaanplaats-van het-asvet.
……..\\……..\……..¬ ..\……:
en-hij-scheurt enwel-hem bij-de-vleugels-zijner niet aan't-splitsen-is-hij 17
……..\\……<……..| …… .
en(dan)-verwalmt enwel-hem de-priester slachtse-waarts,
……..<>……..\…….. . . . .
op~de-houtstukken die op~het-vuur;
……\…….. . .
een-opgaander (is)hij:
……//……..//…..<>…… !
een-vervuring lucht rustbrengend voor-die-JHWH-van-Israël.

==

……. . .
en-een-lichaam-ziel: **2**.1
……. ……|
ja~zij-doet-lijfnaderen (als)lijfnadering een-cijns(gave)
…….. .

[voor-die-JHWH-van-Israël,
LEV 2
…<>……\…… . . . . . .
gries(meel) is-aan't-geschieden de-lijfnadering-zijner;
……///…../……| .
en-voorts-is-hij-aan't-gieten daar-op olie,
……..//……..<>…….. !
en-voorts-is-hij-aan't-geven daar-op geurwit[8].
…… . .
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen-dat: 2
……\…… ¬ ……..:
naar~de-stichtzonen-van AàHæRóWN de-priesters
……\\……/……\……..
en-voorts-is-hij-aan't-handvullen daar-vandaan de-volheid-van
…….. . .
[de-hand-vulling-zijner:
……|
vandaan-van-het-gries(meel)-daarvan
…… .
[en-vandaan-van-de-olie-daarvan,
<>…… . . . . . .
op de-al-afheid-van~het-geurwit-daarvan;
……..\\……/……|
en-voorts-is-aan't-verwalmen de-priester enwel~de-aanhakinge[9]-daarvan
……. .
[de-slachtse-waarts,
……//……../……<>…… !
een-vervuring en-een-lucht rustbrengend voor-die-JHWH-van-Israël.
……../……..| …….. .
en-het-strak-gelatene[10] vandaan-van~de-cijns(gave), 3
……...……<>…… . . . . .
(is)voor-AàHæRóWN en-de-stichtzonen-zijner;
…..//……<>……..//…….
geheiligds-van de-heilige(-dingen) vandaan-van-de-vervuringen-van
…… !
[die-JHWH-van-Israël.

==

……//……//……//……<>……\…….
en-ja je-bent-aan-t-doen-lijfnaderen een-lijfnadering-van cijns(-gave) gebakkens

---

[8] = wierook.

[9] Meestal wordt dit woord vertaald met 'gedenkoffer' of 'gedenkdeel' (Oussoren in NB), maar het woord is afgeleid van het Hebreeuwse werkwoord, dat in deze vertaling met 'aanhaken'; bij vertaald wordt, omdat het niets met 'denken' te maken heeft, maar alles met handelen, dat gekenmerkt is door 'aanhaken'. Om ook de als voorvoegsel bij het hebreeuwse woord geplaatste Aleph (A) recht te doen vertalen we met 'aanhaking**e**', ook omdat dit woord alleen in de tempeldienst voorkomt.

[10] Meestal wordt dit woord vertaald met 'overgelatenen', maar het gaat in het werkwoord, waarvan dit woord is afgeleid, niet alleen om *over* blijven, maar om het onaangetast geblevene, ofwel 'strak' gehoudene, strak geblevene.

LEV 2

…. . . . .
[de-oven; 4
….\……///……..| …….\…… .
gries(-meel)-van koeken uitgeduwd[11] vermengseld in-olie,
……..//……<>……//…….. !
en-wafels[12]van uitgeduwden bezalfd met-olie.

==

……//……<>…….. . . . . .
en-ware't~een-cijns(gave) op~het-bakijzer de-lijfnadering-jouwer; 5
…-……..//……..<>……..//…….. !
gries(meel) vermengseld in-olie een-uitgeduwde is-aan't-geschieden.
…///……| …… .
brokkelig-te-maken enwel-dat in-brokken, 6
……//……..<>…… . . . .
en-voorts-ben-je-aan't-gieten daarop olie;
……<>…….. !
een-cijns(gave) (is)het.

==

……//……..<>…….. . . . . .
ware't~een-cijns(gave)-van de-borrelpan de-lijfnadering-jouwer; 7
..//……<>…… !
gries(meel) in-olie ben-jij-aan't-maken.
……..\…… . .
en-voorts-aan't-doen-komen-ben-jij enwel~de-cijns(gave): 8
\\\……//……<>…… . . . . . .
die aan't-gemaaKt-worden-is vandaan-daarvan voor-die_JHWH-van-Israël;
……| …….. .
en-voorts-doet-hij-lijfnaderen-die naar~de-priester,
……<>…….. !
en-voorts-doet-hij-bereiken-die naar~de-slachtse.
……\\……<……..|
en-voorts-is-aan't-opheffen de-priester vandaan-van~de-cijns(gave) 9
…… .
[enwel~de-aanhakinge-daarvan,
……..<>…….. . . . . .
en-voorts-is-hij-aan't-verwalmen de-slachtsewaarts;
……//……..//……<>…… !
een-vervuring een-lucht rustbrengend voor-die-JHWH-van-Israël.
……../……..| …… .

[11] Hier staat het Hebreeuwse woord 'matse', dat meestal met 'ongezuurde koek" wordt vertaald, maar letterlijk gaat het om een platte koek, een koek (ChaLLaH, het woord daarvoor) die plat gemaakt is, ofwel uitgeduwd, afgeleid dus van een werkwoord, dat in de verschillende contexten met 'uitduwen' te vertalen is.
[12] Ontleend aan Oussoren in NB.

en-het-strak-geblevene vandaan-van-de-cijns(gave), 10
LEV 2
……<>…….. . . . .
voor-AàHæRóWN en-voor-de-stichtzonen-zijner;
…..//……<>……..……//……
geheiligds-van de-heilige(dingen) vandaan-van-de-vervuringen-van
…….. !
[die-JHWH-van-Israël.
…… .
de-al-afheid-van~de-cijns(gave): 11
///……/……| …….. .
die jullie-aan't-doen-naderen-zijn voor-die-JHWH-van-Israël,
.//……<>……. . . . . .
niet zijn-jullie-'t-aan't-maken doorzuurd;
///……..| …….. .
ja de-al-afheid-van~het-gedesemde en-de-al-afheid-van~de-honing,
……\\\……//……<>……
niet~aan't-verwalmen-zijn-jullie vandaan-daarvan een-vervuring
…….. !
[voor-die-JHWH-van-Israël.
……//……//……..//……<>.
een-lijfnadering een-eerste doen-jullie-lijfnaderen enwel-hen 12
…… . . . . . .
[voor-die-JHWH-van-Israël;
……//……<>……//…… !
en-naar~de-slachtse zijn-zij-niet~aan't-opgaan tot-een-lucht rustbrengend.
……\……..¬ …….\
en-de-alaf-heid-van~de-lijfnadering-van de-cijns(gave)-jelieder met-zout 13
…… :
[ben-jij-aan't-zouten
……..\…… . .
en-niet ben-jij-aan't-stil-houden-met:
.///…….\…… .
zout-van de-zuivergang-van de-gods-jouwer,
……<>…….. . . . . .
vandaan-van-op de-cijns(gave)-jouwer;
//……<>……..//…….. !
op de-al-afheid-van~de-lijfnadering-jouwer ben-jij-aan-t-doen-lijfnaderen zout.

==

……..//……//……<>……..
en-ware-'t-dat~jij-aan't-lijfnaderen-bent een-cijns(gave)-van voorsten 14
…….. . . . . .
[voor-die-JHWH-van-Israël;
…… .
in-aar-geschotenes[13],

[13] Dit woord komt behalve hier nog enkele keren voor in Leviticus, Exodus en Deuteronomium. Het is een verlenging van een Hebreeuws woord dat uit twee medeklinkers bestaat (de A en de B), dat overeenkomt met het

…..///…….| .\…….. .
geroosterd in-vuur korreling-van gaardespijs,
…….. .
ben-je-aan't-doen-lijfnaderen,
….<>……//…… !
enwel een-cijns(gave)-van voorsten-van-jullie.
……..///..…../…..| .
en-voorts-ben-je-aan't-geven daarop olie, 15
……..//……<>……. . . . . .
en-voorts-ben-je-aan't-stellen daarop geurwit;
……..<>…… !
een-cijns(gave) (is)het.
……..\\……../…….. . .
en-voorts-doet-verwalmen de-priester enwel~de-aanhakinge: 16
……| …… .
vandaan-van-de-korreling-daarvan en-vandaan-van-de-olie-daarvan,
<>…….. . . . . .
op de-al-afheid-van~het-geurwit-daarvan;
……..<>…….. !
een-vervuring voor-die-JHWH-van-Israël.

~

……//……<>…… . . . . .
en-ware~een-slacht-van vervredegingen[14] de-lijfnadering-zijner; **3**.1
///……..| ..\…. .
ware vandaan-van~het-rundvee deze lijfna-gebrachte,
……| …….. .
ware't~een-aanhaker[15] ware't-een-inboorbare[16],
……..//……<>……..
volgaaf zijn-jullie-aan't-doen-lijfnaderen-deze
……..//…… !
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
……///……..| ……\……
en-voorts-is-hij-aan't-stutten de-hand-zijner op~het-eerstdeel-van 2

Nederlandse woord 'aar', dat het bovenste deel van gras- en koren-halmen aanduidt, waarin de (zaad-)korrels zitten.."In de aar schieten" betekent voldragen worden en rijpen voor de oogst.

[14] De kern van dit Hebreeuwse woord is het bekende woord voor 'vrede': SháLóWM.. Meestal wordt dit woord vertaald met 'vredes*offer*; zo is in de meeste vertalingen telkens het begrip 'offer' toegevoegd aan woorden, die op zich zelf alleen gaan over 'slachten', over 'vuur', over 'cijns' etc. Daarmee worden al deze tempelactiviteiten binnen het kader gebracht van een algemene offercultus. Maar deze algemene offercultus regeert deze tempeldienst van Israël nu juist niet. Deze tempelliturgie dient deze cultus juist te ontmaskeren en wil deze omgezet hebben in handelingen, waarvan de ethische implicaties worden beseft en nageleefd.

[15] Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met 'mannelijk' of 'mannetje' vertaald. Maar de eigenlijke betekenis heeft te maken met een 'haak'. Het is de aanduiding van het mannelijk lid. Dit begrip is ook de kern van het werkwoord 'aanhaken bij', dat meestal met 'gedenken' wordt vertaald.

[16] Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met 'vrouwelijk' of 'vrouwtje' vertaald. Maar het is afgeleid van een werkwoord, dat (in-)boren betekent. Ook dit woord verwijst in het Hebreeuws naar het geslachtelijke van de vrouw. In deze vertaling bewaren we deze samenhang.

…… .
[de-lijfnadering-zijner,
…….. .
en-voorts-is-hij-aan't-villen-die,
…….<>……..\……. . . . . .
in-de-opening-van de-tent-van de-gemeenschapsordening;
……»……..¤ ……\\……\\\…….
en-voorts-zijn-aan't-sprenkelen de-stichtzonen-van AàHæRóWN de-priesters
……..//……<>…….. !
[enwel~het-roods op~de-slachtse in-omsingeling.
……..| ……\…… .
en-voorts-is-hij-aan-t-doen-lijfnaderen (tot)de-slachtse de-vervrediging, 3
……..<>…… . . . . . .
een-vervuring voor-die-JHWH-van-Israël;
……../……| ……\…… .
enwel~het-netvet het-omhullende-van enwel~het-naderlijf,
……..| …… .
enwel de-al-afheid-van~het-netvet,
.<>…….. !
dat(is) op~het-naderlijf.
……| ……..…..\…… .
en-ook de-andertwee nieren, 4
……/……| ..\…… .
en-ook~het-netvet dat(is) op-hen,
..\…… . . . . . .
dat(is) op~de-slappe-lendenen;
……../……..| …… .
en-ook~het-strakhoudende op~het-zwaardeel[17],
……<>…… !
op-de-nieren is-hij-aan-'t-doen-wijken.
……\\……..\\\……|
en-voorts-zijn-aan't-verwalmen enwel-dat de-stichtzonen-van AàHæRóWN 5
…… .
[de-slachts-waarts,
…… .
op~de-opgaander,
.//……<>……..……\…… . . . .
die(is) op-de-houtstukken die(is) op~het-vuur;
……//……//……<>…….. !
een-vervuring een-lucht rustbrengend voor-die-JHWH-van-Israël.

~

[17] Dit woord wordt meestal met 'lever' vertaald, maar de kernbetekenis is 'zwaar'. Het gaat om een zwaar deel in het naderlijf. Dezelfde kernbetekenis is te horen in het woord KáBóWD, dat meestal met 'eer' of 'heerlijkheid' vertaald wordt, maar eigenlijk 'zwaarte' betekent, zoals in het Nederlands woorden als 'gewicht' en 'zwaarwegend' functioneren.

……..\\\……..//….
en-ware~vandaan-van~het-uittrekvee de-lijfnadering-zijner 6
……//……<>…… . . . . . .
[voor-een-slachting-van vervrediging voor-die-JHWH-van-Israël;
……| \…… .
een-aanhaker of een-inboorbare,
…… !
zijn-zij-aan't-doen-lijfnaderen-deze.
……//……<>…… . . . . .
ware't~dat-een-lam hij(is)~doende-lijfnaderen enwel~de-lijfnadering-zijner; 7
……//……<>..
en-voorts-is-hij-aan't-doen-lijfnaderen enwel-hem
……..//…… !
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
……///……| ……<>……
en-voorts-is-hij-aan't-stutten ewel~de-hand-zijner op~het-eerstdeel-van 8
……. .
[de-lijfnadering-zijner,
……\…… .
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel-hem,
……<>……..\…….. . . . . .
voor-de-vertegenwendiging-van de-tent-van gemeenschapsordening;
¤……../……\\\….
en-voorts-zijn-aan't-sprenkelen de-stichtzonen-van AàHæRóWN
……..//……<>…… !
[enwel~het-roods-zijner op~de-slachtse in-omsingeling.
……..//……..\…… ¬ ……\……..
en-voorts-doet-hij-lijfnaderen (tot)de-slachtse de-vervrediging een-vervuring 9
…… :
[voor-die-JHWH-van-Israël
……..| ……\…….. .
het-net-vet-daarvan de-vetstaart volgaaf,
……..//……<>…….. . . . . .
aansluitend-bij de-stuit is-hij-aan't-doen-wijken-die;
……/……..| ……..\…… .
en-ook~het-netvet omhullend enwel~het-naderlijf,
……| …….. .
en-ook de-al-afheid-van~het-netvet,
<>…… !
dat(is) op~het-naderlijf.
……| ……\…… .
en-ook de-andertwee~nieren, 10
……/……..| ..\…….. .
en-ook~het-netvet dat(is) op-hen,
.<>…… . . . . . .
dat(is) op~de-slappe-lendenen;
……/…….. | …… .
en-ook-het-strak-geblevene op-het-levergezwaarte,

…….<>…… !
op~-de-nieren hij-is-‘t-aan’t-doen-wijken.
……..//……..<>…….. . . . . .
en-voorts-doet-verwalmen-het de-priester de-slachtsewaarts; 11
…//……..<>…….. !
brood vervuring voor-die-JHWH-van-Israël.

~

……<>…… . . . . .
en-ware-een-geit de-lijfnadering-zijner; 12
…….<>……//……..
en-voorts-is-hij-aan’t-doen-lijfnaderen-hem voor-de-vertegenwendiging-van
…… !
[van-die-JHWH-van-Israël.
……..///……..| …….. .
en-voorts-is-hij-aan’t-stutten enwel~de-hand-zijner op~het-eerstdeel-zijner, 13
……..\…….. .
en-voorts-is-hij-aan’t-villen enwel-hem,
…….<>……\…… . . . . . .
voor-deveretegenwendiging-van de-tent-van gemeenschapsordening;
▫……..\\……..\\\..
en-voorts-zijn-aan’t-sprenkelen de-stichtzonen-van AàHæRoN
……//……..<>……!
[enwel~het-roods-zijner op-de-slachtse in-omsingeling.
……..///……/……| …….. .
en-voorts-is-hij-aan’t-doen-lijfnaderen vandaan-van-hem de-lijfnadering-zijner,14
……..<>…….. . . . . .
een-vervuring voor-die-JHWH-van-Israël;
……/…..| ……..\…… .
enwel~het-netvet dat-omhult enwel~het-naderlijf,
…….| …… .
en-ook de-al-afheid-van~het-netvet,
.<>…….. !
dat(is) op~het-naderlijf.
…….| …..\…….. .
en-ook de-andertwee nieren, 15
……../….| …. .
en-ook het-netvet op-hen,
.<>…… . . . . . .
dat(is) op~de-slappe-lendenen;
……../……| …… .
en-ook~het-strakgehoudene op~het-levergezwaarte,
……..<>…….. !
op~de-nieren is-hij-aan’t-doen-wijken-het.
……//……<>…… . . . . . .
en-voorts-is-aan’t-doen-verwalmen-hen de-priester slachtse-waarts; 16
..///……| …….\…… .
brood-van vervuring tot-lucht-van rustgevendheid,

……<>……!
de-al-afheid~netvet voor-die-JHWH-van-Israël.
…../////……| …… .
begriffingen-van wereldlang voor-de-(geboorte)ronden-jelieder, 17
…… . . . . . .
in-de-al-afheid-van de-voortwoningen-jelieder;
……//……..< >……..
de-al-afheid-van~het-netvet en-de-al-afheid-van~het-roods zijn-jullie-niet
……. !
[aan't-eten.
~

SEDER

……//……<>……..//…… !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël naar~MoShèH om-te-zeggen. 4,1
…||……\……..▫ …… ,
breng-in naar-de-stichtkinderen-van JieSSeRáAéL om-te-zeggen 2
……. . .
een-lichaamziel:
……///……| …… |
ja~is-zij-aan't-verwaarden in-dwalen vandaan-van-de-al-afheid-van
……\…… .
[de-geboden-van die-JHWH-van-Israël,
.<>….\…… . . . . . .
wat niet aan't-gemaakt-worden-zijn;
……||……..< >…….. !
en-hij-maakt't vandaan-van-een-één-enkele vandaan-van-hen.
..\……..\\\……//……..< >……\…… . . . .
ware't de-priester de-gezalfde[18] is-aan't-verwaarden tot-schuld-van 5
[het-genotenvolk;
……||.……\……..▫
en-voorts-is-hij-aan't-doen-lijfnaderen over de-verwaarding-zijner
..\\……../……\……..//…….//..
[die hij verwaardt een-var stichtjong-van~een-rund volgaaf
……<>…… !
[voor-die-JHWH-van-Israël ter-verwaarding[19].
……\…… . .
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen enwel~de-var: 4
……..//……..//……<>…….
naar-de-opening-van de-tent-van de-gemeenschapsordening
……..\…….. . . . . .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël;

[18] Hebreeuws: MáShieJàCh = Messias.
[19] Verwaarden = de waarde van iets of iemand veranderen; in de zin van aantasten, maar het kan ook de betekenis hebben van 'waarde herstellen'. Zo dicht bij elkaar klinken in deze Hebreeuwse tekst (en in vele anderen) de eerste woorden 'verwaarding' en 'verwaarden' en het laatste woord van dit vers. Het laatste 'verwaarden' herstelt de eerdere 'verwaardingen'; het laatste 'verwaarden' herstelt de waarden die eerder waren 'verwaard'.

LEV 4
……..///……..| ……..\……
en-voorts-is-hij-aan't-stutten enwel~de-hand-zijner op-het-eerstdeel-van
…… .
[de-var,
……//……..<>……//……..
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel~de-var voor-de-vertegenwendiging-van
…….. !
[die-JHWH-van-Israël.
……..//……//……..<>……\……..
en-voorts-is-aan't-nemen de-priester de-gezalfde vandaan-van-het-bloed-van 5
…. . . .
[de-var;
……..//……<>……//…… !
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen enwel-dat naar~de-tent-van
[gemeenschapsordening.
……..\\\……..//……<>…….. . . . . .
en-voorts-is-aan't-onderdompelen de-priester enwel~de-vinger-zijner 6
[in-het-bloed;
……..\\……/….///
en-voorts-is-hij-aan't-doen-spatten vandaan-van~het-bloed zeven stampvoeten
……..\…….. .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël,
……<>……//…… !
bij~de-vertegenwendiging-van het-gordijn[20]-van het-geheiligde.
……..▫ ……..\\……../……▫……..
en-voorts-is-aan't-geven de-priester vandaanvan~het-bloed op~de-hoornen-van7
……\\……///……|
[de-slachtse-van verwalming-van de-welriekendheden
……..\…….. .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël,
.<>……\…….. . . . . .
die(is) in-de-tent-van gemeenschapsordening;
……\……..\…….. . .
en(dan)-enwel de-al-afheid-van~het-bloed- van de var:
…… | ……..|……\…… .
is-hij-aan't-uitstorten naar~de-grondveste-van de-slachtse-van
[de-opgaander,
……<>……//…….. !
die(is)~de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening.
……//……< >……
en(dan)-enwel~de-al-afheid-van~het-netvet-van de-var-van de-verwaarding 8
……..\…….. . . . . .
is-hij-aan't-heffen vandaan-van-hem;
……../….|……\…… .
enwel~het-netvet het-omhulsel op~het-naderlijf,

[20] Hier staat het Hebreeuwse woord PhàRoKèT, dat meestal met 'voorhangsel' wordt vertaald. Het Hebreeuwse woord staat volledig op zichzelf en kent geen verdere afleidingen. Dat geldt ook voor het Nederlandse 'gordijn', dat bovendien, net als het Hebreeuwse woord, een afschermend aspect heeft.

……|…….. .
en-ook de-al-afheid-van~het-netvet,
.<>…….. !
dat(is) op~het-naderlijf.
……| ……\…… .
en-ook andertwee de-nieren, 9
……..\\…..| .\……. .
en-ook~het-netvet dat op-hen(is),
<>…….. . . . . .
dat op-de-slappe-lendenen(is);
……..\\……| …… .
en-ook~het-strakvet op~het-levergezwaarte,
……..<>…….. !
op~de-nieren is-hij-het-aan't-doen-wijken.
……\……. .
zoals-wat geheven-aan't-worden-is, 10
……<>……..\…… . . . . . .
vandaan-van-een-os-van een-slachtgave-van vervredigingen;
……| ……. .
hen-doet-verwalmen de-priester,
<>……//…….. !
op de-slachtse-van de-opgaander.
……..///……| …….. .
enwel~de-huid-van de-var en-ook~al-af~het-vlees-zijner, 11
……..<>…… . . . . . .
op-het-eerstdeel-zijner en-op~de-knieldelen-zijner;
……<>…….. !
en-het-naderlijf-zijner en-de-stront-zijner.
……\……¤……\\……
en-hij-doet-uittrekken enwel~al-af-de-var naar~het-straatbuiten 12
……/……///……..|
[aan-de-neerlatingsplek naar~een-opstaanplaats rein
……..\…….. .
[ter-uitstorting-van asvet,
……..//……//……..< >…… . . . .
en-hij-vervlamt enwel-hem op~houtstukken in-het-vuur;
……//……..<>…… !
op~de-uitstorting-van het-vet-as is-hij-aan't-vervlamd-worden.

~

……\\……..///……| ……. .
en-ware't-dat al-af~de-ordegemeenschap-van JieSSeRáAéL aan't-dwalen-is, 13
……..\…….. .
en-nog-niet-geweten-wordt de-inbreng,
……<>…….. . . . . .
vandaan-van-de-wel-ogen-van de-afstemming[21];

[21] Vergelijk 'verzameling' en 'vergadering'

▫……..\\……..\\\……
en-zij-maken een-één-enkel-iets vandaan-van-de-al-afheid-van~de-geboden
.//……..<>…… …… !
[dat niet~gemaakt-aan't-worden-is-toch en-zij-schuldig-zijn.
……..|…….. .
en-volkènd-wordt de-verwaarding, 14
.//……..<>…….. . . .
die zij-verwaarden op-tegen-dit;
……..\\……../……..///……..|
en-zij-doen-lijfnaderen de-afstemming een var stichtzoon-van~een-rund
…….. .
[ter-verwaarding,
……..\…….. .
en-zij-doen-komen enwel-deze,
……..<>……//…… !
voor-de-vertegenwendiging-van de-tent-van gemeenschapsordening.
▫……..\\……\\\……
en(dan)-stutten de-baardouden-van de-ordegemeenschap 15
……..//……..//……<>..
[enwel~de-handen-hunner op~het-eerstdeel-van de-var
……..\…… . . . . . .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël;
……//……<>……..//…… !
en-hij-vilt enwel~de-var voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
……//……..//……..<>……..\…… . . . .
en-komen-doet de-priester de-gezalfde[22] vandaan-van-het-roods-van de-var; 16
……..<>…… !
naar~de-tent-van gemeenschapsordening.
……\\\……..//……..<>…… . . . . .
en(dan)-dompelt de-priester de-vinger-zijner vandaan-van-het-roods; 17
……||..///……..| ……..\……..
en-hij-bespat zeven voetstampen voor-de-vertegenwendiging-van
…… .
[die-JHWH-van-Israël,
<>……//…… !
en-wel de-vertegenwendiging-van het-gordijn.
……||……\……\……. . .
en-vandaan-van-het-roods is-hij-aan't-geven op~de-horens-van de-slachtse: 18
……..| ……\…… .
die(is) voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël,
.<>……\…….. . . . . .
die(is) in-de-tent-van gemeenschapsordening;
……\…… . .
en-ook de-al-afheid-van~het-roods:
……| ……..|……\…… .
is-hij-aan't-storten naar~de-grondveste-van de-slachtse-van de-opgaander,

[22] Hebreeuws: MeShieJàCh = messias.

……..<>……..//…… !
die(is)~(voor)de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening.
……//……<>……\…….. . . . .
en-ook de-al-afheid-van~het-netvet-zijner is-hij-aan't-op-heffen 19
[vandaan-van-hem;
…….<>…… !
en-voorts-is-hij't-aan't-verwalmen richting-de-slachtse.
……\…… .
en-voorts-is-hij't-aan't-maken voor-de-var, 20
……///……..| ……..\…….. .
naar-wat hij-maakt voor-de-var ter-verwaarding,
<>…… . . . . .
vastzo is-hij't-aan't-maken~voor-hem;
……\\\……//……<>……
en-voorts-is-aan't-betegenen[23] over-hen de-priester
……//…….. !
[en-is-'t-vergeven-aan't-worden aan-hen.
……..\…….. . .
en-voorts-is-hij-aan't-doen-uittrekken enwel~de-var: 21
……..| …… .
naar~het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplaats,
……\…….. .
en-voorts-is-hij-aan't-vervlammen enwel-hem,
…\…….. .
zoals hij-vervlamt,
<>……\……. . . . . .
enwel de-var de-eerdere;
……//……..<>…….. !
de-verwaarding-van de-afstemming (is)het.

~
//……<>…… . . . . . .
zo een-hoog-heen-drager[24] aan't-verwaarden-is; 22
……|……. \……..
en-voorts-is-hij-aan't-maken één-enkele vandaan-van-de-al-afheid-van~
……▫ ……\\……/…..
[de-geboden-van die-JHWH-van-Israël de-gods-zijner
///……//……..<>….
[dat niet~gemaakt-aan't-worden-is-toch in-dwalen
…….. !
[en-hij-schuldig-is.
……///……| …… .
of~men-doet-volkènnen naar-hem de-verwaarding-zijner, 23
//……| . . . . . .
die hij-verwaardt daarbij;

[23] Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met 'verzoenen' vertaald, maar letterlijk betekent het 'ergens iets tegen (aan) doen'; dat hoort ook de nederlandse sprekende nog in het woord 'zoen'.
[24] Iemand die voorop gaat en leiding geeft.

……\\\……//……..//……..
en-hij-doet-komen enwel~de-lijfnadering(sgave)-zijner een-harige(bok)-van
…….<>……..//…… !
[de-geiten aanhaker[25] volgaaf.
……///……| ……\…… .
en-voorts-is-hij-aan't-stutten de-hand-zijner op~het-eerstdeel-van de-harige, 24
……..\…….. .
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel-hem,
……//……..//…….<>……
op-de-opstaanplaats waar men-aan't-villen-is enwel~de-opgaander
……..\…… . . . . . .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël;
…….<>…… !
een-verwaarding (is) het.
……..\\……/……///……|
en-voorts-is-aan't-nemen de-priester vandaan-van-het-roods-van de-verwaarding25
……. .
[met-de-vinger-zijner,
……||……<>…….. . . . . .
en-voorts-is-hij-'t-aan't-geven op-de-horens-van de-slachtse-van
[de-opgaander;
……\…….. .
dan-enwel~het-roods-zijner is-hij-aan't-storten,
…….<>……..//…… !
naar-de-grondveste-van de-slachtse-van de-opgaander.
……| ……\…… .
dan-enwel~al-af~het-netvet-zijner is-hij-aan't-verwalmen slachtsewaarts, 26
……<>……\…….. . . . . .
zoals-het-netvet-van de-slachtgave-van de-vervrediging;
……..\\……\\\……//…….
en-voorts-is-aan't-betegenen op-hem de-priester
……..<>……..//…….. !
[vandaan-van-de-verwaarding-zijner en-is-die-aan't-vergeven-worden aan-hem.

~
……\\\……..//……..//……..<>…..
en-ware't-dat~een-lichaamziel een-één-enkele aan't-verwaarden-is met-dwaling27
……\…… . . . .
[vandaan-van-het-genoten-volk-van het-land;
▫……▫……\\……..\\\……..
bij-haar-maken-van één-enkel (iets) vandaan-van-de-geboden-van
……..//……//……<>……
[die-JHWH-van-Israël wat niet~aan't-gemaakt-worden-is-toch
…… !
[en-voorts-is-hij-schuldig-aan't-worden.
///……..\…… .
of men-brengt-ter-volkènnis aan-hem, 28

[25] = mannetje: het Hebreeuws laat het woord voor het mannelijk lid horen.

……<>…… . . . . . .
de-verwaarding-zijner die hij-verwaardt;
……\\……..| ……..///…
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen (als)lijfnaderingsgave-zijner een-harige
……..\\……\…… .
[vandaan-van-de-geiten volgaaf inboorbaar[26],
……..<>…… !
op-tegen~de-verwaarding-zijner die hij-verwaardt.
……| …….. .
en-voorts-is-hij-aan't-stutten enwel~de-hand-zijner, 29
<>……\…….. . . . . .
op het-eerstdeel-van de-verwaarding[27];
……| …….. .
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel~de-verwaarding,
……..<>…… !
bij-de-opstaanplaats-van de-opgaander.
……..\\……///……..| …… .
en-voorts-is-aan't-nemen de-priester vandaan-van-het-roods -harer 30
[met-de-vinger-zijner,
……..||……<>……\…… . . . . . .
en-voorts-is-hij't-aan't-geven op~de-horens-van de-slachtse-van
[de-opgaander;
……..\…… .
dan-enwel~al-af~het-roods-harer is-hij-aan't-storten,
……..<>…… !
naar-de-grondveste-van de-slachtse.
……..\…… . .
dan-enwel~al-af~het-netvet-harer is-hij-aan't-doen-wijken: 31
..\\……..\……..¬ ……..\……\…… ,
zoals geweken-is het-netvet vandaan-van-op de-slachtgave-van
[de-vervrediging
……///……|…… .
en-voorts-is-'t-aan't-verwalmen de-priester de-slachtse-waarts,
.<>…….. . . . . .
rust-gevend voor-die-JHWH-van-Israël;
……//……//……< >…….
en-voorts-is-hij-aan't-betegenen over-hem de-priester
……..//…… !
[en-voorts-is't-aan't-vergeven-worden aan-hem.
~

[26] Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met 'vrouwelijk'of 'vrouwtje'vertaald, maar het is afgeleid van een werkwoord NáQàB, dat 'inboren' betekent. Het is een, voor ons nogal plastische, uitdrukking voor het vrouwelijk geslachtsdeel, zoals ook het woord ZáKhàR (meestal met 'mannelijk'of 'mannetje'vertaald dat is voor het mannelijk geslachtsdeel; het betekent nl. 'haak'.

[27] = de kop van het dier waaraan de verwaarding voltrokken wordt; in het Hebreeuws is er immers één woord, voor tegelijk de waarde-schending en het waarde-herstel. Zo herinnert elk waarde-herstel aan de waarde-schending en elke waarde-schending roept op tot waarde-herstel. Aan het dier wordt de waarde-schending opnieuw in het openbaar gedemonstreerd c.q. beleden en zo doende wordt de plicht tot waarde-herstel aanvaard.

LEV 4,5

……//……//……<>…..
en-ware't~een-lam is-hij-aan't-doen-komen (als)lijfanderingsgave-zijner 32
……. . . . . .
[ter-verwaarding;
……//……<>…… !
een-inboorbare volgaaf is-hij-aan't-doen-komen-toch.
……| …….. .
en-voorts-is-hij-aan't-stutten enwel~de-hand-zijner, 33
<>……\…….. . . . . .
op het-eerstdeel-van de-verwaarding;
……///……| …….. !
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel-die ter-verwaarding,
……..||……..//……..<>…….. !
op-de-opstaanplaats waar men-aan't-villen-is en-wel~de-opgaander.
……..\\……///…….
en-voorts-is-aan't-nemen de-priester vandaan-van-het-roods-van 34
……| …….. .
[de-verwaarding met-de-vinger-zijner,
……||……<>……\…… . . . . . .
en-voorts-is-hij-aan't-geven op~de-horens-van de-slachtse-van
[de-opgaander;
……\…… .
endan-wel~de-al-afheid-van~het-roods-harer is-hij-aan't-uitstorten,
……<>…… !
naar~de-grondveste-van de-slachtse.
……..\…… . .
endan-enwel~al-af~het-netvet-harer is-hij-aan't-doen-wijken: 35
…\\……..//……..¬ ……..\……
zoals geweken-is het-netvet-van~het-lam vandaan-van-de-slachtgave-van
…… ,
[vervrediging
……..\\……<>…….. .
en-voorts-is-aan't-verwalmen de-priester enwel-dat
[de-slachtse-waarts,
<>……\…… . . . . . .
op de-vuurgaven-van die-JHWH-van-Israël;
……..\\……..\\\……..//……//….
en-voorts-is-aan't-betegenen over-hem de-priester over~de-verwaarding-zijner
……..<>……//…… !
[die~hij-verwaardt en-die-is-aan't-vergeven-worden aan-hem.

~

SEDER

……..\…….. . .
en-een-lichaamziel ja~zij-is-aan't-verwaarden: **5.**1
……..\\……..\…….. .
en-voorts-is-zij-aan't-horen een-stem-van bezwering,

……\…… .
en-zij (is) nogmaligsteller[28],
//…….<>…….\.. . . . . .
of zij-ziet't of volkènt't;
……//……..< >……//…..
ware't~niet is-hij-'t-aan't-voorleggen en-voorts-is-hij-aan't-hoog-heen-dragen
…….. !
[de-ontwrichting-zijner.
.\…… . .
of(er is) een-lichaamziel: 2
..\……¬ …….……..\…… ,
die aan't-tasten-is bij-een-al-afheid-aan~inbreng (die)besmet(is)
.▫……..\\……/…… . .
of bij-het-verslapsel[29]-van wild-leven (dat)besmet(is):
///……|……\…… .
of bij-het-verslapsel-van een-veedier (dat)besmet(is),
.▫……<>……\…… . . . . . .
of bij-het-verslapsel-van wemelgedierte (dat)besmet(is);
……\…… .
en-het-is-(nog)niet-geweten-aan't-worden vandaan-van-hem,
……//……..<>…….. !
en-hij is-besmet en-schuldig.
\..///……| ……..\…… .
of ja hij-is-aan't-tasten bij-het-besmette-van een-roodling, 3
……..| …….. .
tot-de-al-afheid-van het-besmette-zijner,
……//……<>…….. . . . . .
omdat hij-zich-aan't-besmetten-is daarmee;
……..\…….. .
en-het-is-(nog)niet-aan't-geweten-worden vandaan-van-hem,
……<>…… !
en-hij hij-volkènt't en-hij-is-schuldig.
\……..||……\……▫ ……..\\…
of(er-is) een-lichaamziel ja zij-is-aan't-bezevenen[30] tot-gezwets 4
……/……\……\…… . . . . . .
[met-het-lippen-paar om-kwaad-te-doen of om-goed-te-doen:

---

[28] Meestal wordt dit Hebreeuwse woord met 'getuige' vertaald. De kern van dit Hebreeuwse woord is een woord dat 'nog' of 'nog eens' betekent. Een getuige is immers iemand die een gebeuren opnieuw kan laten ervaren door anderen door het te vertellen. Dat opnieuw vertellen is 'nogmaals aan de orde stellen'. Nu is er een ander Hebreeuws werkwoord, dat uit dezelfde medeklinkers bestaat, dat het beste met 'aan de orde stellen, of 'verordenen' kan worden vertaald. De klank van dat woord 'orde' klinkt dus ook in het eerste woord. Beide Hebreeuwse woorden en werkwoorden zijn dan ook niet altijd duidelijk van elkaar te scheiden, al dienen ze wel onderscheiden te worden. Dit voor het Hebreeuws hier zo typerende idioom, is getracht in de Nederlandse weergave hoorbaar en leesbaar te houden. Vandaar de vertaling 'nogmaligstellen' voor het werkwoord en 'nogmaligsteller' voor het zelfstandig naam woord.

[29] Met dit woord wordt in het bijbelse Hebreeuws aangeduid wat wij met het woord 'lijk' aanduiden. In het Hebreeuws horen we wat kenmerkend is, nl. dat het volstrekt slap is.

[30] Dit Hebreeuwse werkwoord wordt meestal met 'bezweren' vertaald, maar de kern van dit woord is 'zeven' en dat is een bijzonder getal, waarmee men voorzichtig dient te zijn.

▫ .....\\.....\\\.....//.....<>.....
voor-de-al-afheid-van wat aan't-zwetsen-is de-roodling bij-een-bezevening
.....\..... . . . . .
[en-het-is-(nog)niet-aan't-geweten-worden vandaan-van-hem;
.....//.....<>.....//..... !
en-hij~hij-volkènt't en-hij-is-schuldig voor-één-enkele daarvan.
.....//.....<>.....\
en-voorts-is-aan't-geschieden ja hij-is-schuldig-aan't-zijn aan-een-één-enkele 5
....
[vandaan-van-deze;
.....\\..... .
en-voorts-is-hij-zich-aan't-behandklappen[31],
.//.....<>..... !
wat hij-verwaardt daar-tegen-op.
.....\.....\.....
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen samen-met-de-verschulding-zijner 6
.....||.....\.....▫
[voor-die-JHWH-van-Israël over de-verwaarding-zijner
..\\...../.....\\.....
[die hij-verwaardt een-inboorbare[32]
.....//.....//.....//.....
[vandaan-van~het voorttrekvee een-lam of~een-harige(bok)-van
.....<>..... . . . . .
[de-geiten ter-verwaarding;
.....//.....//.....<>..... !
enzo-betegent over-hem de-priester
[vandaan-van(vanwege)-de-verwaarding-zijner.
.....\\.....\.....¬ .....\..... ,
ware't-dat-hij~niet aan't-doen-tasten-is- de-hand-zijner[33] de-maat-van 7
[een-stuk vee
.....\\...../.....\..... . .
dan-doet-hij-komen samen-met~de-verschulding-zijner die hij-verwaardt:
.....//.....//.....//.....<>.
andertwee tortels of~andertwee stichtjongen-van~een-duif
....
[voor-die-JHWH-van-Israël;
.//.....<>.....//..... !
één-enkele ter-verwaarding en-één-enkele ter-opgaander.
.....///.....| ..... .
en-komen-doet-hij en-wel-hen naar~de-priester, 8
.....//.....//.....<>..... . . . . .
en-hij-doet-lijfnaderen enwel~die ter-verwaarding eerder;

---

[31] = met de handen (op de borst) slaan; het is de reflexieve hithpa'elvervoeging van het werkwoord JáDáH, dat meestal met 'loven' wordt vertaald, maar letterlijk betekent 'ergens voor in de handen klappen', 'iets behandklappen', omdat de het woord 'hand' de stam is van dit woord.

[32] = van het vrouwelijk geslacht, aangeduid in het Hebreeuws, dat het vrouwelijk geslacht ook aanduidt en is afgeleid van een werkwoord dat ínboren' betekent.

[33] = dit is de Hebreeuwse uitdrukking voor de Nederlandse uitdrukking: de hand leggen op

LEV 5

……..\\\……..//……//……
en-hij-knijpt-af enwel~het-eerstdeel-zijner vandaan-van-tegenover
……<>…… !
[de-nek-zijner en-niet is-hij-aan't-afsplitsen.
……||……..///……..<>……
en-hij-doet-spatten vandaan-van-het-roods-van de-verwaarding 9
……\…… .
[op~de-wand-van de-slachtse,
……..\…… .
en-het-resterende aan-roods,
……..<>……\…… . . . . . .
is-aan't-uitgeduwd-worden naar~de-grondveste-van de-slachtse;
……<>…….. !
een-verwaarding (is)het.
…….. . .
en-enwel~de-andere: 10
……..//……..<>…… . . . . . .
is-hij-aan't-maken (tot)opgaander naar-de-stelregeling;
……\\……<>……//…….
en-voorts-is-aan't-betegenen over-hem de-priester
……..……//……<>…..
[vandaan-van(vanwege)-de-verwaarding-zijner die~-hij-verwaardt
……..//…… !
[en-die-is-aan-vergeven-worden aan-hem.

=

……\\……\……\……. . . .
en-ware't-dat~niet aan't-reiken-is de hand-zijner voor-andertwee tortels: 11
..¬ ……\…… ,
of voor-andertwee stichtjongen-van~een-duif
……..\\…… \…….
dan-is-hij-aan't-doen-komen enwel~(als)lijfnaderingsgave-zijner
..\…… . .
[aldus hij-verwaardt:
……..\\\……//……<>…… . . . . . .
het-tiende-van de-AéPháH aan-gries ter-verwaarding;
……..\\……/…… . .
niet~is-hij-aan't-zetten daarop olie:
……..///……\\ ... |…… .
en-niet~is-hij-aan't-geven daarop geurwit,
//……<>…….. !
ja een-verwaarding (is)het.
……¤ …….. ,
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen-dit naar~de-priester 12
……\……..\……¤……..\\……
en-aan't-vul-handen-is de-priester vandaan-daarvan de-volheid-van
……../…… |
[de-handvulling-zijner enwel~(als)aanhaking-daarbij

……\…… .
[en-hij-is-aan't-verwalmen de-slachtse-waarts,
<>……..\…….. . . . . .
op het-vuur-van die-JHWH-van-Israël;
……<>…… !
een-verwaarding (is)het.
……..……▫ ……..\\……/……\\\…….
en-voorts-is-aan't-betegenen over-hem de-priester 13
[over~de-verwaarding-zijner
……//……//……..
[die~hij-verwaardt vandaan-van(vanwege)-een-één-enkele
……..<>……..\…… . . . .
[vandaan-van die(verwaardingen) en-vergeven-wordt-die aan-hem;
……//……..<>…… !
en-voorts-is-het-aan't-geschieden voor-de-priester als-een-cijns.

=

……//……..<>……//…… !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH te-zeggen. 14
…….fz……\…….. .
een-lichaamziel ja~is-aan't-overtreden (met)een-overtreding, 15
……| …….. .
en-is-voorts-aan't-verwaarden met-een-dwalen,
……..<>…… . . . . . .
vandaan-van(vanwege) de-geheiligde(dingen)-van die-JHWH-van-Israël;
…… |……..\\….
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen samen-met~de-verschulding-zijner
……/……..\\\……\…… . .
[voor-die-JHWH-van-Israël een-reebok volgaaf vandaan-van~het-voorttrekvee:
……..//……..//…….
naar-de-rangschikking-jouwer van zilver~gewichten
……<>…….. !
[naar-het-gewicht~van-het-geheiligde ter-verschulding.
……\……▫ ……\\……/……
en-enwel wat hij-verwaardt vandaan-van(vanwege)-het-geheiligde 16
…….. . .
[is-hij-aan't-vervredigen:
……| ……\…… .
en-enwel~het-vijfde-daarvan is-hij-aan't-toevoegen daarop,
……//……..<>…….. . . . . .
en-voorts-aan't-geven enwel-dat aan-de-priester;
…… . .
en-de-priester:
……..//……//……//……<>……..
hij-is-aan't-betegenen over-hem met-de-reebok-van de-verschulding
……//…….. !
[en-voorts-is-het-aan't-vergeven-worden aan-hem.
~

……\\……|.\…… .
en-ware't-dat~een-lichaamziel ja is-zij-aan't-verwaarden, 17
……. . .
en-voorts-is-zij-aan't-maken:
……..|
een-één-enkele
……\……
[vandaan-van(anders-dan)-de-al-al-afheid-van~de-geboden-van
…… .
[die-JHWH-van-Israël,
..<>……\…… . . . . . .
wat zij-niet aan't-maken-is-toch;
……//……<>……//…… !
en-niet~volkènt-hij en-hij-is-schuldig en-draagt-hoog-heen
[het-geontwricht-zijner.
▫……\……\\\..
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen een-reebok volgaaf 18
……//……//.
[vandaan-van~het-voorttrekvee met-de-rangschikking-van-jou
……<>…… . . . . . .
[ter-verschulding naar~de-priester;
……▫ ……..\\……/……\……\\\……
en-voorts-is-aan't-betegenen op-hem de-priester over de-dwaling-zijner
……//……//……<>……
[waarmee~hij-verdwaalt en-hij niet~volkènt hij
……//…… !
[en-vergeven-wordt-het aan-hem.
……<>…… . . . .
een-verschulding (is)dat; 19
….//……..<>…… !
schuldig-zijnde is-hij-schuldig aan-die-JHWH-van-Israël.

~

……// <> // !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot-MoShèH te-zeggen. 20[34]
……..fz……\……. . .
een-lichaamziel ja aan't-verwaarden-is-zij: 21[35]
……..//……<>…… . . . . . .
met-een-overtreding overtreedt-hij bij-die-JHWH-van-Israël;
……..\\……/…… . .
en-hij-huichelt bij-de-mede-genoot-zijner over-het-bemoeisel[36]:

[34] Vanaf dit vers wijkt de telling in de SV af, want hier begint daar Lev. 6. De NBG-vertaling van 1951 volgt de SV, De nieuwere vertalingen (NB en NBV en Koster) volgen de Hebreeuwse telling. Dat doen wij ook, maar we vermelden in de voetnoten de vroegere telling van de SV en de NBG.
[35] =Lev.6:2
[36] Dit van het werkwoord PáQàD (= zich bemoeien met) afgeleide zelfstandig naamwoord, komt behalve hier alleen nog voor in Gen.41:36. het gaat om datgene waarmeee iemand zich bemoeien moet t.b.v. een ander, waarvoor hij de zorg heeft.

……..///……..| \…… .
of~bij-wat-gesteld-is hem-ter-hand of bij-het-weggeropte,
<>……..//…… !
of de-bedrukking enwel-van~de-medegenoot-zijner.
……\\\……..//……..//……<>……..\…… . . . . . .
of~hij-vindt teloor-geraakts en-hij-huichelt daarbij en-hij-bezevent-zich 22[37]
[op-leugen;
…… . .
op~een-één-enkele:
……..//……..//……..<>……..
vandaan-van-de-al-afheid-van wat~aan't-maken-is de-roodling
……..//…… !
[om-te-verwaarden net-deze(dingen).
……¬ ……..\…… ,
en-het-geschiedt ja~aan't-verwaarden-is-hij 23[38]
[en-voorts-is-hij-schuldig-aan't-zijn
……..\\……../…… . .
en-voorts-is-hij-aan't-doen-terugkeren enwel~weggeropts dat hij-wegropt:
///……\\…..| .\…… .
of enwel-het-(achterover)gedrukte dat hij-(achterover)drukt,
///…… . .
of enwel~het-bemoeisel,
//……..<>.. . . . . .
zo hij-zich-bemoeit daarmee;
//……..<>……//……. !
of enwel~het-teloorgeraakte dat hij-vindt.
▫……..||……\……..¬ …… ,
of vandaan-van-de-al-afheid zo~hij-zich-aan't-bezevenen-is daarop tot-leugen 24[39]
……///……|……... .
en-voorts-is-hij-aan't-vervredigen enwel-dat met-het-eerstdeel-daarvan,
……..<>……..\…… . . . . .
en-het-vijfde-daarvan toevoegend daarop;
……\\……//..//……<>……//…… !
aan-diegene aan-wie dat[40](is) is-hij-aan't-geven-dat op-de-dag-van
[de-schuldigheid-zijner.
……//……..<>…… . . . . . .
en-enwel~de-verschulding-zijner is-hij-aan't-doen-komen 25 [41]
[voor-die-JHWH-van-Israël;
……\……..\\\……//……//
een-reebok volgaaf vandaan-van~het-voorttrekvee in-het-rangschikken-van-jou
……<>…….. !
[ter-verschulding naar~de-priester.

[37] =Lev.6:3
[38] =Lev.6:4
[39] =Lev.6:5
[40] De volgorde van dit woord en het voorafgaande is in de Hebreeuwse tekst omgekeerd. Terwillen van de verstaanbaarheid in het Nederlands kozen we voor deze volgorde en dat kan hier omdat de muziekaccenten op beide woorden dezelfde zijn.
[41] =Lev.6:6

……\\……..\\\……..//……
en-voorts-is-aan’t-betegenen daar-over de-priester 26[42]
……//……<>……
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël
……..\…….. . . . .
[en-voorts-is-vergeving-aan’t-geschonken-worden aan-hem;
……..//……..//……<>……
over elk-één vandaan-van-de-al-afheid-van wat~hij-aan’t-maken-is
……//…….. !
[tot-schuldigheid daaraan.

~

……..//……..<>……//…… !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël naar~MoShèH te-zeggen. **6**.1[43]
….///……| ……\…… .
gebied enwel~AàHæRoN en-enwel~de-stichtzonen-zijner te-zeggen, 2[44]
.//……..<>…….. . . . . .
dit(is) de-uitlegging-van de-opgaander;
.\……..||……\\……..///……\\..|
het(is) het-opgaande op een-vuurhaard op~de-slachtse al-af~de-nacht
…….. .
[tot~de-ochtend,
……//……..<>……..<>…… !
en-het-vuur-van de-slachtse is-een-vuurhaard-aan’t-zijn daarop.
……\\……/……..\…… . .
en-voorts-is-zich-aan’t-kleden de-priester met-het-maatkleed-zijner van-linnen:3[45]
……¬ …….. \…….
en-met-onderbroekspijpen-van~linnen is-hij-zich-aan’t-kleden
…… ,
[op-het-vlees-zijner
……..\…….. . .
en-voorts-doet-hij-geheven-zijn enwel~het-asvet:
….\\……//……..//……<>……
waarmee aan’t-vereten-is het-vuur enwel~de-opgaander
…… . . . . . .
[op~de-slachtse;
……||……..<>…… !
en-voorts-is-hij-aan’t-stellen-dat terzijde-van de-slachtse.
……|…… .
en-voorts-is-hij-van-zich-af-aan’t-schillen enwel~de-kostuums-ziner, 14[46]
……<>……\…… . . . . . .
en-voorts-is-hij-zich-aan’t-kleden met-kostuums latere;

[42] =Lev.6:7
[43] =Lev.6:8
[44] =Lev.6:9
[45] =Lev.6:10
[46] =Lev.6:11

……///……\\…..|
en-voorts-is-hij-aan't-doen-uittrekken enwel~het-asvet
……\…… . . . . . .
[naar~het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplaats,
……..<>…….. !
naar~een-opstaanplaats rein.
……\\……///……|
en-het-vuur op~de-slachtse is-een-vuurhaard-aan't-zijn ~daarop 5[47]
…\…… .
[niet is-het-aan't-doven,
……..\\……\\\……..//……..<>……
en-voorts-is-aan't-doen-branden daarop de-priester houtstukken
…….\…… . . . . . .
[in-ochtend na-ochtend;
……..///……| … .
en-voorts-is-hij-aan't-rangschikken daarop de-opgaander,
……//……<>……//…… !
en-voorts-is-hij-aan't-verwalmen daarop de-netvetten-van
[de-vervredigingsgaven.
. .
vuur: 6[48]
…//……..//……<>…….//.
steevast is-het-een-vuurhaard-aan't-zijn op~de-slachtse niet
…….. !
[is't-aan't-geblust-worden.

=

……//……..<>…….. . . . . .
en-dit de-uitleg-van de-cijnsgave; 7[49]
.\\……///……..|
lijfnaderen-doen enwel-dat de-stichtzonen-van~AàHæRoN
……..\…… .
[voor-de-vertegenwendiging-vam die-JHWH-van-Israël,
……<>…….. !
naar~de-vertegenwendiging-van de-slachtse.
…….\\……../…… . .
en-heffen-doet-hij vandaan-daarvan met-de-vulhand-zijner: 8[50]
……..///……| …….. .
vandaan-van-de-gries(meel)-van de-cijns en-vandaan-van-de-olie-daarvan,
……..| ……. .
en-enwel al-af~de-witgeur,

[47] =Lev.6:12.
[48] =Lev.6:13.
[49] =Lev.7:14.
[50] =Lev.8:15.

..<>..... . . . . .
die (is) op~de-cijns;
.....\..... . .
en-hij-doet('t)-verwalmen (op)de-slachtse:
.....\\\.....//.....<>..... !
een-lucht rustgevend het-aangehaakte-daarvan voor-die-JHWH-van-Israël.
.....\..... .
en-het-strakgeblevene vandaan-daarvan, 9[51]
.....<>.....\..... . . . . .
zijn-aan't-eten AàHæRoN en-de-stichtzonen-zijner;
///.....| .....\..... .
uitgeduwd is-het-aan't-gegeten-woren op-de-opstaanplaats geheiligd,
.....//.....<>..... !
in-de-grashof-van de-tent-van~gemeenschapsordening
[zijn-zij-aan't-eten-dat.
.///.....|..... .
niet is't-aan't-gebakken-worden gezuurd, 10[52]
.....//.....//.....<>..... . . . . ..
(als)de-vereffening-hunner geef-ik enwel-dat vandaan-van-de-vuren;
.....///.....| .... .
het-geheiligde-van de-geheiligde(dingen) (is)dit,
.....<>..... !
zoals-de-verwaarding en-de-verschulding.
.....||.....\\.....| ....
al-af~aanhaker bij-de-stichtzonen-van AàHæRoN zijn't-aan't-eten, 11[53]
.....|..... .
een-ingriffing~wereldlang voor-de-(geboorte-)ronden-jelieder
.....<>..... . . . . .
vandaan-van-de-vuren-van die-JHWH-van-Israël;
fz.....//..<>..... !
al-af die~betast hen is-aan't-geheiligd-worden.

~

SEDER

.....//.....<>.....//..... !
voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël naar~MoShèH te-zeggen. 12[54]
.||..... .....\\...../.....
dit(is) de-lijfnadering-van AàHæRoN en-van-de-stichtzonen-zijner 13[55]
.....\..... . .
[die~zij-doen-lijfnaderen voor-die-JHWH-van-Israël:
.....| .....\..... .
op-de-dag-van de-zalving-van enwel-hem,

[51] =Lev.6:16.
[52] =Lev.6:17.
[53] =Lev.6:18.
[54] =Lev.6:19.
[55] =Lev.6:20.

.\\…//……//……..<>… . . . . . .
tien efa gries(meel) (als)cijns steevast;
……..\…….. .
het-gehalveerde-daarvan in-de-ochtend,
……<>…… !
en-het-gehalveerde-daarvan in-de-avond.
…… . .
op-een-rooster-ijzer: 14[56]
…..//……<>……..\…… . . . . . .
in-olie is't-aan't-gemaakt worden geklutst ben-jij't-aan't-doen-komen-toch;
……| …….\…… .
doorbakkenheden[57] een-cijns-van brokken,
……..//……..<>…….. !
jij-bent-aan't-doen-lijfnaderen een-lucht~rustgevend
[voor-die-JHWH-van-Israël.
……\\……..\\\……//….
en-de-priester de-gezalfde[58] op-de-drukplek-zijner 15[59]
……<>……\…… . . . .
[vandaan-van-de-stichtzonen-zijner is-aan't-maken enwel-dit;
……||……<>……../…… !
een-ingriffing~wereldlang voor-die-JHWH-van-Israël al-af
[ben-jij't-aan't-verwalmen.
……//……//…….//……..<>…….//…… !
en-al-af~de-cijns-van de-priester is-al-af aan't-geschieden niet 16[60]
[is't-aan't-gegeten-worden.

~

……..//……<>……//…… !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël naar~MoShèH te-zeggen. 17[61]
..///……| ……\…… .
breng-in naar~AàHæRoN en-naar~de-stichtzonen-zijner te-zeggen, 18[62]
//…….<>…… . . . . . .
dit de-uitleg-van de-verwaarding;
…….||……..▫ ……\\……../……..
op-de-opstaanplaats waar aan't-gevild-worden-is de-opgaander
……\\\……..|……\……
[is-aan't-gevild-worden de-verwaarding voor-de-vertegenwendiging-van
…….. .
[die-JHWH-van-Israël,

---

[56] =Lev.6:21.
[57] Dit Hebreeuwse woord komt alleen hier maar voor; voor de betekenis zijn we aangewezen op de context. De keuze voor 'doorbakken' berust op de vertaaltraditie.
[58] Hebreeuws MàShieJàCh = Messias.
[59] =Lev.6:22.
[60] =Lev.6:23.
[61] =Lev.6:24.
[62] =Lev.6:25.

……//……..<>…… !
het-geheiligde-van de-geheiligde(dingen) (is)het.
……//……//……..<>……. . . . . .
de-priester die-verwaardt enwel-dat is't-aan't-eten-toch; 19[63]
…….///……..| …….. .
op-de-opstaanplaats (die)geheiligd(is) is-hij-aan't-eten,
……<>……//…….. !
in-de-grashof-van de-tent-van gemeenschapsordening.
//……..//……<>……. . . . . .
al-af die~aan't-betasten-is het-vleees-zijner is-aan't-geheiligd-worden; 20[64]
…….\\……\\\……| …… .
en-die aan't-spatten vandaan-van-het-roods-daarvan op~het-kostuum,
……..| ……\…… .
waar hij-aan't-spatten-is daarop,
……..<>……//…….. !
is-aan't-bewalkt-worden[65] op-een-opstaanplaats geheiligd.
……//……//……<>……. . . . . .
en-het-gerei-van~klei wanneer aan't-gaar-worden-is~daarin 21[66]
[is-aan't-gebroken-worden;
……..//…….\\….| ……. .
en-ware't~in-gerei-van metaal bij-het-gaar-gemaakt-worden,
……//……<>…….. !
dan-voorts-is-het-aan't-geboend-worden en-gespoeld-worden in-water.
……//……..|……..\……. . . . .
en-al-af~aanhaker bij-de-priesters is-aan't-eten enwel-dit; 22[67]
……//……..<>…… !
het-geheiligde-van de-geheiligde(dingen) (is)het.
……..||……▫ ……\\……/……..
en-al-af~verwaarding die men-doet-komen vandaan-van-het-roods-daarvan 23[68]
……<>……..//……//……
[naar~de-tent-van gemeenschapsordening om-te-betegenen
……<>……..\……. . . . . .
[in-het-geheiligde is-niet-aan't-gegeten-worden;
…….<>…… !
in-vuur is-het-aan't-vervlamd-worden.

~

……//…….<>…….. . . . . .
en-dit de-uitleg-van de-verschulding; **7.**1
……//……..<>…….. !
het-geheiligde-van de-geheiligde(dingen) (is)het.

---

[63] =Lev.6:27.
[64] =Lev,6:28.
[65] = is de handeling die voor het schoonmaken bv met water (maar met zand kon het vroeger ook) nodig is.
[66] =Lev.6:29.
[67] =Lev.6:30.
[68] =Lev.6:31.

…… . .
op-de-opstaanplaats: 2
///……..| …….. .
waar-zij-aan't-villen-zijn enwel~de-opgaander,
……<>…… . . . . . .
zijn-zij-aan't-villen enwel~de-verschulding;
……//……..//……..<>……. . !
en-enwel~het-roods-zijner is-men-aan't-sprenkelen op~de-slachtse
[in-omsingeling.
……..//……<>……\…… . . . . . .
en-enwel al-af~het-netvet-zijner is-men-aan't-doen-lijfnaderen vandaan-daarvan;3
fz…… .
enwel de-vetstaart,
……<>……..//…….. !
en-enwel~het-netvet dat-omhult enwel~het-naderlijf.
……..| …..\…….. .
en-enwel de-andertwee nieren, 4
……..\\……| ..\…… .
en-enwel~het-netvet dat (is) op-hen,
.<>…… . . . . . .
dat(is) op~de-slappe-lenden;
……\\……| ……. .
en-enwel~het-strakgeblevene op~het-lever-zware,
……..<>…… !
op~de-nieren is-men-aan't-doen-wijken-dat.
……..\\……..///……| .. .
en-voorts-is-aan't-verwalmen enwel-dat de-priester slachtse-waarts, 5
……..<>…… . . . . . .
een-vervuring voor-die-JHWH-van-Israël;
……<>…… !
een-verschulding (is)het.
……//……<>…….. . . .
al-af~aanhaker bij-de-priesters zijn-aan't-eten-dat; 6
……///……..|……. .
op-de-opstaanplaats de-geheiligde is-het-aan't-gegeten-worden,
……//……..<>……. !
het-geheiligde-van de-geheiligden (is)het.
……..|…….. .
zoals-de-verwaarding zo-de-verschulding, 7
…….//……<>…… . . . . .
een-uitleg een-één-enkele daarvoor;
……..//……//……<>……//…… !
de-priester die aan't-betegenen-is~daarmee voor-hem is-het-aan't-geschieden.
……..\\……<>……\…… . . . . . .
en-de-priester die-doet-lijfnaderen enwel~de-opgaander-van een-menselijke; 8
…….///……..| .\…….. .
de-huid-van de-opgaander die-hij-doet-lijfnaderen,
……<>……//…… !
voor-de-priester voor-hem is-die-aan't-geschieden.

…… . .
en-al-af-de-cijns: 9
///……| ……. .
die gebakken-aan't-worden-is in-de-oven,
……..//……<>……. . . . . .
en-al-af~wat-gemaakt-wordt in-de-ziedpan en-op~een-roosterijzer;
……//……..//……..<>……..//…….. !
voor-de-priester die-doet-lijfnaderen enwel-dat voor-hem is't-aan't-geschieden.
……//……..<>…… . . . . . .
en-al-af~cijnsgave vermengseld~in-olie en-het-schroeidroge; 10
……..\\\……//……<>…….
voor-al-af~de-stichtzonen-van AàHæRoN is't-aan't-geschieden
.//…… !
[iedermenselijke als-voor-de-broederverwant-zijner.

~

……//……..<>……..\…… . . . . . .
en-dit(is) de ~uitleg-van de-slachtgave-van de-vervredigingen; 11
.//……..<>…… !
die hij-aan't-doen-lijfnaderen-is voor-die-JHWH-van-Israël.
…\……¬ …… ,
ware't-dat om-behandklapping hij-aan't-doen-lijfnaderen-is-dat 12
……..\……\…….. . . . . .
dan-doet-hij-lijfnaderen op~de-slachtgave-van behandklapping:
..///……| ……..\…….. .
koeken uitgeduwd vermengseld in-olie,
…….//……..<>……\……. . . . .
en-dunne-koeken uitgeduwd bezalfd met-olie;
……\…… .
en-griesmeel geklutst,
.<>……//……. !
koeken vermengseld in-olie.
……..| …\…… .
op~koeken brood gezuurd, 13
……..<>…….. . . . . .
is-hij-aan't-doen-lijfnaderen de-lijfnaderingsgave-zijner;
……..<>……..//…… !
op~de-slachtgave-van behandklapping vervredigingen-zijner.
……..\\……..///……..| ……. .
en-hij-doet-lijfnaderen vandaan-daarvan een-één-enkele 14
[vandaan-van-al-af~de-lijfnaderingsgave,
……..<>…… . . . . . .
en-hij-doet-verheven-zijn-die voor-die-JHWH-van-Israël;
…… . .
voor-de-priester:
……//……..//……<>……..//…… !
die-sprenkelt enwel~het-roods-van de-vervredigingen voor-hem
[is't-aan't-geschieden.

…. . .
en-vlees: 15
…..fz……..\…… .
de-slachtgave-van behandklapping-van de-vervredigingen-zijner,
……//……<>…… . . . . .
op-de-dag-van de-lijfnadering-daarvan is-hij't-aan't-eten;
……..//……<>…… !
niet~is-men-aan't-met-rust-laten daarvan tot~de-ochtend.
……..\……..\…… . .
en-ware't~een-toezegging of een-zelfopoffering: 16
…..fz…… .
de-slachtgave-van de-toenadering-zijner,
……//……<>……..
op-de-dag-van het-doen-toenaderen-door-hem
……..<>……. . . . .
[enwel~van-de-slachtgave-zijner is-hij-aan't-eten;
…… .
en-vanaf-de-morgen,
……//……..<>…… !
en-het-strakgeblevene daarvan is-aan't-gegeten-worden.
……..<>……..\…… . . . . . .
en-het-strakgeblevene vandaan-van-het-vlees-van de-slachtgave; 17
……..| .
op-dag drie,
……<>…….. !
is-met-vuur aan't-vervlamd-worden.
……\……..\…….▫ ……
en-ware't-dat doende-eten aan't-gegeten-worden-is 18
……\\……/
[vandaan-van-het-vlees-van~de-slachtgave-van de-vervrediging-zijner
…..\……¬ ..\…….. ,
[op-dag drie niet is-hij-aan't-genadigd-worden
……..\…… . .
die-doet-toenaderen enwel-dat:
.\\\……..//……<>……..\
niet is-het-toegerekend-aan't-worden voor-hem verfoeilijks
…… . . . . . .
[is-aan't-geschieden;
……//……..//…..<>……//
en-de-lichaamziel die-eet daarvan is-het-geontwricht-van-haar
…….. !
[hoog-heen-aan't-dragen.
……||……..///……| ……\…… .
en-vlees dat~is-aangetast met-al-af~besmettends is-niet aan't-gegeten-worden,19
……<>…… . . . . . .
in-vuur is-het-aan't-vervlamd-worden;
…….. .
en-het-vlees,

……..……<>……..//…… !
een-al-af~reine is-aan’t-eten vlees.
……/……\…… . .
en-de-lichaamziel die~aan’t-eten-is vlees: 20
……..///……| .\…….
vandaan-van-de-slachtgave-van de-vervredigingen die(zijn)
…….. .
[voor-die-JHWH-van-Israël,
……<>……. . . . . .
en-de-besmetting-zijner (is)daarop;
…..//……//……..<>…… !
en-af-scheidt-zich de-lichaamziel (nl.)die vandaan-van-de-genotenvolken-harer.
……\……\…… . .
en-een-lichaamziel ja~zij-is-aan’t-tasten op-al-af~besmettends: 21
……///……| \……\ . .
op-besmettelijks van roodling of vee-gedierte besmet:
///……\…….. .
of op-al-af~afschuw (dat)besmettend(is),
……//…
en-voorts-is-hij-aan’t-eten
……//……..<>……
[vandaan-van-vlees-van-de-slachtgave-van de-vervredigingen
..\…… . . . . . .
[die(zijn) voor-die-JHWH-van-Israël;
……//……//……<>…… !
en-voorts-is-zich-aan’t-afscheiden de-lichaamziel (nl.)die
[vandaan-van-de-genotenvolken-harer.

~

……//……<>……..//……. !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH te-zeggen. 22
..//……//……<>……. . . . . .
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL te-zeggen; 23
……\……//……//……<>……..//…….. !
al-af~netvet-van een-os en-een-lam en-een-geit zijn-jullie-niet aan’t-eten.
……///……| ……\…… .
en-net-vet-van verslapts en-netvet-van vervretens, 24
……..<>…… . . . . . .
is-aan’t-gemaakt-worden voor-al-af~bodewerk;
…..<>……..//…….. !
en-etend ben-jij-niet aan’t-eten-dat.
fz……\…… .
ja al-af~eter-van netvet, 25
…… .
vandaan-van~het-veegedierte,
.\\……..//……..//……..<>……..
dat men-doet-lijfnaderen vandaan-daarvan (als)vuurgave

……. . . . . .
[voor-die-JHWH-van-Israël;
……//……//……<>……. !
en-voorts-is-zich-aan't-afscheiden de-lichaamziel die-eet
[vandaan-van-de-genotenvolken-harer.
……\\……..\……. .
en-al-af~roods zijn-jullie-niet aan't-eten, 26
….<>…… . . . . .
in-al-af de-zitplaatsen-jelieder;
……..<>…… !
aan-het-gevogelte en-aan-het-gedierte.
…….<>……\…… . . . . .
al-af~lichaamziel die~aan't-eten-is al-af~roods; 27
…..//……//…….<>…… !
en-af-scheidt-zich-toch een-lichaamziel (als)die
[vandaan-van-het-genotenvolk-harer.

~

……//……<>……//……. !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël naar~MoShèH te-zeggen. 28
……..//……//……<>……. . . . . .
breng-in naar~de-stichtkinderen-van JieSsᵉRáAéL te-zeggen; 29
……||……..///……|
wie-doet-lijfnaderen enwel~de-slachtgave van-de-vervrediging-zijner
……. .
[voor-die-JHWH-van-Israël,
……..\\\……//….
is-aan't-doen-komen enwel~de-lijfnaderingsgave-zijner
……..<>……//…… !
[voor-die-JHWH-van-Israël naar-de-slachtse-van de-vervrediging-zijner.
……\…… .
de-handen-zijner zijn-aan't-doen-komen-dan-toch, 30
……\…… . . . . . .
enwel de-vuurgaven-van die-JHWH-van-Israël;
……..///……| ……. .
enwel~het-netvet op~het-borstdeel – hij-is-het-aan't-doen-komen,
……\…… . .
samen-met het-borstdeel:
……..//……..//……<>…….
om-te-zwaaien enwel-dat een-zwaaigave
……..//……. !
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
……\\\……//……..<>…… . . . . . .
en-voorts-is-aan't-verwalmen de-priester enwel~het-netvet op-de-slachtse; 31
……| …… .
en-voorts-is-aan't-geschieden het-borstdeel,
……..<>…… !
voor-AàHæRoN en-voor-de-stichtkinderen-zijner.

……|……..\…….. .
en-enwel het-been-stuk het-zuiden-rechter, 32
……//……..<>…… . . . . . .
zijn-jullie-aan't-geven een-verheven-gave voor-de-priester;
……<>…….. !
vandaan-van-de-slachtgaven-van de-vervredigingen-jelieder.
……||……..\\\……..//…….
wie-doet-lijfnaderen enwel~het-roods-van de-vervredigingsgaven 33
……..<>……..\…….. . . . .
[en-enwel~het-netvet
[vandaan-van(uit)-de-stichtkinderen-van AàHæRoN;
…….\\\……..//……//……<>…….. !
voor-hem is-aan't-geschieden een-beenstuk-van het-zuidenrechtse
[tot-besomming.
.▫ ……\\……/……..\……\……..
ja enwel~het-borstdeel-van de-zwaaigave en-enwel het-beenstuk-van 34
…….. . . . . .
[de-verhevenheidsgave:
..\\……| ……..\…….. .
neem-ik vandaan-bij de-stichtkinderen-van~JieSsₑRáAéL,
……..<>…… .
vandaan-van-de-slachtgaven-van de-vervredigingen;
……\…….▫……\\……///……
en-voorts-geef-ik enwel-die aan-AàHæRoN de-priester
……|…….. .
[en-aan-de-stichtkinderen-zijner tot-een-ingriffing~wereldlang,
……<>……//…… !
vandaan-van-bij de-stichtkinderen-van JieSsₑRáAéL.
.\……///……| ……\…….. .
dit(is) de-zalving-van AàHæRoN en-de-zalving-van de-stichtzonen-zijner, 35
……..<>…….. . . . . .
vandaan-van-de-vuurgaven-van die-JHWH-van-Israël;
……| ……\…….. .
op-de-dag-van het-doen-lijfnaderen van-hen,
……..<>…… !
voor-het-priesterschap voor-die-JHWH-van-Israël.
….▫ ……\\……../……..\…… . .
wat gebiedt die-JHWH-van-Israël om-te-geven aan-hen: 36
……| ……..\…….. .
op-de-dag-van het-zalven-door-hem enwel-van-hen,
……<>……..\…….. .
vandaan-van-bij de-stichtkinderen-van JieSsₑRáAéL;
……..//……..<>…… !
een-ingriffing wereldlang voor-de-(geboorte-)ronden-hunner.
..\……. . .
dit(is) de-uitlegging: 37
……..|……. .
voor-de-opgaander voor-de-cijns,

……..<>…….. . . . . .
en-voor-de-verwaarding en-voor-de-verschulding;
…….. .
en-voor-de-vol-makingen,
……..<>…….. !
en-voor-de-slacht-van de-vervredigingen.
.\\……..\\\……..//……<>……\…….. . . .
wat gebiedt die-JHWH-van-Israël aan~MoShèH op-de-berg SieJNáJ; 38
……..\\……//……\…… . .
op-de-dag-dat hij-gebiedt aan~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL:
……..\\\……..//……
om-te-doen-lijfnadren enwel~de-lijfnaderingsgaven-hunner
……..<>……//…… !
[voor-die-JHWH-van-Israël in-het-inbrengveld SieNáJ.

~

SEDER

……//……<>……//…….. !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot-MoShèH om-te-zeggen. **8**.1
.///……..| ……\…… .
neem enwel~AàHæRoN en-enwel~de-stichtkinderen-zijner samen-met-hem, 2
……| ……. .
en-enwel de-kostuums,
……..<>…….\…….. . . . . .
en-enwel de-olie-van de-zalving;
……..\……..\…… .
en-enwel de-var-van de-verwaarding,
……..| \…… .
en-enwel andertwee de-reebokken,
……..<>……..//…….. !
en-enwel het-opzetblad-van de-uitgeduwde(koeken).
……..//……..<>…….. . . . . .
en-enwel al-af~de-ordegemeenschap-van de-afstemming; 3
……<>……//…… !
naar~de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening.
……..\…… .
en-voorts-maakt MoShèH, 4
……..//……..//……<>…… . . . . .
naar-wat gebiedt die-JHWH-van-Israël enwel-aan-hem;
……..|.. .
en-voorts-stemt-zich-af de-ordegemeenschap,
……<>……//…… !
naar~de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening.
……//……..<>…… . . . . . .
en-voorts-zegt MoShèH tot~de-ordegemeenschap; 5
.\…… .
dit(is) de-inbreng,

……..//…….<>…… !
die~gebiedt die-JHWH-van-Israël om-te-maken.
……..\…… .
en-voorts-doet-lijfnaderen MoShèH, 6
……<>…… . . . . .
enwel~AàHæRoN en-enwel~de-stichtkinderen-zijner;
……..//……<>……. !
en-voorts-wast-hij enwel-hen in-water.
……..\\……../……. . .
en-voorts-geeft-hij op-hem en-wel~de-lijfrok: 7
……///……|…… .
en-voorts-omgordt-hij enwel-hem met-een-riem,
……..///……..|…… .
en-voorts-kleedt-hij enwel-hem enwel~met-een-bovenover,
……..//……..<>…….. . . . . .
en-voorts-geeft-hij op-hem enwel~het-schort;
……..\…… . .
en-voorts-gordt-hij enwel-hem:
……..\\……| ……. .
met-de-berekendheid-van het-schort,
……..//……<>……. !
en-voorts-omschort-hij hem daarmee.
……//…….<>…….. . . . .
en-voorts-stelt-hij op-hem enwel~het-blazoen; 8
……| …….. .
en-voorts-geeft-hij aan~het-blazoen,
……..<>…… !
enwel~de-AuWRieJM en-enwel~de-ToeMMieJM.
……..//……..<>…….. . . . . .
en-voorts-stelt-hij enwel~de-tulband op~het-eerstdeel-zijner; 9
……\\……../……\……..
en-voorts-stelt-hij op~de-tulband naar~het-tegenover-van
…… . .
de-vertegenwendiging-zijner:
……\……///……| ..\…… .
enwel een-florarand-van goud toewijding-van de-heiligheid,
……..//……//……<>…… !
naar-wat gebiedt die-JHWH-van-Israël enwel~aan-MoShèH.
……///……..|……\…….. .
en-voorts-neemt MoShèH enwel~de-olie-van de-zalving, 10
……//……<>…….. . . . . .
en-voorts-bezalft-hij enwel~het-voortgewoon en-enwel~al-af~wat~daarin(is);
……..<>…… !
en-voorts-heiligt-hij enwel-hen.
……//……//……..<>……\…… . . . . . .
en-voorts-spat-hij vandaan-daarvan op~de-slachtse zeven voetstampen; 11
……..\\……/…… . .
en-voorts-bezalft-hij enwel~de-slachtse en-enwel~al-af~het-gerei-zijner:

……..//……..<>…….. !
en-enwel~de-ringpot en-enwel~de-vastheid-zijner om-te-heiligen-hen.
……| …… \…… .
en-voorts-giet-hij-uit vandaan-van-de-olie-van de-zalving, 12
<> …….. \ …… . . . .
op het-eerstdeel-van AàHæRoN;
…… //…… <> …… !
en-voorts-zalft-hij enwel-hem om-te-heiligen-hem.
……\\ …… / …… \ …… . .
en-voorts-doet-lijfnaderen MoShèH enwel~de-stichtzonen-van AàHæRon: 13
……/// …… | …… ///…….. |
en-voorts-kleedt-hij-hen in-lijfrokken en-voorts-gordt-hij-aan enwel-hen
……. .
[een-riem,
……..//…… <> …. . . . . .
en-voorts-omwindt-hij hen een-heuvelmuts;
// ……//…… <> …… !
zoals gebiedt die-JHWH-van-Israël enwel~aan-MoShèH.
…….. . .
en-voorts-reikt-hij-aan: 14
<> ……\ …….. . . . . .
enwel een-var-van verwaarding;
……..\\……///……|…….. .
en-voorts-stut AàHæRoN en-de-stichtzonen-zijner
[enwel~de-handen-hunner,
……..fz……..//…….. !
op~het-eerstdeel-van de var-van de-verwaarding.
…….. . .
en-voorts-vilt-hij(hem): 15
……\\……..///……..| ▫…….
en-voorts-neemt Moshèh enwel~het-roods en-voorts-geeft-hij(‘t)
……\\……..///……..| …….. .
[op~de horens-van de-slachtse in-omsingeling met-de-vinger-zijner,
……..<>…… . . . . . .
en-voorts-verwaardt-hij enwel~de-slachtse;
…….. . .
en-enwel~het-roods:
……..| ……\…… .
giet-hij naar~de-grondveste-van de-slachtse,
……<>……//…… !
en-voorts-heiligt-hij-die om-te-betegenen daarop.
…… . .
en-voorts-neemt-hij: 16
……¬ ..\…….. ,
enwel~al-af~het-netvet dat(is) op~het-naderlijf
……|……\…….. . . . . .
en-enwel het-strakgeblevene-van het-(lever-)gezwaarte:
……//……<>…… . . . . . .
en-enwel~andertwee de-nieren en-enwel~het-netvet-hunner;

……..//……<>…… !
en-voorts-verwalmt-hij(dat) MoShèH op-de-slachtse.
……///……..| …….\……
en-enwel~de-var en-enwel~het-vel-zijner en-enwel~het-vlees-zijner 17
……. .
[en-enwel~de-stront-zijner,
……..\…… .
vervlamt-hij in-vuur,
……<>…… . . . . . .
vandaan-van-het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplek;
.//…….//……..<>…… !
zoals gebiedt die-JHWH-van-Israël enwel~aan-MoShèH.
……|'……<> …….\…… . . . . . .
en-voorts-doet-hij-lijfnaderen enwel de-reebok-van de-opgaander; 18
……..||……///……..//……<>
en-voorts-stutten AàHæRoN en-de-stichtzonen-zijner enwel~de-handen-hunner
……//…….. !
[op~het-eerstdeel-van de-reebok.
…….. . .
en-voorts-vilt-hij: 19
……..\\……\\\……..//……<>…… !
en-voorts-sprenkelt MoShèH enwel~het-roods op~de-slachtse in-omsingeling.
……. . .
en-enwel~de-reebok, 20
……..<>…… . . . . . .
hakt-hij-in-stukken tot-de-hakstukken-zijner;
……<>……| …….. .
en-voorts-verwalmt MoShèH enwel~het-eerstdeel,
……<>…… !
en-enwel~de-hakstukken en-enwel~het-spek.
……//……<>……\…… . . . . .
en-enwel~het-naderlijf en-wel~de-knieldelen wast-hij in-water; 21
……| ……..\\……/ …… . .
en-voorts-verwalmt MoShèH enwel~al-af~de-reebok opde-slachtse:
……\\……///……\\……|……//……
een-opgaander (is)het ter-lucht-van~rustgevendheid een-vuur(gave)
……. .
[voor-die-JHWH-van-Israël,
.//…….//……..<>…… !
zoals gebiedt die-JHWH-van-Israël enwel~aan-MoShèH.
……..| ……..\…. .
en-voorts-doet-hij-lijfnaderen enwel~reebok andertwee, 22
……..<>…… . . . . . .
de-reebok-van de-volmakingen;
……||……\\\……//……..<>……
en-voorts-stutten AàHæRoN en-de-stichtzonen-zijner enwel~de-handen-hunner
……//…….. !
[op~het-eerstdeel-van de-reebok.

……..§
en-voorts-vilt-hij(die)| 23
……..///……|…… .
en-voorts-neemt MoShèH vandaan-van-het-roods-zijner,
……..//……//……..<>..
en-voorts-geeft-hij(‘t) op~het-lel-van het-oor-van~AàHæRoN
…… . . . . . .
[het-zuidenrechter;
……///……| …….. .
en-op~de-duim-van de-hand-zijner de-zuidenrechter,
……..///……..<>…… !
en-op~de-duimteen-van het-voetebeen-zijner het-zuidenrechter.
……||……..\…… . .
en-voorts-doet-hij-lijfnaderen enwel~de-stichtzonen-van AàHæRoN: 24
……..\\……///……| ……///……
en-voorts-geeft MoShèH vandaan-van~het-roods op~het-lel-van
……|…… .
[het-oor-hunner het-zuidenrechter,
……..<>……..| …… .
en-op~de-duim-van de-hand-hunner de-zuidenrechter,
……..//……<>…… . . . . . .
en-op~de-duimteen-van het-voetebeen-hunner
[het-zuidenrechter;
……\\……..\\\……//……<>…… !
en-voorts-sprenkelt MoShèH enwel~het-roods op-de-slachtplaats
[in-omsingeling.
……||……..\…… . .
en-voorts-neemt-hij enwel~het-netvet enwel~de-vetstaart: 25
……¬ .\…… ,
en-enwel~al-af~het-netvet dat(is) op~het-naderlijf
……| ……..\…… .
en-enwel het-straksel-van het-levergezwaarte,
……//……<>…….. . . . . .
en-enwel~andertwee de-nieren en-enwel~het-netvet-hunner;
……..<>……//…….. !
en-enwel het-been het-zuidenrechter.
……..\\……../……\……
en-vandaan-van-het-opzetblad-van de-uitgeduwde(koeken) die(zijn) 26
……..\…….. . .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël:
¤……\\……///……..| ……..\\……//….
neemt-hij een-koek uitgeduwd een-één-enkele en-een-koek-van brood
…..//……..<>……..\…… . . . . . .
[geolied een-één-enkele en-een-dunne-vlade een-één-enkele;
……..\\……| …… .
en-voorts-stelt-hij(die) op~de-netvetdelen,
……<>……//…… !
en-op het-been het-zuidenrechter.

……..\…… .
en-voorts-geeft-hij enwel~al-af, 27
///…….\…… .
op de-handzolen-van AàHæRoN,
….<>……..\…… . . . . . .
en-op de-handzolen-van de-stichtkinderen-zijner;
……..\\\……//……..<>……..//……
en-voorts-zwaait-hij enwel-die een-zwaaigave voor-de-vertegenwendiging-van
…… !
[die-JHWH-van-Israël.
……..\\……..///……..| ……..\…… .
en-voorts-neemt MoShèH enwel-die vandaan-van-op de-handzolen-hunner, 28
……..//……<>…….. . . . . .
en-voorts-verwalmt-hij(die) op-de-slachtse op~de-opgaander;
.//……..| ……..\…… .
volmakingsgaven (zijn)zij voor-een-lucht rustgevend,
…….//……..<>…….. !
een-vuurgave (is)het voor-die-JHWH-van-Israël.
……..///……..| …… .
en-voorts-neemt MoShèH enwel~het-borstdeel, 29
……..//……<>……..\……
en-voorts-zwaait-hij-hem een-zwaaigave voor-de-vertegenwendiging-van
……. . . . . .
[die-JHWH-van-Israël;
……..\…… . .
vandaan-van-de-reebok-van de-vol-makingen:
……..///……|…… .
voor-MoshèH geschiedt-het tot-besomming,
……..//…….//……..<>…….. !
naar-wat gebiedt die-JHWH-van-Israël enwel-aan~MoShèH.
……..\\……/……..\…… . .
en-voorts-neemt MoShèH vandaan-van-de-olie-van de-zalving: 30
……¬ ..\…….. ,
en-vandaan-van-het-roods dat(is) op~de-slachtse
……..///……| …… .
en-voorts-spat-hij op~AàHæRoN op~de-kostuums-zijner,
……//……//……..
en-op-de-stichkinderen-zijner en-op~de-kostuums-van
……..<>…… . . . . .
[de-stichtkinderen-zijner samen-met-hem;
……..///……| ……..//….
en-voorts-heiligt-hij enwel~AàHæRoN en-enwel~de-stichtkinderen-zijner
……//……<>…… !
[en-enwel~de-kostuums-van de-stichtkinderen-zijner samen-met-hem.
……..\\……/……..\…… . .
en-voorts-zegt MoShèH tot~AàHæRoN en-tot~de-stichtkinderen-zijner: 31
……..\……¬ ……..\……..\…… ,
maakt-gaar enwel~het-vlees in-de-opening-van de-tent-van
[gemeenschapsordening

……..| ……..\……. .
en-daar zijn-jullie-aan't-eten enwel-dat,
…… .
en-enwel~het-brood,
.<>……\…… . . . . . .
dat(is) op-het-opzetblad-van de-vol-makingen;
…….<>.\\……| .. .
naar-dat ik-gebied te-zeggen,
……..//……<>…… !
AàHæRoN en-de-stichtkinderen-zijner zijn-aan't-eten-het.
…… //…… <> …… . . . . . .
en-het-strak-geblevene bij-het-vlees en-bij-het-brood; 32
…… <> …….. !
met-vuur zijn-jullie('t)-aan't-vervlammen.
…… ▫ …….\\……../……///.
en-vandaan-van-de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening niet 33
……| .\……. .
[zijn-jullie-aan't-uittrekken zeven dagen,
///….. \ …….. .
tot de-dag-van het-vol-maken-van,
…….<> …….. . . . . .
de-dagen-van de-vol-makingen-jelieder;
/// \ …… .
ja zeven dagen,
…….<>…… !
is-men-aan't-vol-maken~de-handen-jelieder.
…//……..<>……\…… . . . . .
zoals hij-maakt op-de-dag (nl.)deze; 34
…..\\\……..//……..<>……//…… !
gebiedt die-JHWH-van-Israël om-te-maken ter-betegening over-jullie.
……▫ ……..\\……../……\\…….
en-in-de-opening-van de-tent-van gemeenschasordening zijn-jullie-aan't-zitten 35
……///……\\……| .\…….. .
[des-daags en-des-nachts zeven dagen,
……//……..//……..
en-voorts-zijn-jullie-aan't-waar-houden enwel~de-bediening-van
……<>……..\…….. . . . . .
[die-JHWH-van-Israël en-niet zijn-jullie-gestorvenen-aan't-zijn;
…….<>…… !
ja~vastzo is-geboden-mij.
……..//……<>…… . . . . . .
en-voorts-maakt- AàHæRoN en-de-stichtzonen-zijner; 36
…..///…… .
enwel al-af~de-inbrengen,
……//……..<>…… !
die~gebiedt die-JHWH-van-Israël met-de-hand-van~MoShèH.

=

……\\……\.. .
en-voorts-geschiedt op-dag acht, 1
……..\…… .
(dat)roept MoShèH,
……<>…… . . . . . .
om-AàHæRoN en-om-de-stichtzonen-zijner;
……..<>…….. !
en-om-de-baardouden-van JieSSeRáAéL.
……..\…… . .
en-voorts-zegt-hij tot~AàHæRoN: 2
……..▫……\……\\\……//……..
neem~voor-jou een-kalf het-stichtjong-van~een-rund ter-verwaarding
……//……..<>…… . . . . . .
[en-een-reebok ter-opgaander (die)volgaaf(zijn);
……..<>……//…… !
en-doe(ze)lijfnaderen voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
……..//……..<>……\…… . . . . . .
en-tot~de-stichtkinderen-van JieSSeRáAéL ben-jij-aan't-inbrengen te-zeggen; 3
.///……..| …… .
neem een-bok-van~geiten ter-verwaarding,
……..\\……\\\……..//……..<>……..
en-een-kalf en-een-lam stichtjongen-van~een-jaarandering (die)volgaaf(zijn)
…… !
[ter-opgaander.
……\\……/…… . .
en-een-os en-een-reebok ter-vervrediging: 4
……..| ……..\…… .
om-te-slachten voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël,
……..<>……\…… . . . . .
en-een-cijns vermengseld met-olie;
.\…… .
ja vandaag,
……<>……..//…… !
laat-die-JHWH-van-Israël zich-zien naar-jullie.
…… . .
en-voorts-nemen-zij: 5
fz \…….\…… .
en-wel wat gebiedt MoShèH,
……..<>……\…….. . . . . .
aan-de-vertegenwendiging-van de-tent-van gemeenschapsordening;
……| ……..... .
en-voorts-lijfnaderen-zij (nl)al-af~de-ordegemeenschap,
……..<>……//…….. !
en-voorts-blijven-zij-staan voor-de-vertegenwendiging-van
[die-JHWH-van-Israël.
……\…… .
en-voorts-zegt MoShèH, 6
\\……//……//……<>…….. . . . . .
dit de-inbreng die~gebiedt die-JHWH-van-Israël zijn-jullie-aan't-maken;

……//……..<>……..//…… !
en-voorts-laat-zich-zien naar-jullie de-zwaarte-van die-JHWH-van-Israël.
……..\\……/…… . .
en-voorts-zegt MoShèH tot~AàHæRoN: 7
.///……\\……..| ……..||……..|
lijfnader naar~de-slachtplaats en-maak enwel~de-verwaarding-jouwer
…… .
[en-enwel~de-opgaander-jouwer,
……..//……<>……..\…… . . . . . .
en-betegen om-jou en-om het-genotenvolk;
……..||……..///……| ……..\……. .
en-maak enwel~de-lijfnaderings(gave)-van het-genotenvolk en-betegen
[om-hen,
……..<>……..//…… !
naar-wat gebiedt die-JHWH-van-Israël.
……//……<>…… . . . . . .
en-voorts-lijfnadert AàHæRoN naar~de-slachtplaats; 8
……//……//……<>…… !
en-voorts-vilt-hij enwel~het-kalf-van de-verwaarding die(is)~voor-hem.
¤……\\……\……¬ … ,
en-voorts-doen-lijfnaderen de-stichtzonen-van AàHæRoN enwel~het-roods 9
[tot-hem
……..///……..| …… .
en-voorts-dompelt-hij de-vinger-zijner in-het-roods,
……..<>……..\…… . . . . . .
en-voorts-geeft-hij(‘t) op~de-hoornen-van het-slachtplaats;
……..\…… .
en-enwel~het-roods giet-hij-uit,
……..<>…… !
naar~de-grondveste-van de-slachtplaats.
……\\……/…..
en-enwel~het-net(melk)vet en-enwel~de-nieren 10
……///……|
[en-enwel-het-strakgeblevene-van het-(lever-)gezwaarte
…… .
[vandaan-van~de-verwaarding,
……..<>……. . . . . .
doet-hij-verwalmen slachtplaatswaarts;
……..//……//……..<>…… !
naar-wat gebiedt die-JHWH-van-Israël enwel~aan-MoShèH.
……..<>…… . . . .
en-enwel~het-vlees en-enwel~het-vel; 11
……..\…… .
vervlamt-hij in-vuur,
……//…… !
vandaan-van-het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplaats.
……<>…… . . . . . .
en-voorts-vilt-hij enwel~de-opgaander; 12

▫……\\……///…….| …… .
en-voorts-doen-vinden de-stichtzonen-van AàHæRoN hem enwel~het-roods,
……//……..<>…… !
em-voorts-sprenkelen-zij-het op~de-slachtse in-omsingeling.
…… . .
en-enwel~de-opgaander: 13
.\\\……//……<>…….. . . . . .
vinden-doen-zij(die) hem aan-hompen-daarvan en-enwel~het-eerstdeel;
……<>…….. !
en-voorts-verwalmt-hij(die) op~de-slachtse.
……..//……<>…….. . . . . .
en-voorts-wast-hij enwel~het-naderlijf en-enwel~de-knieldelen; 14
……//……..<>…….. !
en-voorts-verwalmt-hij(die) op~de-opgaander slachtplaatswaarts.
……..|'……\…….. . . . . .
en-voorts-doet-hij-lijfnaderen enwel~de-lijfnaderingsgave-van het-genotenvolk;15
……..||……<>……| .\…….. .
en-voorts-neemt-hij enwel~de-bok-van de-verwaarding die(is)
[voor-het-genotenvolk,
……..//……..<>…… !
en-voorts-vilt-hij-hem en-voorts-verwaardt-hij-hem zoals-eerder.
……..<>…… . . . . . .
en-voorts-doet-hij-lijfnaderen enwel~de-opgaander; 16
……<>…….. !
en-voorts-maakt-hij('t) naar-de-stelregel.
……¬ …… ,
en-voorts-doet-hij-lijfnaderen enwel~de-cijns 17
……..///……| .
en-voorts-doet-hij-vol-zijn de-handzool-zijner daarvandaan,
……..<>…….. . . . . .
en-voorts-verwalmt-hij('t) op~de-slachtse;
<>……..//…… !
uitgezonderd de-opgaander-van de-ochtend.
……..///……..|…….. .
en-voorts-vilt-hij enwel~de-os en-enwel~de-reebok, 18
..//……..<>……\…… . . . . . .
slachtgave-van vervredigingsgaven die(zijn) voor-het-genotenvolk;
▫……\\……<>……..|……. .
en-voorts-doen-vinden de-stichtzonen-van AàHæRoN enwel~het-roods tot-hem,
……..//……<>…… !
en-voorts-sprenkelen-zij-het op~de-slachtse in-omsingeling.
……..<>…… . . . .
en-enwel~de-net(melk)vetten vandaan-van-de-os; 19
…….. .
en-vandaan-van-de-reebok,
……..///……| ……. .
de-staart en-het-omhulsel en-de-nieren,
……..<>…… !
en-het-strakgeblevene-van het-(lever-)gezwaarte.

……//……..<>…… . . . . . .
en-voorts-stelt-hij enwel~de-net(melk)vetten op~de-borstdelen; 20
……..//……<>…… !
en-voorts-verwalmt-hij de-net(melk)vetten slachtplaatswaarts.
……\……. . .
en-enwel de-borstdelen: 21
……|……..\…… .
en-enwel het-been het-zuidenrechter,
…\\\……//……..<>……\……
zwaait AàHæRoN een-zwaaiing voor-de-vertegenwendiging-van
……. . . . . .
[die-JHWH-van-Israël;
……..<>……..//…… !
naar-wat gebiedt MoShèH.
……\\……..\\\……//…..
en-voorts-draagt-hoog-heen AàHæRoN enwel~de-handen-zijner 22
……<>…… . . . .
[naar~het-genotenvolk en-voorts-zegent-hij-in-hen;
……. . .
en-voorts-daalt-hij-af:
……\\\……//……<>…….. !
vandaan-van-het-maken-van de-verwaarding en-de-opgaander
[en-de-vervredigingen.
……..\\……///……| ……\…….. .
en-voorts-komen MoShèH en-AàHæRoN naar~de-tent-van gemeenschapsordening,23
…… .
en-voorts-trekken-zij-uit,
……<>…… . . . . . .
en-voorts-zegenen-zij-in enwel~het-genotenvolk;
……..//……..<>…… !
en-voorts-laat-zich-zien de-zwaarte-van~die-JHWH-van-Israël
[naar~al-af~het-genotenvolk.
……///……|……..\……
en-voorts-trekt-uit een-vuur vandaan-van-voor-de-vertegenwendiging-van 24
……. .
[die-JHWH-van-Israël,
……..\\…… .
en-voorts-vereet-het op~de-slachtse,
……..<>…… . . . . . .
enwel~de-opgaander en-enwel~de-melknetvetten;
……..///……|…… .
en-voorts-ziet(‘t) al-af~het-genotenvolk en-voorts-jubelschreien-zij,
……..<>…… !
en-voorts-vallen-zij op-de-vertegenwendigingen-hunner.
……..\……▫……..\\……/…..
en-voorts-nemen de-stichtzonen-van~AàHæRoN NáDáB en-AæBhieJHuWA **10.**1
..\…… . .
[ieder-menselijke de-beurpan-zijner:

……///……..| .
en-voorts-geven-zij daarin vuur,
……..//……..<>…… . . . . . .
en-voorts-stellen-zij daarop verwalming;
……\\……..///……..
en-voorts-doen-zij-lijfnaderen voor-de-vertegenwendiging-van
……| .\……. .
[die-JHWH-van-Israël vuur (dat)vreemd(is),
.\\\……//……..<>…… !
wat hij-niet gebiedt enwel-aan-hen.
……//…..//……..//……
en-voorts-trekt-uit vuur vandaan-van-de-vertegenwendiging-van 2
……<>……..\…….. . . . .
[die-JHWH-van-Israël en-voorts-vereet-het enwel-hen;
……<>……//…….. !
en-voorts-zijn-zij-gestorvenen voor-de-vertegenwendiging-van
[die-JHWH-van-Israël.
……..\\……/…….. . .
en-voorts-zegt MoShèH tot~AàHæRoN: 3
……▫ ……..\\……///……|……\…
het(is) wat~inbrengt die-JHWH-van-Israël te-zeggen in-wie-lijfnadert-mij
…… .
[ben-ik-aan't-geheiligd-worden,
……..//……<>……
en-op~de-vertegenwendiging-van al-af~het-genotenvolk
…….. . . . . .
[ben-ik-zwaarte-aan't-krijgen;
……..<>…….. !
en-voorts-verstart AàHæRoN.
……\…… . .
en-voorts-roept MoShèH: 4
……..| .
naar~MieJsháAéL en-naar AèLeTsáPháN,
..//……<>……\…….. . . . . .
stichtzonen-van NgoeZZieJJéAL oomlief-van AàHæRoN;
……..\…… . .
en-voorts-zegt-hij tot-hen:
.||……///……|
lijfnadert draagt-hoog-heen enwel~de-broederverwanten-jelieder
……\…….. .
[vandaan-van-bij de-vertegenwendiging-van~het-heiligdom,
……<>…… !
naar~het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplek.
……. . .
en-voorts-lijfnaderen-zij: 5
……|…….. .
en-voorts-dragen-zij-hoog-heen-hen in-de-lijfrokken-hunner,
……<>…… . . . . . .
naar~het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplek;

<>……//…… !
zoals inbrengt MoShèH.
……..\……..\……|'……▫ ……\\…
en-voorts-zegt MoShèH tot~AàHæRoN en-aan-AèLeNgáZáR en-aan-AieJTáMáR 6
……../……..//……\……
[de-stichtzonen-zijner de-eerstdelen-jelieder niet~aan't-varen-laten-jullie
……///……..\\……..|
[en-de-kostuums-jelieder niet~-aan't-verslonzen-jullie
……\……. .
[en-niet aan't-sterven-jullie,
…..//……<>…… . . . . . .
en-over al-af~de-ordegemeenschap is-hij-aan't-toornen;
……..|……\……. .
en-de-broederverwanten-jelieder al-af~het-huis-van JieSSeRáAéL,
……..\\…… .
zijn-aan't-bewenen enwel~de-vervlamming,
.<>……//…… !
die doet-vlammen die-JHWH-van-Israël.
……..▫…….\\……/……..///
en-vandaan-van-de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening niet 7
……..|……..\\……
[aan't-uittrekken-jullie afwendend-dat~jullie-aan't-sterven-zijn,
……..//……..//……<>…… . . . . . .
ja~de-olie-van de-zalving-van die-JHWH-van-Israël (is)op-jullie;
……..<>……//…… !
en-voorts-maken-zij volgens-de-inbreng-van MoShèH.

~

SEDER

……..\……. .
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël, 8
……<>……. !
naar~AàHæRoN te-zeggen.
..\……||……\……///……..\…… . .
wijn en-roesdrank niet-aan't-drinken-jij jij en-de-stichtzonen-jouwer 9
[samen-met-jou:
……//……..//……..<>……..\….
bij-het-komen-van-jullie naar~de-tent-van gemeenschapsordening en-niet
……. . . . . .
[zijn-jullie-aan't-sterven;
//……..<>…… !
ingriffingen wereldlang voor-de-(geboorte)ronden-jelieder.
……. .
en-om-af-te-splitsen, 10
……//……<>……\…… . . . . . .
onderscheidend het-geheiligde en-onderscheidend het-aangepakte;

……\……<>……\\…… !
en-onderscheidend het-besmette en-onderscheidend het-reine.[69]
…….<>……..\…… . . . . .
om-uit-te-leggen enwel~aan-de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL; 11
fz…… .
enwel al-af~de-ingriffingen,
.\\.\\\……..//……<>…… !
die inbrengt die-JHWH-van-Israël tot-hen met-de-hand-van~MoShèH.

~

……\\……/…… . .
en-voorts-brengt-in MoShèH tot~AàHæRoN: 12
……..\..▫……..\\……..¬
en-tot AèLeNgáZáR en-tot~AieTáMáR de-stichtzonen-zijner
……. ,
[die-strakgebleven-zijn
..\…… . .
neemt enwel~de-cijnsgave:
……\\……| ……..\……..
het-strakgeblevene vandaan-van-het-vuurgaven-van
……. .
[die-JHWH-van-Israël,
……//……..<>……..\…….. . . . . .
en-eet de-uitgeduwde(koeken) terzijde-van de-slachtse;
//……..//……..<>…… !
ja het-geheiligde-van de-geheiligden (is)het.
……///……..| ……..\…… .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-eten enwel-dat op-de-opstaanplaats (die)geheiligd(is),13
.\……///……..\\……|
ja de-vereffening-jouwer en-de-vereffening-van~de-stichtzonen-jouwer
….. .
[(is)het,
……..<>…… . . . . . .
vandaan-van-de-vuur(gaven)van die-JHWH-van-Israël;
…….<>…… !
ja~vastzo wordt-geboden-aan-mij.
……|……\\……/……..\……..\……
en-enwel het-borstdeel-van de-zwaaigave en-enwel het-beenstuk-van 14
……. . .
[de-verhevenheidsgave:
……| ……..\…… .
zijn-jullie-aan't-eten op-de-opstaanplaats rein,
||……//……..<>…… . . . . .
jij en-de-stichtzonen-jouwer en-de-stichtdochters—jouwer
[samen-met-jou;

[69] Zie Ez.22:26 en 44:23

……///……\\……|
ja~de-vereffening-jouwer en-de-vereffening-van~de-stichtkinderen-jouwer
…… .
[worden-gegeven,
……//……..<>……
vandaan-van-de-slachtgaven-van de-vervredigingen-van
……..//…….. !
[de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL.
……..\……||……\…… . .
het-beenstuk-van de-verhevenheidsgave en-het-borstdeel-van de- zwaaigave: 15
\……///……|…… .
op de-vuurgaven-van de-netvetdelen zijn-zij-aan't-doen-komen,
……//……<>……//……
om-te-zwaaien (als)zwaaigave voor-de-vertegenwendiging-van
….. . . . . .
[die-JHWH-van-Israël;
……\\……/……///...
en-voorts-is-het-aan't-geschieden voor-jou en-voor-stichtkinderen-jouwer
……|…… .
[samen-met-jou tot-ingriffing~wereldlang,
……<>……//…… !
naar-wat gebiedt die-JHWH-van-Israël.
……\……\…… . .
en-enwel de-harige(bok)-van de-verwaarding: 16
//……//……<>……\ ... .
navragend vraagt-na MoShèH en-kijk-hier in-vlammen-opgegaan;
▫……///……|..\……
en-voorts-toornt-hij op~AèLeNgáZáR en-op~AieJTáMàR stichtzonen-van
……. .
[AàHæRoN,
……<>…… !
de-strak-geblevenen om-te-zeggen.
…… . .
bekend-met-wat? 17
……///……|……\……
niet~eten-julie enwel~de-verwaardings(gave) op-de-opstaanplaats
……. .
[de-geheiligde,
……//……<>…… . . . .
het-geheiligde-van de-geheiligde(dingen) (is)het;
……\….\…… . .
en-enwel-dit geeft-hij aan-jullie:
……|……\…… .
om-hoog-heen-te-dragen enwel~het-geontwricht-van de-ordegmeenschap,
……//……<>……//……
om-te-betegenen over-hen voor-de-vertegenwendiging-van
….. !
[die-JHWH-van-Israël.

```
......///...........\.........................     .
kijk-hier niet~gekomen-is enwel~het-roods-daarvan,                    18
        ..............<>................. . . . . . . .
        tot~het-geheiligde naar-het-inwendige;
    \\.......................//............//..............<>..............//.......  !
    etend zijn-jullie-aan't-eten enwel-het in-het-geheiligde naar-wat ik-gebied.
.....................\\............./........     . .
en-voorts-brengt-in AàHæRoN tot~MoShèH:                              19
        .......\...¤.....................\\.........................................///....
        kijk-hier vandaag doen-zij-lijfnaderen enwel~de-verwaardingen-hunner
        ......................................|......................\...............
        [en-enwel~de-opgaanders-hunner voor-de-vertegenwendiging-van
                                                                  .......   .
                                                                  [die-JHWH-van-Israël,
                ...............//............<>..............  . . . . .
                en-voorts-treffen enwel-mij (dingen)als-deze;
    ..........................///.....................|...    .
    en-ben-ik-voorts-aan't-eten de-verwaarding vandaag,
        ..........<>...........//.....................  !
        is-het-goed? in-de-welogen-van die-JHWH-van-Israël.
...............\.........     .
en-voorts-hoort(') MoShèH,                                            20
    ......................<>.....................  !
    en-voorts-is-het-goed in-de-welogen-zijner.

~
```

SEDER

```
....................\\\..........//........................//...................<>
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH en-tot~AàHæRoN        11.1
                                                                  ..........//..........  !
                                                                  [om-te-zeggen tot-hen.
........//............//.............................<>........   . . . . . .
brengt-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL om-te-zeggen;            2
    ///....................|.\...............   .
    dit(is) het-wildleven dat jullie-aan't-eten-zijn,
        ..............................<>.....//..............  !
        vandaan-van-al-af~het-gedierte dat(is) op~het-land.
 \ ..............\ ..........  . .
al-af dat-verdubbelt de-dubbeklauw:                                       3
        .......///...........\\......\.....  .
        en-scheurt de-scheur-van de-dubbelklauw,
                ............//............<>................  . . . . . .
                dat-doet-opgaan herkauwing bij-het-gedierte;
     ........<> ...................  !
    enwel-dit zijn-jullie-aan't-eten.
///............|...............\........    .
dus  enwel~dit zijn-jullie-niet aan't-eten,                               4
```

.....|..... .
vandaan-van-die-doen-opgaan de-herkauwing,
.....<>..... . . . . .
en-vandaan-die-verdubbelen de-dubbelklauw;
.....▫.....\\...../..... . .
enwel~de-kameel ja~een-die-doet-opgaan de-herkauwing (is)hij:
.....|.....\..... .
en-de-dubbelklauw is-hij-geenszins verdubbelend,
.....//..... !
besmettend (is)hij voor-jullie.
....
en-enwel~de-klipdas: 5
.....///.....|... .
ja~een-die-doet-opgaan de-herkauwing (is)hij,
.....<>.....\..... . . . . .
en-de-dubbelklauw is-hij-niet aan't-verdubbelen;
.....//.....<>..... !
besmettend (is)hij voor-jullie.
....
en-enwel~de-haas: 6
.....///.....|.. .
ja~een-die-doet-opgaan de-herkauwing (is)hij,
.....<>.....\..... . . . . .
en-de-dubbelklauw niet doende-verdubbelen;
.....//.....<>..... !
besmettend (is)hij voor-jullie.
.....▫.....\\...../..... . .
en-enwel~het-everzwijn ja~verdubbelend de-dubbelklauw (is)hij: 7
.....//.....\\.....|.... .
en-scheurend de-scheur-van de-dubbelklauw,
....<>.....\..... . . . . .
en-hij-is de-herkauwing niet~aan't-herkauwen;
.....//.....<>..... !
besmettend (is)hij voor-jullie.
.....|..\..... .
vandaan-van-het-vlees-hunner niet zijn-jullie-aan't-eten, 8
.....<>.....\..... . . . . .
en-op-het-verslapsel-hunner niet zijn-jullie-aan't-tasten;
.....//.....<>..... !
besmettend (zijn)zij voor-jullie.
.....|..... .
enwel~dit zijn-jullie-aan't-eten, 9
.....<>.....\..... . . . . .
vandaan-van-de-al-afheid die(is) in-de-wateren;
\.....|.....\\...../..... . .
al-af waar-aan (is) een-vin en-een-schub in-de-wateren:
.....//.....<>.....//..... !
in-de-zeeën en-in-de-beken zijn-jullie jullie-aan't-eten.

.....|.....\\...../.....\..... . .
en-de-al-afheid waaraan geenszins(is) een-vin en-een-schub: 10
.....|..... .
in-de-zeeën en-in-de-beken,
...../////.....<>.....\.....
en-vandaan-van-al-af lichaamziel-van het-wildleven dat(is)
....
[in-de-wateren;
...../.....<>..... !
afschuwelijk (zijn)zij voor-jullie.
.....<>.....\..... . . . . .
en-afschuwelijk geschieden-zij voor-jullie; 11
.....|.....\..... .
vandaan-van-het-vlees-hunner zijn-jullie-niet aan't-eten,
.....<>..... !
en-de-verslapsels-hunner[70] zijn-jullie-aan't-verafschuwen.
.\...../...../.../.....<>..... . . . . .
al-af waaraan geen vin en-schub(is) in-de-wateren; 12
...../.....<>..... !
afschuwelijk(is) het voor-jullie.
.....\\..|.....\..... .
en-enwel~deze zijn-jullie-aan't-verafschuwen vandaan-van~het-gevogelte, 13
.//.....<>.....\..... . . . .
niet zijn-zij-aan't-gegeten-worden afschuwelijk(zijn) zij;
.....\\.....|..... .
en-wel~de-adelaar en-enwel~de-dubbelklauwgier,
..... !
en-enwel de-zeearend.
.....\ ... .
en-enwel~de-aanzwever[71], 14
.....<>..... !
en-enwel~de-gier naar-de-soort-zijner.
....//.....<>..... !
enwel al-af~raaf naar-de-soort-zijner. 15
.....\.. .
en-enwel de-struisvogel, 16
.....<>..... . . . . .
en-enwel~de-nachtuil en-enwel~de-koekoek;
.....<>..... !
en-enwel~de-fonkelvalk naar-het-soort-zijner.
...../.....<>..... !
en-enwel~de-steenuil enwel~de-werppelikaan en-enwel~de-kraai. 17
...../.....<>..... !
en-enwel~de-ademvogel[72] en-enwel~kropgans en-enwel~de-aasgier. 18

---

[70] = dode lichamen.
[71] waarschijnlijk een soort gier.
[72] een gevleugeld dier dat volgens de traditie alleen van adem leeft, onduidelijk om welke vogel het naar de ons bekende soorten gaat.

.....|... .
en-enwel de-ooievaar, 19
.....<>..... . . . . .
de-reiger voor-het-soort-zijner;
.....<>..... !
en-enwel~de-weide-hop en-enwel~de-vleermuis.
///.....\..... .
al-af het-gewemel-van gevleugelde, 20
.....<>.... . . . .
dat-gaat op~vier[73];
.....//.....<>..... !
een-afschuw (is)het voor-jullie.

=

///.....|..... .
dus enwel~dit zijn-jullie-aan't-eten, 21
.....|.....\..... .
vandaan-van-al-af het-gewemel-van het-gevleugelde,
.....<>.... . . . . .
dat-gaat op~vier;
.....///.....\\.....|.....\..... .
dat~heeft knieldelen vandaan-van-boven aan-de-voetebenen-zijner,
.....//.....<>..... !
om-weg-te-hollen daarmee op~het-land.
.....///.....|..... .
enwel~deze vandaan-van-hen zijn-jullie- aan't-eten, 22
.....\..... .
enwel~de-sprinkhaan voor-de-soort-zijner,
.....<>..... . . . . . .
en-enwel~de-klipsprinkhaan voor-de-soort-zijner;
.....\..... .
en-enwel~de-bibbersprinkhaan voor-de-soort-zijner,
.....<>..... !
en-enwel~de-springsprinkhaan voor-de-soort-zijner.
.....|.....\..... .
en-al-af het-gewemel-van het-gevleugelde, 23
.....<>.....\. . . . . . .
waaraan(zijn) vier voetebenen;
.....//.....<>..... !
een-afschuw (is)het voor-jullie.
.....<>..... . . . . . .
en-aan-deze zijn-jullie-aan't-besmet-worden; 24
.....//.....<>.....//..... !
al-af~wie-betast het-verslapte-hunner is-aan't-besmet-worden tot~de-avond.
.....<>..... . . . . . .
en-al-af~wie(iets)hoog-heen-draagt vandaan-van-het-verslapte-hunner; 25

[73] aanvullen: 'poten'.

```
    ..............//.......................<>..............................//............
    is-aan't-bewalken[74] de-kostuums-zijner en-hij-is-voorts-besmet-aan't-zijn
                                                                        ........   !
                                                                        [tot~de-avond.
......................|'....\..........¤..\\................................./...........
aan-al-af~het-gedierte als het(is) dubbelklauw-hebbend de-dubbelklauw        26
                                        ..............\..........\..............    . .
                                        [en-een-scheur (is)geenszins-hem scheurend:
        .................|......\..............................  .
        en-herkauwing (is)geenszins-het vandaan-van-boven,
                ......//................<>....   . . . . .
                besmettenden (zijn)zij voor-jullie;
    ................//...<>.........   !
    al-af~wie-betast hen is-besmet-aan't-zijn.
....\.............\......................   . .
en-al-af wat-gaat op-de-handzolen-zijner:                                    27
        ..........................|.......\......     .
        bij-al-af~het-wildleven dat-gaat op~vier,
                ......//................<>.....  . . . . .
                besmettenden (zijn)zij voor-jullie;
    ................//.....................<>..............//....................     !
    al-af~wie-betast het-verslapte-hunner is-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
..............................|........................    .
en-wie-hoog-heen-draagt enwel~het-verslapte-hunner,                           28
        ..............//......................<>..............................\..............
        is-aan't-bewalken de-kostukms-zijner en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn
                                                                        .......    !
                                                                        [tot~de-avond;
    ......//................<>.......   !
    besmettenden (zijn)zij voor-jullie.

=

///...............|..........    .
dit(is) voor-jullie wat-besmet,                                               29
        .............<>.............\.............  . . . . .
        bij-het-gewemel dat-wemelt op~het-land;
    .....//...........<>.............//......................   !
    de-mol en-de-muis en-de-schildpad voor-de-soort-zijner.
........//......................<>......    . . . . . .
en-de-lepelaar en-de-krokodil en-de-hagedis;                                 30
    .........<>........   !
    en-de-slak en-de-ademvogel[75].
```

[74] Oud Nederlands: een vorm van reinigen door het met de voeten treden van kleren, niet water maar in schoon zand. Vgl het Engelse 'to walk' .

[75] Zie Lev.11:17 en Deut.14:16, volgens de mening van die tijd leeft dit dier van uitgeademende lucht, of het wel een vogelsoort is, is de vraag. Het Hebreeuwse woord voor 'ademhaling' is in het woord te herkennen.

.//.....//.....<>..... . . . . .
deze (zijn) besmettenden voor-jullie bij-al-af~het-gewemel; 31
.....\\\...//.....<>...../..... !
al-af~wie-betast hen als-zij-gestorven-zijn is-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
.....\.....¤.....\\..
en-al-af als-iets~aan't-vallen-is~op-hem vandaan-van-hen 32
...../..... . .
[bij-het-gestorven-zijn-van-hen is-besmet-aan't-zijn:
.....|\...../////.....|\ .
vandaan-van-al-af~gerei-van~hout of kostuum of~vel of zak,
.....||...../.....<>..... . . . .
al-af~gerei waarmee~aan't-gemaakt-worden-is een-bodewerk bij-hen;
...\\\...../...../...../.....
in-water is-men't-aan't-doen-komen[76] en-voorts-is-het-besmet-aan't-zijn
.....<>..... !
[tot~de-avond en-voorts-is-het-rein-aan't-zijn.
..... .
en-al-af~gerei-van~klei, 33
.....//.....<>..... . . . . .
als-iets~aan't-vallen-is vandaan-van-die(dingen) naar~het-midden-daarvan;
\.....\\\...../.....<>...../
al-af wat(is) in-het-midden-daarvan is-besmet-aan't-zijn en-enwel-dat
..... !
[is-aan't-gebroken-worden.
...../..... . .
en-vandaan-van-al-af~het-eten dat aan't-gegeten-worden-is: 34
\\...../...../.....<>..... . . . . .
als aan't-komen-is daarop water is-het-besmet-aan't-zijn;
.....|...\..... .
en-al-af~drank[77] die aan't-gedronken-worden-is,
.....<>..... !
in-al-af~gerei is-besmet-aan't-zijn.
¤.....\\...../.....¬
en-al-af als-iets-aan't-vallen-is vandaan-van-het-slapsel[78]-hunner daarop 35
..... ,
[is-besmet-aan't-zijn
....\\\...../.....<>.....\..... . . . .
een-oven en-een-ringpot is-aan't-omgerukt-worden besmetten(zijn) zij;
.....<>...../..... !
en(als)besmetten zijn-zij-aan't-geschieden voor-jullie.
.\...../.....//.....<>.....\ . . . .
dus een-oog-wel en-een bak een-omspanning-van~water is-aan'tgeschieden rein;36

---

[76] Hier staat het werkwoord 'komen' in hoph'almodus, het passief van de causatieve Hiphílmodus. In het Nederlands viel er geen constructie te bedenken voor het passief van 'doen komen'.
[77] Eigenlijk: 'waarmee te drenken is'. 'Drenken' en 'drinken' hangen in het Nederlands samen; het eerste is de causatieve vorm van het tweede. Maar in Hebreeuws zijn dat twee volledig verschillende werkwoorden. In het Nederlands doet 'drank' aan 'drinken' denken; hier is het echter een afgeleid zelfst.naamwoord van het Hebreeuwse 'drenken'.
[78] = verslapte en dus dode lichaam.

```
                //                <>              !
    en-wie-betast het-slapsel-hunner is-besmet-aan't-zijn.
...///................|.............................  .
en-ja is-aan't-vallen vandaan-van-het-slapsel-hunner,                    37
        .............//..................<>............................\...
        op~al-af~kiemgoed dat-te-kiem-gelegd-moet-worden dat
                                                  ..  . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
                                                  [te-kiem-gelegd-aan't-worden-is;
    .//.....  !
    rein(is) het.
..///...............................\\....|..........   .
en-ja is-gegeven-aan't-worden~water op~het-kiemgoed,                     38
        ......................//.....................................<>...  . . . . . .
        en-is-voorts-aan't-vallen vandaan-van-het-slapsel-hunner daarop;
    ......//......<>.......  !
    besmet (is)het voor-jullie.


=

...///.......................................|....................    .
en-ja is-iets-een-gestorvene-aan't-zijn vandaan-van~het-dier,            39
        .....//.......<>......  . . . . .
        dat-is voor-jullie tot-eten;
    .............//..................<>..............//.....................  !
    hij-die-betast het-slapsel-daarvan is-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
............|
en-wie-eet vandaan-van-van-het-slapsel-daarvan,                          40
        ..............//......................<>..........................\..............
        is-aan't-bewalken de-kostuums-zijner en-is-voorts-besmet-aan't-zijn
                                                                  .......  . . . . . .
                                                                  [tot~de-avond;
    ..............................|.....................     .
    en-wie-hoog-heen-draagt enwel~het-slapsel-daarvan,
        ..............//......................<>.................//.....................  !
        is-aan't-bewalken de-kostuums-zijner en-is-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
............<>.................\.............. . . . . .
en-al-af~wemelends dat-wemelt op~het-land;                               41
    ...........//..................<>..//..................   !
    een-afschuwelijkheid (is)het niet is-het-aan't-gegeten-worden.
.....¤.......\\............/..........\.............\......   . .
al-af wat-gaat op-de-romp[79] en-al-af wat-gaat op~vier:                 42
        ///....................\.............   .
        tot al-af~(op)een-veelheid-van voetebenen,
                ..............<>..................\.............  . . . . .
                naar-al-af~wemelends dat-wemelt op~het-land;
```

[79] Dit Hebreeuwse woord komt alleen hier en in Gen.3:14(!) voor en kent geen verdere afleidingen.

.//.....<>.....//..... !
niet zijn-jullie-aan't-eten-hen ja~een-afschuwelijkheid (zijn)zij.
.....|..... .
niet~zijn-jullie-afschuwelijk-aan't-maken enwel~de-lichaamzielen-jelieder, 43
.....<>..... . . . . .
met-al-af~wemelends dat-wemelt;
.....| .
en-niet zijn-jullie-je-aan't-besmetten daarmee,
.....<>..... !
en-besmet-aan't-worden daarmee.
.\.\.....¬..... .
ja ik die-JHWH-van-Israël(ben) de-gods-jelieder, 44
.....|.....\.....
en-voorts-zijn-jullie-je-aan't-heiligen en-voorts-zijn-jullie-aan't-geschieden
..... .
[(als)heiligen,
//.<>..... . . .
ja heilig (ben)ik;
..../////.....|..... .
en-niet zijn-jullie-aan't-besmetten enwel~de-lichaamzielen-jelieder,
.....<>.....//..... !
met-al-af~gewemel krioelend op~het-land.
\..\..... . .
ja ik die-JHWH-van-Israël: 45
.....///.....|.....\..... .
die-doe-opgaan enwel-jullie vandaan-van-het-land MieTseRàieM,
.....//.....<>..... . . . . .
om-te-geschieden voor-jullie tot-gods;
.....\..... .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-geschieden (als)heiligen,
//.<>..... !
ja heilig (ben)ik.
.\.....///.....|..... .
dit(is) de-uitleg-van het-diervee en-het-gevogelte, 46
.....|\..... .
en-al-af lichaamziel dat-leeft,
.....<>..... . . . . .
dat-krioelt in-de-wateren;
.....<>.....//..... !
en-voor-al-af~lichaamziel die-wemelt op~het-land.
.....||.....//.....<>.....\..... . . . . .
om-te-splitsen onderscheidend het-besmette en-onderscheidend het-reine; 47
.....///.....|..... .
en-onderscheidend het-levende dat-gegeten-wordt,
.....|.... .
en-onderscheidend het-levende,
.<>..//..... !
dat niet aan't-gegeten-worden-is.

~

SEDER

```
.....//.....<>.....//...   !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH te-zeggen.                12.1
.....||...........///.............................|.......   .
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL om-te-zeggen,                  2
        .......................|.\..............................|
        een-vrouwmenselijke ja zij-is-kiemsel-aan't-hebben
                                        ........................<>.......   . . . . . . . .
                                        [en-voorts-is-zij-aan't-baren een-aanhaker;
    ....................................|.\.....   .
    en-voorts-is-zij-besmet-aan't-zijn zeven dagen,
        ............//...............//.......................................<>...
        zoals-de-dagen-van het-uitgestotene[80]-van de-ongesteldheid-harer
                                                                  ...........   !
                                                                  [is-zij-besmet-aan't-zijn.
.........<> . . . . .
en-op-dag acht;                                                                3
    .............<>.....................//.....................   !
    is-aan't-besneden-worden het-vlees-van de-voorhuid-zijner.
......//.......|......\.....   .
en-drie dagen en-dertig dagen,                                                 4
        .............<>...............\.........................  . . . . .
        is-zij-aan't-zitten in-het-roods-van de-reiniging-van-haar;
    ...............\.......................   . .
    en-op-al-af~heiligs is-zij-niet~aan't-tasten:
        ..........................|........\.........   .
        en-naar~het-geheiligde is-zij-niet aan't-komen,
                ..........<>.................//......................   !
                tot~het-vol-zijn-van de-dagen-van de-reiniging-harer.
.....................\......................   .
en-ware't~een-inboorbare is-zij-aan't-baren,                                   5
        .......................//.....................<>.............
        en-voorts-is-zij-besmet-aan't-zijn dubbelzeven (dagen)
                                                ..............................   . . . . . .
                                                [zoals-het-uitgestoten(bloed)-harer;
    .....//......\......  .
    en-zes en-zestig dagen,
        .............<>................//............................   !
        is-zij-aan't-zitten op~het-roods-van de-reininging-van-haar.
.............\.................\.............................   . .
en-bij-het-vol-zijn-van de-dagen-van de-reiniging-van-haar:                   6
        .....................¬.\............   ,
        voor-een-stichtzoon of voor-een-stichtdochter
                .....................||...........///.....................................|
                is-zij-aan't-doen-komen een-lam stichtjong-van~een-jaarandering
```

[80] anvullen: bloed (=roods).

... .
[ter-opgaander,
.....//.....<>..... . . . . .
en-een-stichtjong-van~een-duif of~tortel ter-verwaarding;
.....//.....<>..... !
naar~de-opening-van de-tent-van~gemeenschapsordening naar~de-priester.
.....||.....///.....|
en-hij-doet-lijfnaderen-dat voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël7
.....\..... .
[en-voorts-is-hij-aan't-betegenen over-haar,
.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-is-zij-rein-aan't-zijn vandaan-van-spreng-van het-roods-harer;
///.....|..... .
dit(is) de-uitleg-van wie-baart,
.....<>..... !
voor-een-aanhaker of voor-een-inboorbare.
.....\\.....\.....¬.....\..... ,
en-ware't-dat~niet aan't-vinden-is de-hand-harer het-maatdeel-van 8
[een-stuk-vee
.....\..... . .
dan-is-zij-voorts-aan't-nemen andertwee~tortels:
///.....|..\..... .
of andertwee stichtjongen-van een-duif,
.....//.....<>.....\..... . . . . .
één-enkele ten-opgaander en-één-enkele ter-verwaarding;
.....//.....//.....<>..... !
en-voorts-is-aan't-betegenen over-haar de-priester
[envoorts-is-zij-rein-aan't-zijn[81].

~

.....\..... .
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël, **13.**1
.....//.....<>..... !
tot~MoShèH en-tot~AàHæRoN om-te-zeggen.
....
een-roodling: 2
.....///.....|.....///.....
ja~er-is-aan't-geschieden op-het-vel-van het-vlees-zijner iets-dragends[82]
.....\\.....|..... .
[of~een-bijgroeisel of iets-witachtigs,
.....//.....<>....
en-voorts-is-het-aan't-geschieden op-het-vel-van~het-vlees-zijner
.....\..... . . . . .
[tot-de-aantasting-van melaatsheid;

[81] Zie Lucas 2:24.
[82] Vgl in het Nederlands"een 'dragende' wond.

```
    ..............................................|..................\.......     .
    en-voorts-is-men-aan't-doen-komen(hem)[83] naar~AàHæRoN de-priester,
        //.............//.............................................<>.........   !
        of naar~een-één-enkele vandaan-van de-stichtzonen-zijner de-priesters.
.......................\..........\....................\............
en-voorts-is-aan't-zien de-priester enwel~de-aantasting                          3
        ........................¤..................\\................/..............\..   . .
        [op-het-vel-van~het-vlees en-de-beharing  bij-de-aantasting draait wit:
        ..........///...............\\.........|.............|.......................\.......
        en-het-aanzien-van de-aantasting diep-zijnde vandaan-van-het-vel-van
                                                                          ...........     .
                                                                          [het-vlees-zijner,
                .......//...................<>..........  . . . .
                een-aantasting-van melaatsheid (is)het;
    ......................//...............<>..............//....    !
    en-voorts-is-aan't-zien-hem de-priester en-besmet (is)hij.
..........................|.\\......./............\.................    . .
en-ware het-witachtige wit (is)het op-het-vel-van het-vlees-zijner:              4
        .................|...................\.............................    .
        en-diep-zijnde geenszins~van-aanzien vandaan-van~het-vel,
                ......................<>.........\........  . . . .
                en-de-beharing-daarvan draait~niet wit;
    .......................\\\.................//.................<>............//.....   !
    voorts-is-aan't-doen-opsluiten de-priester enwel~de-aangetaste zeven dagen.
.......................\.....................¬.......\.    ,
en-voorts-is-aan't-zien-hem de-priester op-dag zeven                             5
        .........///......\\..........|..........\.....................     .
        en-kijk-hier de-aantasting blijft-staan in-de-wel-ogen-zijner,
                ..........//..............<>................  . . . .
                niet~spreidt-zich de-aantasting op-het-vel;
    ..........................\\\.......................//.....//......<>..    !
    en-voorts-is-aan't-doen-opsluiten-hem de-priester zeven dagen andermaal.
..........................¤.......\\................/........\........¬.  ,
en-voorts-is-aan't-zien de-priester enwel-hem op-dag zeven andermaal             6
        .............|.......\.......    .
        en-kijk-hier ze-kwijnt de-aantasting,
                .............//..............<>...............   . . . .
                en-niet~spreidt-zich de-aantasting op-het-vel;
    ................///.................................................\...............   .
    en-voorts-is-rein-aan't-doen-zijn-hem de-priester van-een-aangroeisel (is)het,
        ............................../.......................<>..........   !
        en-voorts-is-hij-aan't-bewalken de-kostuums-zijner
                                                    [en-voorts-is-hij-rein-aan't-zijn.
.....................\\..............///..............\\..........|.......     .
en-ware't-dat~spreidend zich-uitspreidt het-aangroeisel op-het-vel,              7
```

[83] In Het Hebreeuws staat het werkwoord in de passieve vorm. Het Nederlandse 'doen-komen' kan niet in een passieve vorm gebracht worden; daarom vertalen we hier actief met 'men' als onderwerp, om toch het basiswerkwoord 'komen' te laten horen, zoals in het Hebreeuws.

.....\\\.....//.....<>..... . . . . .
laat-aan-achter-dat men-doet-zien-hem aan~de-priester
[ter-reiniging-van-hem;
.....//..<>..... !
voorts-laat-zij-zich-zien andermaal aan~de-priester,\.
.....|..... .
en-voorts-is-aan't-zien de-priester, 8
.....//.....//.....<>..... . . . .
en-kijk-hier om-zich-heen-grijpt het-erbij-gegroeide op-het-vel;
.....//.....<>.....//..... !
en-voorts-is-besmet-aan't-verklaren-hem de-priester melaatsheid (is)het.

~

.....\..... .
de-aantasting-van melaatsheid, 9
//.....//..... . . . . .
ja hij-is-aan't-geschieden bij-aardling;
.....<>..... !
en-voorts-is-men-aan'-doen-komen-hem[84] naar~de-priester.
.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-zien de-priester: 10
.....|..... .
iets-dragends~wit (is)op-het-vel,
.....<>.....\... . . . .
en-het draait de-beharing wit;
.....//.....//.....<>..... !
en-leefsel[85]-van vlees dat-leeft (is) op-wat-draagt.
... \\.....<>..... |..... \ ..... .
melaatsheid (die)verjaaranderd(is) (is)het op-het-vel-van het-vlees-zijner, 11
..... <> . . . . . .
en-besmet-aan't-verklaren-is-hem de-priester;
..\..... .
niet aan't-opsluiten-is-hij-hem,
//.....<>..... !
ja besmet (is)hij.
.....\\.....///.....|..... .
ware-bloeiend aan't-bloeien-is de-melaatsheid op-het-vel, 12
.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-verhullen de-melaatsheid:
///.....\..... .
enwel al-af~het-vel-van de-aangetaste,
.....<>..... . . . . .
vandaan-van-het-eerstdeel-zijner en-tot~de-voetebenen-zijner;

[84] In het Hebreeuws kan het werkwoord voor 'komen' ook in de passieve vorm worden gebruikt en dat is hier het geval met de causatieve (hiph'il) modus. We construeren in het Nederlands met 'men . . . . . ' .
[85] Dit Hebreeuwse woord. een afleiding van het werkwoord CháJáH dat 'leven' betekent, komt maar 6 keer voor en wordt meestal met 'leeftocht' vertaald; alleen hier past dat Nederlandse woord niet en kozen we voor 'leefsel'

```
    ...................<>..................\..................   !
    voor-al-af~het-aanzicht-van de-welogen-van de-priester.
.......................\......   . .
en-is-voorts-aan't-zien de-priester:                                    13
        ...........\\.......///.........\\........|............................   .
        en-kijk-hier verhult de-melaatsheid  enwel~al-af~het-vlees-zijner,
                ......................<>..............................  . . . . . . . . .
                dan-is-hij-voorts-rein-aan't-verklaren enwel~de-aangetaste;
    ................//.......//...<>..//.....   !
    de-al-afheid-zijner draait wit rein (is)hij.
.............\\.............//...//.......//........<>...........    !
en-op-de-dag dat-hij-ziet daarop vlees dat-leeft is-hij-onrein-aan't-zijn.    14
.....................\\\..........//....................//........<>..
en-is-voorts-aan't-zien de-priester enwel~het-vlees dat-leeft                15
                                        ......................................   . . . . .
                                        [dan-is-hij-besmet-aan't-verklaren-hem;
    ........//........//........//......<>......//...........   !
    het-vlees dat-leeft besmet (is)het melaatsheid (is)het.
\...//.......//..................//........<>.......................//...............  . . . .
of ja aan't-omkeren-is het-vlees dat-leeft                                16
                                    [en-voorts-is-het-aan't-gedraaid-worden tot-wit;
    ....................<>................   !
    dan-is-hij-aan't-komen naar~de-priester.
......................\\.|....   . .
en-is-voorts-aan't-zien de-priester:                                    17
        ..........//...............//....................<>............   . . . .
        en-kijk-hier aan't-gedraaid-worden-is de-aantasting tot-wit;
    ................\\\.....................//..................<>...........//.....   !
    dan-is-aan't-rein-verklaren de-priester enwel~de-aantasting rein (is)hij.

~

......||....................//..............................<>.......   . . . . . .
en-vlees ja~aan't-geschieden-is daarop~op-het-vel-zijner een-zweer;          18
    .......................   !
    en-voorts-is-die-hersteld.
..........................||............///..............................|........\.....     .
en-is-voorts-aan't-geschieden op-de-opstaanplaats-van de-zweer iets-dragends 19
                                                                          [wit,
        //........<>......\  . . . . . . . . .
        of een-blaasje wit roodgerand;
    ..............................<>...............  !
    dan-is-men-'t-aan't-laten-zien naar~de-priester.
......................\.......   . .
en-is-voorts-aan't-zien de-priester:                                    20
        ..........///.......\\................|.....\...................................   .
        en-kijk-hier het-aanzien-daarvan is-laag vandaan-van(anders-dan)~het-vel,
                ......................<>........\.   . . . .
                en-de-beharing-daarvan draait wit;
```

.....\\\.....//.....//.....
dan-is-besmet-aan't-verklaren-dat de-priester aantasting-van~melaatsheid
.....<>...../// !
[(is)het op-de-zweer opgebloeid.
..... \.....\..... . .
en-ware aan't-zien-dan-toch de-priester: 21
.....///.....|.....\ ..... .
en-kijk-hier geenszins-daarop beharing wit,
.....//....//..... <> ....
en-het-is-laag geenszins vandaan-van~het-vel en-dat kwijnt;
.....//..... <> .....//..... !
dan-versluit-hem de-priester zeven dagen.
.....//..... <>..... . . . .
en-ware~om-zich-heen-grijpend het-om-zich-heen-aan't-grijpen op-het-vel; 22
.....\\\..... // ..... <>...../// ..... !
dan-doet-besmet-zijn de-priester enwel-hem de-aantasting (is)het.
.....//..... ///..... \\ |
ware~op-de-drukplek-daarvan staande-aan't-blijven het-blaasje 23
\ ..... .
[niet grijpt-het-om-zich-heen,
// .....<> . . . .
aanbrandsel-van de-zweer (is)het;
.....<>..... !
en-voorts-is-aan't-rein-doen-zijn-hem de-priester.

=

\ .. .
of vlees, 24
..... // ..... <>..... . . . . .
ja~aan't-geschieden-is op-het-vel-zijner een-schroeiplek-van~vuur;
.....||..... \..... . .
en-voorts-is-aan't-geschieden het-levend-gewordene-van de-schroeiplek:
.....//..... // <>..... !
een-blaasje wit roodachtig of~wit.
.....\..... \.....|'..... \ .....▫
en-voorts-is-aan't-zien enwel-dat de-priester en-kijk-hier omgedraaid-is 25
.....\ ....
[de-beharing~wit op-het-blaasje:
.....\\..... \..... .
en-het-aanzien-daarvan diep vandaan-van~het-vel,
....\..... .
melaatsheid (is)het,
.....<>..... . . . . .
op-de-schroeiplek grijpt-het-om-zich-heen;
.....///..... |..... .
en-een-besmette-doet-zijn enwel-hem de-priester,
//..... <>..... !
aantasting-van melaatsheid (is)het.

.....\..... \..... . .
en-ware aan't-zien-dat de-priester: 26
.....///..... \\... |.....\ .... .
en-kijk-hier geenszins~op-het-blaasje beharing wit,
.....//..... //..... <>..... \ . . . . . .
en-laag-is geenszins-dat vandaan-van! het vel en-het(is)
[een-aanbrandsel;
.....//..... <>..... //..... !
dan-versluit de-priester-hem zeven dagen.
.....//..... <>..... \ . . . . . .
en-voorts-is-aan't-zien-hem de-priester op-dag zeven; 27
.....///..... |..... .
ware~omzich-heen-grijpend het-om-zich-heen-aan't-grijpen-is op-het-vel,
.....///..... |..... .
dan-doet-een-besmette-zijn de-priester enwel-hem,
// .....<>..... !
aantasting-van melaatsheid (is)het.
..... |..... \\..... /.....
en-ware~op-de-drukplek-daarvan aan't-staan-blijven het-blaasje 28
.....///.....|..... \..... .
[niet~grijpt-het-om-zich-heen op-het-vel en-het(is) een-schroeiplek,
.....//..... <>.... . . . . .
iets-dragends-van de-schroeiplek (is)het;
.....|..... .
en-een-reine-doet-zijn-hem de-priester,
.....//..... <>..... !
ja~aanbrandsel-van de-schroeiplek (is)het.

~

SEDER

.....| \..... .
en-een-manmenselijke of een-vrouwmenselijke, 29
.....//..... <> . . . . . .
ja~aan't-geschieden-is daarop aantasting;
.....<>..... //..... !
op-het-eerstdeel of op-de-baard.
.....\\..... /..... . .
en-voorts-is-aan't-zien de-priester enwel~de-aantasting: 30
.....///..... \\..... | \..... .
en-kijk-hier het-aanzien-daarvan diep-zijnde vandaan-van~het-vel,
.....//..... //.... <> ....
en-daarop beharing goudachtig verpulverd;
.....\\..... ///..... | \..... .
en-een-besmette-doet-zijn enwel-hem de-priester rijtsel (is)het,
...\\\..... //..... //.....<>..... !
melaatsheid-van het-eerstdeel of de-baard (is)het.
.....\\..... /..... \..... . .
en-ja~is-aan't-zien de-priester enwel~de-aantasting-door het-rijtsel: 31

.....///..... \\..... |. \..... .
en-kijk-hier geenszins~het-aanzien-daarvan diep-zijnde
[vandaan-van~het-vel,
.....//.... <>..... \..... . . . . .
en-beharing donker-vroeg-glanzend (is)geenszins daarop;
.....\\\..... //..... //..... <>.... //..... !
dan-versluit de-priester enwel~de-aangetaste (door)het-rijtsel zeven dagen.
.....\\..... \..... ¬ ..... \ ,
en-voorts-is-aan't-zien de-priester enwel~de-aantasting op-dag zeven 32
.....|..... \..... .
en-kijk-hier niet~om-zich-heen-grijpt het-rijtsel,
.....//... <>..... \ . . . . . .
en-niet~geschiedt daarop beharing goudachtig;
.....\..... .
en-het-aanzien-van het-rijtsel,
<> ..... !
diep-zijnde vandaan-van-het-vel.
....\\..... .
en-hij-is-zich-aan't-laten-knippen, 33
.....<>..... . . . . .
en-enwel~het-rijtsel is-hij-niet aan't-knippen;
.....\\.....\\\.....//.....//.....<>....
en-aan't-versluiten-is de-priester enwel~de-rijtsel(hebbende) zeven dagen
!
[andermaal.
.....¤.....\\...../.....\ . .
en-ziet de-priester enwel~het-rijtsel op-dag zeven: 34
....¤.....///.....\\....|..... .
en-kijk-hier niet~om-zich-heen-grijpt het-rijtsel op-het-vel,
.....||.....//.....<>..... . . . .
en-het-aanzien geenszins(is)-het diep-zijnde vandaan-van~het-vel;
.....///.....|..... .
en-rein-doet-zijn enwel-hem de-priester,
.....//.....<>..... !
en-hij-bewalkt de-kostuums-zijner en-rein-is-hij.
.....//.....//.....<>..... . . . .
en-ware~om-zich-heen-grijpend is-om-zich-heen-aan't-grijpen het-rijtsel 35
[op-het-vel;
<>..... !
laat-na het-rein-zijn-van-hem.
.....\\.....|..... .
en-ziet-het de-priester, 36
.....//.....//.....<>..... . . . .
en-kijk-hier om-zich-heen-grijpt het-rijtsel op-het-vel;
.....\\\.....//.....//.....<>.....
niet~aan't-nadenken-is de-priester over-de-beharing die-goudachtig-is
..... //.. !
[besmet-is hij.

.....|.....\\...../.....\\.....
en-ware't~in-de-wel-ogen-zijner dat-staande-blijft het-rijtsel en-de-beharing 37
.....\\\.....<>...../.....<>.....\.... . . . .
[donker-vroeg-glanzend spruit-uit~daarop hersteld-is het-rijtsel rein-is hij;
.....<>..... !
en-rein-doet-zijn-hem de-priester.

=

.....|.... .
en-een-manmenselijke of~vrouwmenselijke, 38
...../.....//... . . . . .
ja~aan't-geschieden-zijn[86] op-het-vel-van~het-vlees-hunner blaasjes;
..<>..... !
blaasjes (die)wit(zijn).
.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-zien de-priester: 39
.....\\\...../.....<>.....\.... . . . . .
en-kijk-hier op-het-vel-van~het-vlees-hunner blaasjes kwijnend wit;
.//...../...../...../.....<>..//..... !
pukkelig (is)het het-bloeit op-het-vel rein (is)het.

=

.....||...../.....<>..... . . . . .
en-een-manmenselijke ja aan't-(glad)geplukt-worden-is het-eerstdeel-zijner; 40
...../...../.....<>.//..... !
een-kale (is)hij rein (is)hij.
.....|.....\..... .
en-ware't-dat vandaan-van-een-reep-van de-vertegenwendiging-zijner, 41
.....<>..... . . . . .
aan't(glad)geplukt-worden-is het-eerstdeel-zijner;
...../.....<>..//..... !
een-met-een-bles[87] (is)hij rein (is)hij.
...../...../.....\\....|..... .
en-ja~is-aan't-geschieden op-de-kaalte of op-de-bles, 42
.....<>.....\ . . . . . .
een-aantasting wit roodachtig;
...../...../.....\\...../... .
melaatsheid die-opbloeit (is)het,
.....<>.....\..... .
op-de-kaalte-zijner of op-de-bles-zijner.
.....\\...../..... . .
en-voorts-is-aan't-zien enwel-hem de-priester: 43

[86] In het Hebreeuws kan het werkwoord in het enkelvoud staan, zoals ook hier.
[87] Met dank aan de SV. Een bles is een witte plek op het voorhoofd, hetzij blank vel, hetzij wit haar, nu meestal gebruikt bij paarden.

```
          ...........///.........................\\..........|.....\     .
          en-kijk-hier het-dragende-van~de-aantasting (is)wit roodachtig,
                    .................<>...................  . . . . .
                    op-de-kaalte-zijner of op-de-bles-zijner;
      ..........//...............<>................//............   !
      als-het-aanzien-van melaatsheid (is)het-vel-van het-vlees.
...................................//........<>..........\...    . . . .
een-manmenselijke~die-melaats-is (is)hij     besmet (is)hij;                    44
      .....\\\.........................//.............................<>....
      besmet-doende-zijn  is-besmet-aan't-doen-zijn-hem de-priester
                                        ......................//......................     !
                                        [op-het-eerstdeel-zijner (is)de-aantasting-zijner.
............//...........\.........   . .
en-de-melaatse bij~wie(is) de-aantasting:                                        45
          .................||.......................//......................|
          de-kostuums-zijner zijn-aan't-geschieden (als)verslonsden
                              ............................|...............\.........      .
                              [en-het-eerstdeel-zijner is-aan'tgeschieden (als)varen-gelaten,
                    ........<>................. . . . . . .
                    en-de-lip is-hij-aan't-omfloersen;
      ...........//...............<>................   !
      een-besmette een-besmette is-hij-aan't-roepen.[88]
............||......\\......//...............//................<>............
al-af~de-dagen dat de-aantasting op-hem(is) is-hij-besmet-aan't-zijn             46
                                                                          ............\......   . . . .
                                                                          [een-besmette (is)hij;
      \...........................   .
      afgezonderd is-hij-aan't-zitten,
          .......................//....................<>.................................  !
          vandaan-van-het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplek (is)de-zitplaats-zijner.

=

...............||.....................//......<>........\................    . . . . . . . .
en-het-kostuum ja~is-aan't-geschieden daarop de-aantasting-van melaatsheid; 47
      ...............\........     .
      op-een-kostuum-van wol,
          <>...............//............   !
          of op-een-kostuum-van vlasdraden.
///...............|............    .
of op-de-zetting of op-het-mix-raam,                                              48
          ............<>...................   . . . . .
          voor-de-vlasdraden en-voor-de-wol;
      \..........    .
      of op-het-vel,
          <>............//.............  !
          of op-al-af~bodewerk-van vel.
```

[88] Zie: Klaagl.4:15

.....\\...../.....\..... . .
en-geschiedt de-aantasting geelgroen of roodachtig: 49
.....▫\\...../...../////.....\\.....|.\.
op-het-kostuum of op-het-vel of~op-de-zetting of~op-het-mixraam of
..... .
[op-al-af~gerei-van-vel,
...../.....<>..... . . . .
een-aantasting-van melaatsheid (is)het;
.....<>..... !
en-het-wordt-te-zien-gegeven enwel~de-priester.
...../.....<>..... . . . . . .
en-ziet de-priester enwel~de-aantasting; 50
...../.....<>...../..... !
en-hij-versluit enwel~het-aantasting zeven dagen.
.....\\...../.....\. . .
en-ziet-hij enwel~het-aantasting op-dag zeven: 51
...../////.....<>.....▫...../////...
ja~om-zich-heen-grijpt de-aantasting op-het-kostuum of op-de-zetting
.....\\.....|\..... .
[of~op-het-mixraam of op-het-vel,
...../...../...../.....<>.... . . . . . .
voor-al-af wat~aan't-gemaakt-worden-is aan-vel voor-bodewerk;
.....\\\...../...../.....<>...../..... !
melaatsheid die-uitslag-geeft de-aantasting besmettend (is)het.
.....\\...../..//.....\.....\..... . .
en-(dan)-vervlamt-hij enwel~het-kostuum of enwel~de-zetting of 52
[enwel~het-nixraam:
.....\\|.\..... .
met-wol of met-vlasdraden,
///.....\..... .
of enwel~al-af~het-gerei-van vel,
...../.....<>..... . . . . . .
als~aan't-geschieden-is daarop de-aantasting;
..../////.....\\.....|... .
ja~aantasting die-uitslag-geeft (is)het,
.....<>..... !
in-vuur is-het-aan't-vervlamd-worden.
.....¬.....\..... ,
en-ware't-dat aan't-zien-is de-priester 53
.....|.....\..... .
en-kijk-hier niet~grijpt-om-zich-heen de-aantasting,
.....||.../.....<>..... . . . . . .
op-het-kostuum of op-de-zetting of op-het-mixraam;
<>..... !
of op-al-af~het-gerei-van~vel.
.....|.... .
en(dan)gebiedt de-priester, 54

```
        ............\\    .
        en-zij-bewalken[89],
                .....//...<>........ . . . . . . . . . . .
                 enwel waarop~de-aantasting(is);
    ......................//....................<>...  !
    en-zij-doen-versluiten(het) zeven~dagen andermaal.
.....\\.........../............\............\...............................   . .
en-ziet de-priester laat-na het-bewalkt-zijn-daarvan en-wel~de-aantasting:    55
        ¤....................\\..............///.......................................|
        en-kijk-hier niet-om-draait de-aantasting enwel~het-oog(zicht)zijner
                                                .............\.............................     .
                                                [en-de-aantasting grijpt-niet~om-zich-heen,
                .....\.....    .
                besmet (is)hij,
                        .....<>.................................... . . . . .
                        in-vuur ben-jij-aan't-vervlammen-hem;
    ........\.......     .
    een-krocht (is)hij,
        ....................<>....//...............  !
        op-de-kaalheid-zijner of op-de-bles-zijner.
..............¬...\.......     ,
en-ware't-dat ziet de-priester                                                    56
        .............|....\.......   .
        en-kijk-hier kwijnt de-aantasting,
                ......<>...........\...............  . . . . . . .
                laat-na het-bewalkt-zijn enwel-daarvan;
    ..................\.......     . .
    en-hij-scheurt-af enwel-het:
        .......................\\.......|\......................    .
        vandaan-van~het-kostuum of vandaan-van~het-vel,
                //......................<>......//.....................     !
                of vandaan-van~de-zetting of vandaan-van~het-mixraam.
...............................\\..................//.......¤.................
en-ware't-dat~het-aan't-gezien-worden-is nogmaals op-het-kostuum              57
                ............///....................\\.......|\...............................   .
                [of~op-de-zetting of~op-het-mixraam of of op-al-af~het-gerei-van~vel,
        ...<>......   . . . .
        bloeiend(is) het;
    .....\.......................  .
    in-vuur ben-jij-aan't-vervlammen-het,
        ....//........<>.........  !
        enwel dat-waarop de-aantasting(is).
...............|'............\\................/.....................//...............|
en-het-kostuum of~de-zetting of~het-mixraam of~al-af~gerei-van het-vel        58
                                                                  ....................   .
                                                                  [dat~jij-aan't-bewalken-bent,
```

[89] Een manier van reinigen zonder water bv met zand, door daarin te vertreden c.q. kneden

```
        ........//.........................<>..   . . . . . . . . .
        en-geweken-is vandaan-van-hen de-aantasting;
    ......................//...<>.......................   !
    en-het-wordt-bewalkt andermaal en-het-is-rein.
¤...........\\.........................................../..............
dit(is) de-uitleg-van de-aantasting-van~de-melaatsheid-van                    59
                                                  ............//........\....\.   . .
                                                  [een-kostuum-van wol of vlasdraden:
        ///...........|\......    .
        of de-zetting of het-mixraam,
                <>......................   . . . .
                of al-af~het-gerei-van~vel;
    .....<>..................//.....    !
    om-rein-te-verklaren of besmet.

~

......................//........<>..........................//.......... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen.          14.1
///......................|..........\.......................    .
dit is-aan't-geschieden (als)de-uitlegging-van de-melaatse,                    2
        .........<>............................  . . . . .
        op-de-dag-van het-rein-worden-van-hem;
    ..........................<>...............    !
    en-men-doet-komen-hem[90] naar~de-priester.
....\\.............    .
en-uit-trekt de-priester,                                                      3
        ...............<>.................    . . . . . . . . . . . .
        naar~het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplek;
    ........|.....   .
    en-ziet de-priester,
        ..........//.........//...............................<>.....................   !
        en-kijk-hier hersteld-is de-aantasting-van~melaatsheid
                                                        [vandaan-van~de-melaatse.
..................|......   .
en(dan)-gebiedt de-priester,                                                   4
        .........\\\.........................//...........................//..............
        en-hij-neemt voor-hem-die-gereingd-werd andertwee~tsirpers(vogels)
                                                                  .<>...  . . . . .
                                                                  [levend rein;
    ......\.......    .
    en-hout-van ceder,
        ...........//..................<>.....   !
        en-scharlaken-van karmozijn en-hysop.
```

[90] Het hebreeuws kan hier een passieve vervoeging gebruiken van 'doen komen', die het Nederlands niet kent. Meestal wordt hier vertaald: 'hij wordt gebracht', maar dan gaat de hoorsamenhang met het werkwoord 'komen' verloren en gaat iets van de betekenis verloren, want hij die van melaatsheid genezen is, komt zelf, zij het ook dat hi daartoe gebracht moet worden.

.....|.... .
en(dan)-gebiedt de-priester, 5
.....<>.....\..... . . . . .
en-hij-vilt enwel~de-tsjirper de-één-enkele;
.....<>...../////.... !
naar~een-gerei-van~klei over~water levend.
...../////.....|.....\..... .
en-enwel~de-stjirper de-levende hij-is-aan't-nemen enwel-die, 6
...../////...../////...../////.....<>..
en-wel~het-hout-van de-ceder en-enwel het-batist-van de-karmozijn
....
[en-enwel~de-hysop;
.....\\...../////...../////.....\..... . .
en-men-dompelt enwel-hen en-enwel de-stjirper de-levende:
.....|.....\..... .
in-het-roods-van de-stjirper de-gevilde,
<>...../////..... !
over~het-water het-levende.
....
en-men-sprenkelt: 7
\\\...../////.....<>.....\... . . . . .
over de-rein-wordende vandaan-van~de-melaatsheid zeven voetstampen;
.....
en-men-reinigt-hem,
...../////...../////.....<>.....
en-men-zendt-heen enwel~de-tsjirper de-levende
...../////..... !
[over~de-vertegenwendiging-van het-veld.
.....¤.....\\...../...../.....\.....
en(dan)-bewalkt de-rein-wordende enwel~het-kostuums-zijner en-hij-knipt-af 8
....
[enwel~al-af~de-beharing-zijner:
...../////.....\\....|..... .
en-hij-spoelt-zich-af in-het-water en-hij-wordt-rein,
.....<>.....\..... . . . . .
en-later is-hij-aan't-komen naar~de-neerlatingsplaats;
...../////...../////.....<>...../////..... !
en-aan't-zitten vandaan-van-het-straatbuiten voor-de-tent-zijner zeven dagen.
.....¤.....\\../.....\..... . .
en-hetgeschiedt op-dag zeven is-hij-aan't-af-knippen 9
[enwel~al-af~de-beharing-zijner:
...../////.....|.....|
enwel~het-eerstdeel-zijner en-enwel~de-oudbaard-zijner en-enwel
.....\..... .
[de-velgbogen-van de-wel-ogen-zijner,
.....<>..... . . . . .
en-enwel~al-af~de-beharing-zijner is-hij-aan't-afknippen;
.....\..... . .
envoorts-is-hij-aan't-bewalken enwel~de-kostuums-zijner:

.....\\\.....//.....<>....
en-voorts-is-hij-aan't-afspoelen enwel~het-vlees-zijner in-water
..... !
[en-hij-wordt-rein.
.....\. . .
en-op-dag acht: 10
.....///.....| .
is-hij-aan't-nemen andertwee lammeren volgave,
.....//.....//.....<>.....<>.....
en-een-lam een-één-enkele stichtdochter-van~een-jaarandering
....
[een-volgave;
.....\.. . .
en-drie tienden:
.///.....|.....\..... .
gries een-cijnsgave in-een-mengsel in-olie,
.....//.....<>..... !
en-een-log een-één-enkele olie.
.....||.....\..... . .
en-staande-is-aan't-doen-blijven de-priester die-reinigt: 11
.....//.....<>..... . . . . .
enwel de-manmenselijke die-rein-wordt en-enwel-die(dingen);
.....\..... .
voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël,
.....<>.....//..... !
in-de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening.
.....\\.....//.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-nemen de-priester enwel~het-lam het-één-enkele: 12
.....//.....//.....<>.....
en-voorts-is-hij-aan't-doen-lijf-naderen enwel-dat ter-verschulding
.....\ . . . . .
[en-enwel~het-log olie;
.....//.....//.....<>.....
en-voorts-is-hij-aan't-doen-zwaaien enwel-die een-zwaai-gave
.....//..... !
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
.....\..... . .
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel~het-lam: 13
¤.....\\.....\\\.....//.....
op-de-opstaanplaats waar hij-aan't-villen-is enwel-de-verwaarding
.....<>.....\..... . . . . .
[en-enwel~de-opgaander op-de-opstaanplaats de-geheiligde;
|'.¤.....//.....|..... .
ja zoals-de-verwaarding (is)de-verschulding het(is) voor-de-priester,
.....//.....<>..... !
het-geheiligde-van-de-geheiligde(dingen) (is)het.
.....\.....¬.....\..... ,
en-voorts-is-aan't-nemen de-priester vandaan-van-het-roods-van 14
[de-verschulding

.....|..... .
en-voorts-is-'t-aan't-geven de-priester,
.....//.....//.....<>..... . . . . . .
op~het-lel-van het-oor-van de-rein-wordende het-zuidenrechter;
.....///.....|.... .
en-op-de-duim-van de-hand-zijner de-zuidenrechter,
.....//.....<>..... !
en-op-de-duim(teen)-van-het-voetebeen-zijner de-zuidenrechter.
.....//.....<>..... \ . . . . .
en-voorts-is-aan't-nemen de-priester vandaan-van het-log olie; 15
.....//.....//.....<>..... !
en-hij-is-aan't-gieten(die) op~de-handzool-van de-priester de-noorderlinker.
.....///.....|.....\..... .
en-voorts-is-aan't-dompelen de-priester enwel~de-vinger-zijner 16
[de-zuidenrechter,
.....||...//.....<>..... . . . . . .
vandaan-van~de-olie die(is) op~de-handzool-zijner de-noorderlinker;
.....\\.....\\\.....//....
en-voorts-is-hij-aan't-sprenkelen vandaan-van~de-olie op-de-vinger-zijner
..//.....<>.....//..... !
[zeven stampen voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
.....\\.....//.....\..... . .
en-vandaan-van-het-strak-geblevene-van de-olie die(is) op~de-handzool-zijner:17
.....///.....|.....||.....///.....|
is-aan't-geven de-priester op~het-lel-van het-oor-van de-reinwordende
..... .
[nl.het-zuidenrechter,
.....///.....|..... .
en-op~de-duim-van de-hand-zijner de-zuidenrechter,
.....//.....<>..... . . . . . .
en-op~de-duimteen-van het-voetebeen-zijner
[het-zuidenrechter;
.<>.....//..... !
boven het-roods-van de-verschulding.
....
en-het-strak-geblevene: 18
.....\\..|.....|.....\..... .
bij-de-olie die(is) op~de-handzool-van de-priester,
.....<>.....\..... . . . . . .
is-hij-aan't-geven op~het-eerstdeel-van de-reinwordende;
.....//.....//.....<>.....
en-voorts-is-aan't-betegenen over-hem de-priester
.....//..... !
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
.....///.....|..... .
en-voorts-is-aan't-maken de-priester enwel~de-verwaarding, 19
.....||.....<>..... . . . . .
en-voorts-is-hij-aan't-betegenen over~de-reinwordende
[vandaan-van-de-verwaarding-zijner;

.....<>.....//..... !
en-later is-hij-aan't-villen enwel~de-opgaander.
.....\\\.....//.....//.....
en-voorts-is-aan't-doen-opgaan de-priester enwel~de-opgaander 20
.....<>..... . . . . .
[en-enwel~de-cijns op-de-slachtse;
.....//.....<>..... !
en-voorts-is-aan't-betegenen over-hem de-priester
[en-voorts-is-hij-rein-aan't-zijn.

=

.....\..... . .
en-ware~een-arme (is)hij: 21
.....\.....¬ .. ,
en-geenzins (is) de -hand-zijner bereikhebbend
¤.....\.....//.....//.....
en-voorts-is-hij-aan't-nemen een-lam een-één-enkel een-verschulding
.....<>.....\..... . . . . .
[om-te-zwaaien ter-betegening over-hem;
.....\\...../.....\\.....//...../.....<>.....//
en-een-tiende gries een-één-enkele vermengseld in-olie voor-cijns en-een-log
!
[olie.
....\..... . .
en-andertwee tortels: 22
///.....|..\..... .
of andertwee stichtjongen-van een-duif,
.//.....<>..... . . . . .
die tot-bereik-aan't-hebben-is de-hand-zijner;
.....///.....|..... .
en-voorts-is-aan't-geschieden een-één-enkele (tot)verwaarding,
.....<>..... !
en-een-één-enkele (tot)opgaander.
.....\\...../.....\\\..//...
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen enwel-hen op-dag acht 23
.....<>..... . . . . .
[ter-reiniging-van-zichzelf naar~de-priester;
.....//.....<>.....
naar~de-opening-van de-tent-van~gemeenschapsordening
.....//..... !
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
.....\\\.....//.....//.....<>.....
en-voorts-is-aan't-nemen de-priester enwel~het-lam-van de-verschulding 24
.....\ . . . . .
[en-enwel~het-log olie;
.....\\.....\\\...../.....<>.....
en-voorts-is-aan't-zwaaien enwel-die de-priester een-verzwaaiing

.....//..... !
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
.....¤.....\..... ,
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel~het-lam-van de-verschulding 25
.....///.....|.....\.....
en-voorts-is-aan't-nemen de-priester vandaan-van-het-roods-van
..... .
[de-verschulding,
.....//.....//.....
en-voorts-is-hij('t)aan't-geven op~de-lel-van
.....<>..... . . . . .
[het-oor-van~de-reinwordende het-zuidenrechter;
.....///.....|..... .
en-op~de-duim-van de-hand-zijner de-zuidenrechter,
.....//.....<>..... !
en-op~de-duimteen-van het-voetebeen-zijner het-zuidenrechter.
.....<>.....\..... . . . . .
en-vandaan-van~de-olie is-aan't-uitgieten de-priester; 26
.....//.....<>..... !
op~de-handzool-van de-priester de-noorderlinker.
.....///.....|.....\..... .
en-voorts-is-aan't-sprenkelen de-priester op-de-vinger-zijner de-zuidenrechter,27
.....||...//.....<>..... . . . . .
vandaan-van~de-olie die(Is) op~de-handzool-zijner de-noorderlinker;
.//.....<>.....//..... !
zeven stampen voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
.....\\...../.....\.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-geven de-priester vandaan-van~de-olie die(is) 28
[op~de-handzool-zijner:
.....||.....///.....|..... .
op~de-lel-van het-oor-van de-reinwordende het-zuidenrechter,
.....///.....|..... .
en-op-de-duim-van de-hand-zijner de-zuidenrechter,
.....//.....|... .
en-op~de-duimteen-van het-voetebeen-zijner
[het-zuidenrechter;
.....<>.....//..... !
op~de-opstaanplaats-van het-roods-van de-verschulding.
....
en-het-strak-geblevene: 29
.....\\.| .....|.....\..... .
vandaan-van~de-olie die(is) op~de-handzool-van de-priester,
.....<>.....\..... . . . . .
is-hij-aan't-geven op~het-eerstdeel-van de-reinwordende;
.....//.....<>.....//..... !
om-te-betegenen over-hem voor-de-vertegenwendiging-van
[die-JHWH-van-Israël.
.....<>.....|..... .
en-voorts-is-hij-aan't-maken enwel~de-één-enkele vandaan-van~de-tortels, 30

<>.....\..... . . . .
of vandaan-van~de-stichtjongen-van een-duif;
...../.....<>..... !
vandaan-van-wat binnen-bereik-is-van de-hand-zijner.
.....\.....||..... . .
enwel wat~binnen-bereik-is-van de-hand-zijner: 31
...../...../...../.....
enwel~de-enkel-ene-van de-verwaarding en-enwel~de-enkel-andere-van
....<>..... . . . .
[de-opgaander boven~de-cijns;
.....\\\...../...../.....<>.....
en-voorts-is-aan't-betegenen de-priester over de-reinwordende
...../..... !
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.
.\..... .
dit(is) de-uitleg, 32
.....<>.....\..... . . . . .
bij~wie(is) de-aantasting-van melaatsheid;
...../...../.....<>..... !
als het-niet~binnen-bereik-is-van de-hand-zijner bij-de-reinwordende.

~

SEDER

.....\..... .
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël, 33
...../.....<>..... !
tot~MoShèH en-tot~AàHæRoN om-te-zeggen.
///.....\\....|.....\..... .
ja zijn-jullie-aan't-komen naar~het-land KeNàNgàN, 34
.//.//.//.....<>..... . . . . .
dat ik gevende(ben) aan-jullie om-het-te-grijpen;
.....|.....\..... .
en-voorts-ben-ik-aan't-geven de-aantasting-van melaatsheid,
.....<>...../..... !
in-een-huis-van het-land-van de-omgrijpingen-jelieder.
.....|..... .
dan-is-voorts-aan't-komen aan-wie(is)~het-huis, 35
...../.....<>..... . . . . .
en-hij-is-voorts-aan't-voorleggen aan-de-priester om-te-zeggen;
.....||...../..... !
als-een-aantasting laat-zich-het-zien aan-mij in-het-huis.
.....\\...../.....\.....
en-voorts-is('t)aan't-gebieden de-priester en-voorts-zijn-zij-aan't-bewenden[91] 36

[91] Dit Hebreeuwse werkwoord horen we ook in de bekende oproep van Jesaja i Jes. 40:3: " . . . Bereidt in den woestijn de weg des HEEREN"(SV). Het Hebreeuws kan dit werkwoord gebruiken zoals we in het Nederlands met het woord 'keren' kunnen, nl. in de zin van 'een huis onderste boven keren' ofwel volledig opschonen. Maar

```
                                                                  ............   . .
                                                                  [enwel-het-huis:
        ................\\...................///...................|..........//..
        bij-het-nog-vers-zijn-dat aan't-komen-is de-priester om-te-zien
                                                                  ............   .
                                                                  [enwel~de-aantasting,
                ......//..............<>.....................\............   . . . . .
                en-niet is-aan't-onrein-worden al-af~wat(is) in-het-huis;
    .....//.......//................//..........<>...............//...............   !
    en-laat-na vastzo is-aan't-komen de-priester om-te-zien enwel~het-huis.
..........................\..............   . .
en-voorts-is-hij-aan't-zien enwel~de-aantasting:                                  37
        ..........///......\\............|...........\.................  .
        en-kijk-hier de-aantasting(is) op-de-wanden-van het-huis,
                ................|..   .
                schaalachtigen groengeel,
                        <> . . . . . . . .
                        of roodblauw;
    .<>...................................   !
    laag vandaan-van(anders-dan)-de-wand.
...........\\\...................//...........................<>.........\.............   . . . . .
en-aan't-uittrekken-is de-priester vandaan-van~het-huis                           38
                                                        [naar~de-poort-van  het-huis;
    ..........................//...................<>...//.....  !
    en-voorts-is-hij-aan't-sluiten enwel~het-huis zeven dagen.
...............//.......<>..........\.. . . . . . .
en-keert-terug de-priester op-dag zeven;                                          39
    ......||................//.//.....................<>...................//.........      !
    en-ziet-hij en-kijk-hier uit-spreidt-zich de-aantasting op-de-wanden-van
                                                                          [het-huis.
..............|....    .
dan-gebiedt de-priester,                                                          40
        .....................|............    .
        en-zij-onttrekken enwel~de-stenen,
                .//...<>......   . . . . . . . . . . .
                die waarop de-aantasting(is);
    .....///........................|................\...................     .
    en-weg-werpen-zij enwel-die naar~een-straatbuiten voor-de-stad,
        ............<>.......................     !
        naar~een-opstaanplaats (die)besmet(is).[92]
...................//..........//..............................<>....    . . . . . . . .
en-enwel~het-huis is-aan't-af-gehoekt-worden binnenshuis in-omsingeling;          41
    ........................    . .
    en-voorts-zijn-zij-aan't-uitstorten:
```

---

de betekenis zou kunnen zijn: 'iets aanwenden' in de zin van weer gebruiksklaar maken. Vandaar hier (elders dus) 'bewenden'.

[92] Uit deze tekst (en andere vergelijkbare teksten) blijkt, dat deze voorschriften zijn geformuleerd voor mensen die in steden wonen en niet in de woestijn, d.w.z. als Israël in Kanaën woont en dat de opsteller/schrijver waarschijnlijk de situatie voor ogen heeft van NA de ballingschap, na 500 v.Chr..

.....|.\..... .
enwel~het-stof dat zij-afhoeken,
.....\..... .
naar~een-straatbuiten voor-de-stad,
.....<>..... !
naar~een-opstaanplaats (die)besmet(is).
.....|.\..... .
en-voorts-zijn-zij-aan't-nemen stenen latere[93], 42
.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-doen-zij(die)-komen naar~de-drukplek-van de-stenen;
.....//...//.....<>.....//..... !
en-stof[94] later is-men-aan't-nemen en-aan't-bestrijken enwel~het-huis.
.....///.....\\.....|.....\..... .
en-ware't-dat~aan't-terug-keren-is de-aantasting en-aan't-bloeien-is 43
[in-het-huis,
.....\..... . . . . .
onttrokken-zijnde-van enwel~de-stenen;
.....//.....//.....<>.....//..... !
en-laat-na het-afhoeken-van enwel~het-huis en-laat-na het-bestrijken.
.....|..... .
en-is-voorts-aan't-komen de-priester, 44
.....||.....//..//.....<>.....
en-is-hij-voorts-aan't-zien en-kijk-hier uit-spreidt-zich de-aantasting
....
[in-het-huis;
.....\\.....//.....//.....<>.....//.... !
een-melaatsheid die-uitslag-geeft (is)het in-het-huis besmet (is)het.
.....\..... . .
en-voorts-is-men-aan't-omver-rukken enwel~het-huis: 45
.....|..... .
enwel~de-stenen-zijner en-enwel~het-hout-zijner,
.....<>.....\..... . . . . .
en-enwel al-af~het-stof-van het-huis;
.....|.....\..... .
en-voorts-is-men-'t-aan't-doen-uittrekken naar~een-straatbuiten voor-de-stad,
.....<>..... !
naar~een-opstaanplaats (die)besmet(is).
.....|..... .
en-hij-die-komt naar~het-huis, 46
.....<>.....\..... . . . .
al-af-de-dagen-dat men-sluit enwel-dat;
.....<>..... !
is-aan't-besmet-zijn tot~de-avond.

---

[93] in de zin van 'andere', 'nieuwere' , zie weer in vs 42.

[94] Het Hebreeuwse woord NgáPhàR, dat ook in vs 41 staat en daar, zoals gebruikelijk, met 'stof' wordt vertaald, wordt alleen hier (en soms ook in vs 41) met 'leem' vertaald. Het gaat om tot poeier verdroogde klei, die bevochtigd, ook voor het aansmeren van stenen muren wordt gebruikt. We handhaven hier de vertaling 'stof', omdat dit Nederlandse woord ook in 'grondstof' klinkt.

```
................\.............    .
en-hij-die-neerligt in-het-huis,                                                    47
        ..............<>...........................  . . . . .
        is-aan't-bewalken enwel~de-kostuums-zijner;
    ..............\..........    .
    en-hij-die-eet in-het-huis,
        ..............<>............................    !
        is-aan't-bewalken enwel~de-kostuums-zijner.
...................\\................/.............  . .
en-ware't-dat~komende aan't-komen-is de-priester:                                   48
        ..............................|¤..................................\\\.......\\.........|
        en-voorts-is-hij-aan't-zien en-kijk-hier niet~spreidt-zich-uit de-aantasting
                                                                        ........    .
                                                                        [in-het-huis,
                ......<>............\.......................  . . . . .
                laat-na het-bestrijken enwel~ van-het-huis;
    ....................///..................|.............    .
    en-voorts-doet-rein-zijn de-priester enwel~het-huis,
        //......<>.......    !
        ja hersteld-is de-aantasting.
...........................//....................//.......................<>..
en-voorts-is-hij-aan't-nemen om-te-verwaarden[95] enwel~het-huis                    49
                                                                .\...........  . . . . . . .
                                                                [andertwee tsjirpers;
    ......\............   .
    en-hout-van de-ceder,
        ...........//.......................<>.............    !
        en-scharlaken-van de-karmozijn(worm) en-hysop.
...........................<>....................\......  . . . . . . . . . .
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel~de-tsjirper de-één-enkele;                     50
    ........................<>..........//.........    !
    aan~het-gerei-van~klei boven~water dat-leeft.
.........................\................................¤.......................//..|
en-voots-is-hij-aan't-nemen enwel~het-hout-van~de-ceder enwel~de-hysop     51
                                        .....................\.......................  . .
                                        [en-enwel het-scharlakenvan de-karmozijn(worm):
        ..........¬........\..........    ,
        en-enwel de-stjirper  die-leeft
                ............................\................    . .
                en-voorts-is-hij-aan't-dompelen enwel-die:
                        ...................|.......\.............   .
                        in-het-roods-van de-tsjirper die-gevild-is,
                                ............<>......  . . . . .
                                en-in-het-water dat-leeft;
```

[95] Hier duss in positieve zin: 'waarde verlenen' c.q. 'teruggeven', i.p.v. 'waarde ontnemen'; in die negatieve betekenis wordt het altijd met 'zondigen' vertaald, maar in dit Hebreeuwse werkwoord gaat het om wat een ander aagedaan ***wordt*** en niet om wat iemand een ander aandoet. De SV vertaalt hier 'ontzondigen'. en probeert zo de concordantie in het Hebreeuws te laten horen; wij kiezen voor 'verwaarden', waardoor hetzelfde Nederlandse woord klinkt zowel in teksten waar het een positieve als waar het een negatieve strekking heeft.

.....//.....<>..//..... !
en-voorts-is-hij-aan't-spatten naar~het-huis zeven voetstampen.
.....\..... .
en-voorts-is-hij-aan't-verwaarden[96] enwel~het-huis, 52
.....|.... .
met-roods-van de-tsjirper,
.....<>..... . . . . .
en-met-water dat-leeft;
.....\..... . .
en-met-de-tsjirper die-leeft:
.....//.....//.....<>.....//.....
en-met-hout-van de-ceder en-met-hysop en-met-scharlaken-van
..... !
[de-karmozijn(worm).
.....||.....\\\.....//..
en-voorts-is-hij-aan't-uit-zenden enwel~de-tsjirper die-leeft 53
.....//.....<>..... . . . . .
[naar~het-straatbuiten voor-de-stad naar~de-vertegenwendiging-van~het-veld;
.....//.....<>..... !
en-voorts-is-hij-aan't-betegenen over~het-huis en-het-aan't-rein-doen-zijn.
fz ....
dit (is) de-uitleg; 54
.....//.....<>..... !
voor-al-af~de-aantasting-van de-melaatsheid en-voor-de-uitslag.
.....//.....<>..... !
en-voor-melaatsheid-van het-kostuum en-aan-het-huis. 55
.....//.....<>..... !
en-voor-wat-draagt en-voor-bij(groeisel) en-voor-blaasjes.
.....||.....//.....<>.....\..... . . . . .
om-uit-te-leggen op-de-dag-vande-verwaarding en-op-de-dag-van 56
[het-rein-worden;
.//.....<>..... !
dit(is) de-uitlegging-van de-melaatsheid.

=

SEDER

.....\..... .
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël, **15.**1
.....//.....<>..... !
tot~MoShèH en-tot~AàHæRoN om-te-zeggen.
.....|.....\..... .
brengt-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL, 2
.....<>..... . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-zeggen tot-hen;

[96] Zie vorige voetnoot.

```
    \....   . .
    ieder manmenselijke:
        ///.....................|.........\..............................     .
        ja is-aan't-geschieden een-vloeien vandaan-van-het-vlees-zijner,
                ...............<>..........//...   !
                de-vloeiing-zijner besmet-is hij.
.//.........//...................................<>..................    . . . . . .
dit(is) de-uitleg-van de-besmetting-van-hem met-de-vloeiing-zijner;          3
    ......\.......................|.....................    . .
    verslijmt het-vlees-zijner enwel~de-vloeiing-zijner:
        ....///...............................|.....................................     .
        of~zegelt-zich-toe het-vlees-zijner
                                        [vandaan-van(vanwege?)-de-vloeiing-zijner,
                ..........................<>.......    !
                de-besmettelijkheid-zijner (is)het.
.....   . .
al-af~ligplek:                                                                4
        \\.........//..........//...........<>.......   . . . . . . . . . . .
        als aan't-liggen-is daarop die-vloeit is-besmet-aan't-zijn;
    ...................//...........//.<>.............   !
    en-al-af~het-gerei als~hij-zit daarop is-besmet-aan't-zijn.
.....||.................//.........<>......................   . . . . . .
en-iedermenselijke die aan't-tasten-is op-het-ligbed-zijner;                  5
    .............\\\.......................//.........................//.........<>....
    is-aan't-bewalken de-kostumms-zijner en-voorts-aan't-wassen in-water
                                    ..........................//...................   !
                                    [en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
...........|.............  .
en-die-zit op~het-gerei,                                                      6
        ............//...........<>........  . . . . .
        als~aan't-zitten-is[97] daarop die-vloeit;
    .............\\\.......................//.........................//.........<>....
    is-aan't-bewalken de-kostumms-zijner en-voorts-aan't-wassen in-water
                                    ..........................//...................   !
                                    [en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
.........<>..............\...........   . . . . . .
en-die-tast op-het-vlees-van wie-vloeit;                                      7
    .............\\\.......................//.........................//.........<>.....
    is-aan't-bewalken de-kostumms-zijner en-voorts-aan't-wassen in-water
                                    ..........................//...................   !
                                    [en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
...................//...........<>..........   . . . . .
en-ja~is-aan't-spugen die-vloeit op-wie-rein-is;                             8
    ..................\\\.......................//.........................//.........<>....
    is-die-aan't-bewalken de-kostuums-zijner en-voorts-aan't-wassen in-water
                                    ..........................//...................   !
                                    [en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
```

[97] lees: was

```
............     . .
en-al-af~het-oprij-tuig:                                                    9
        \\.........//..............//............<>..........   !
        als aan't-oprijden-is[98] daarop die-vloeit is-besmet-aan't-zijn.
...............   . .
en-al-af~wie-tast:                                                          10
        .........|.\.................\..................................    .
        op-al-af dat aan't-geschieden-is(was) op-de-drukplek-zijner,
                .........<>...................  . . . . . .
                is-besmet-aan't-zijn tot~de-avond;
    ......................\...................   .
    en-hij-die-hoog-heen-draagt enwel-die(dingen),
        .............\\\.......................//.......................//.........<>....
        is-aan't-bewalken de-kostumms-zijner en-voorts-aan't-wassen in-water
                                        ........................//...................   !
                                        [en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
....\\......///.........................|....     .
en-al-af waarop aan't-tasten-is(was) die-vloeit,                            11
        ..................<>.......................\...   . . . . .
        en-de-handen-zijner niet~spoelt-hij-af in-water;
    ..............................\\\.......................//.......................//....
    en-voorts-is-hij-aan't-bewalken de-kostumms-zijner en-voorts-aan't-wassen
                        ......<>...........................//...................   !
                        [in-water en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
..................//...................//....................<>.......    . . . . . . . . . . .
en-gerei-van~klei waarop~aan't-tasten-is(was) die-vloeit                    12
                                                        [is-aan't-gebroken-worden;
    ......................     .
    en-al-af~gerei-van~hout,
        .........<>........................    !
        is-aan't-afgespoeld-worden met-water.
........................///.................|..............................    .
en-ja~is-zich-aan't-reinigen die-vloeit vandaan-van-de-vloeiing-zijner,     13
        ....................\\..................../...//......//........................<>......
        dan-is-hij-aan't-boekstaven voor-zich zeven dagen ter-reiniging-van-zichzelf
                                ..............................\...................   . . . . . .
                                [en-voorts-is-hij-aan't-bewalken de-kostuums-zijner;
    ..........................\\\..................//.........//..........<>..
    en-voorts-is-hij-aan't-wassen het-vlees-zijner in-water dat-leeft
                                                    ...................   !
                                                    [en-voorts-is-hij-rein-aan't-zijn.
.........\    . .
en-op-dag acht:                                                             14
        ..................................|.\..........     .
        is-hij-aan't-nemen~voor-zich andertwee tortels,
                //.<>.............\...................   . . . . .
                of  andertwee stichtjongen-van een-duif;
```

[98] lees: was

.....\.....//..... . .
en-voorts-is-hij-aan't-komen voor-de-vertegenwendiging-van
[die-JHWH-van-Israël:
.....\\.....|.....\..... .
naar~de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening,
.....<>..... !
en-voorts-is-hij-aan't-geven-hen aan~de-priester.
.....///.....|.... .
en-voorts-is-aan't-maken enwel-hen de-priester, 15
.....\..... .
een-één-enkele verwaarding(sgave),
.....<>..... . . . . .
en-een-één-enkele opgaander;
.....\\.....\\\.....<>.....
en-voorts-is-aan't-betegenen[99] over-hem de-priester
.....//.....<>.....
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël
..... !
[vandaan-van(vanwege)-de-vloeiing-zijner.
....
en-een-manmenselijke: 16
.....//.....<>..... . . . . .
ja~is-aan't-uittrekken vandaan-van-hem neerlig~kiemsel;
.....//.....//.....<>...
en-voorts-is-hij-aan't-wassen in-water enwel~al-af~het-vlees-zijner
.....//..... !
[en-hij-is-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
.....\..... .
en-al-af~kostuum en-al-af~vel, 17
.....//.....<>..... . . . . .
als~aan't-geschieden-is daarop neerlig~kiemsel;
.....//.....<>.....//.....
en-voorts-is-het-aan't-bewalkt-worden in-water en-het-besmet-aan't-zijn
..... !
[tot~de-avond.

~

.....|.\\.....//.....//.....
en-een-vrouwmenselijke als aan't-neerliggen-is een-manmenselijke 18
.....<>..... . . . . .
[samen-met-haar (met)neerlig~kiemsel;
.....\..... .
en-voorts-zijn-zij-zich-aan't-wassen in-water,

[99] Dit werkwoord wordt meestal met 'verzoenen' vertaald, maar in de kern heeft het te maken met 'ergens iets tegen (aan) doen' (letterlijk klinkt dat trouwens ook in 'ver-zoen-en' > 'afzoenen'), vandaar het neologisme 'betegenen'.

.....<>..... !
en-voorts-zijn-zij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
.....|.....\..... .
en-een-vrouwmenselijke ja~zij-is-aan't-geschieden vloeiende, 19
.//.....//.....<>..... . . . . .
roods is-aan't-geschieden de-vloeiing-harer in-het-vlees-harer;
///.....|.....\..... .
zeven dagen is-zij-aan't-geschieden in-de-uitstoting-harer,
.....//.....<>.....// ..... !
al-af~wie-tast op-haar is-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
.....▫.....\\.....//.....<>....
en-al-af waarvan-geldt-dat zij-aan't-neerliggen-is daarop 20
.....<>..... . . . . .
[in-de-uitstoting-harer is-besmet-aan't-zijn;
...//.....//.....<>..... !
en-al-af waarvan-geldt-dat~zij-aan't-zitten-is daarop is-besmet-aan't-zijn.
..... <>..... . . . . .
en-al-af~tastende op-het-neerligbed-harer; 21
.....\\\.....//.....//.....<>.....
is-aan't-bewalken[100] de-kostuums-zijner en-aan't-wassen in-water
.....// ..... !
[en-is-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
..... .
en-al-af~tastende, 22
.....<>..... \..... . . . . .
op-al-af~het-gerei waarvan-geldt-dat~zij-aan't-zitten-is daarop;
.....\\\.....//.....//.....<>....
is-aan't-bewalken de-kostuums-zijner en-aan't-wassen in-water
.....// ..... !
[en-hij-is-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
.....\\...../..... . .
en-ware't op~het-neerligbed (is)hij: 23
\\\.....//.....//.....<> ....
of op~het-gerei waarvan-geldt-dat~zij zittend(is)~daarop
[als-hij-tast~daarop;
.....<>..... !
besmet-is-hij-aan't-zijn tot~de-avond.
.....|'.....▫.....\\...../..... . .
en-ware't neerliggend is-aan't-neerliggen een-manmenselijke 24
[samen-met-haar:
.....///.....|... .
en-voorts-geschiedt-de-uitstoting-harer op-hem,
.....<>.....\... . . . . .
en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn zeven dagen;
.....//.....//.....<>....
en-al-af~het-neerligbed omdat~hij-aan't-neerliggen-is daarop

[100] Een oud Nederlands woord, dat een manier van reinigen aanduidt door de stof met de voeten te treden als een vorm van wringen, hetzij met zand hetzij met water. We horen het in het Engelse 'to walk' .

..... !
[is-besmet-aan't-zijn.

~

SEDER

.....|'.....▫.....\\.....
en-een-vrouwmenselijke ja~aan't-vloeien-is-zij van-de-vloeiing-van 25
...../.....\.. . .
[het-roods-harer dagen vele:
.....|..... .
als-het-niet-is een-tij-van~het-uitstootsel-harer,
//.....<>..... . . . . .
of ja~aan't-vloeien-is-zij op~het-uitstootsel-harer;
.....||.....\..... . .
al-af~de-dagen-van de-vloeiing-van de-besmetting-harer:
.....\\\.....//.....<>.....//.. !
als-de-dagen-van het-uitstootsel-harer is-aan't-geschieden besmet zij.
.....||.....///.....|.....\.....
al-af~neerligbed omdat~zij-aan't-neerliggen-is daarop al-af~de-dagen-van 26
..... .
[de-vloeiing-harer,
.....//.....<>..... . . . . .
als-het-neerligbed-van het-uistootsel-harer
[is-dat-aan't-geschieden~voor-haar;
.....|.....\.....\..... .
en-al-af~het-gerei omdat zij-aan't-zitten-is daarop,
.....\..... .
is-besmet aan't-geschieden,
.....<>..... !
als-de-besmetting-van het-uitstootsel-harer.
.....//...<>..... . . . . .
en-al-af~die-betast daarop is-besmet-aan't-zijn; 27
.....\\\...../.....//....
en-voorts-is-hij-aan't-bewalken de-kostuums-zijner en-aan't-wassen
.....<>...../..... !
[in-het-water en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond.
.....<>..... . . . . .
en-ware't-dat~zij-rein-is vandaan-van-de-vloeiing-harer; 28
...../...../..//.....<>...../..... !
dan-boekstaaft-zij voor-zich zeven dagen en-laat-daarna is-zij-rein-aan't-zijn.
.....\ . .
en-op-dag acht: 29
.....|.\..... .
is-zij-aan't-nemen~voor-zich andertwee tortels,
//<>.....\..... . . . .
of andertwee stichtjongen-van een duif;
.....///.....|..... .
en-voorts-is-zij-aan't-doen-komen enwel-hen naar~de-priester,

<>...../..... !
naar~de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening.
...../.../.....|...../..... .
en-voorts-is-aan't-maken de-priester enwel~een-enkele-ene een-verwaarding, 30
.....<>..... . . . . . .
en-enwel~een-enkel-ene een-opgaander;
.....\\...../.../.....|
en-voorts-is-aan't-betegenen over-haar de-priester
.....\..... .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël,
.....<>..... !
vandaan-van(vanwege)-de-vloeiiing-van de-besmetting-harer.
...../.....<>.
en-voorts-zijn-jullie-aan't-uitwannen enwel~de-stichtkinderen-van~JieSseRáAéL31
....
[vandaan-van-de-besmettingen-hunner;
..../.../.....\\...../.....|..... .
en-niet-zijn-zij-gestorvenen-aan't-zijn in-de-besmettingen-hunner,
...../.....<>...../..... !
als-zij-besmetten enwel~het-voortgewoon-mijner dat(is)
[in-het-midden-hunner.
/...../<>..... . . . . . .
dit(is) de-uitlegging-van de-vloeiende; 32
...../\\...../...../...../.....<>.....
en van-wie-geldt-dat aan't-uittrekken-is vandaan-van-hem neerlig~kiemgoed
..... !
[om-te-besmetten~daarmee.
...../.....|..... .
en-de-ongestelde bij-het-uitstootsel-harer, 33
.....|..... .
en-die-doet-vloeien enwel-de-vloeiing-zijner,
.....<>..... . . . . . .
voor-de-aanhaker en-voor-de-inboorbare;
.....||...../.....<>..... !
en-voor-iedermenselijke die aan't-neerliggen-is genoot-met~een-besmette.

~

...../.../.....|..... .
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH, **16.**1
.....\..... .
laat-na het-gestorven-zijn-van,
<>...../..... . . . .
andertwee de-stichtzonen-van AàHæRoN;
...../.....<>.....
als-zij-naderen voor-de-vertegenwendiging-van~die-JHWH-van-Israël
..... !
[en-voorts-zijn-zij-gestorvenen.

.....\\ ...../..... . .
en-voorts-zegt die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH: 2
..... ¬ ..... ///..... ,
breng-in tot~AàHæRoN de-broederverwant-jouwer,
..... /// ..... |..... .
en-niet~is-hij-aan't-komen in-al-af~tij naar~het-geheiligde,
..... <> ....
vandaan-van-het-huis voor-het-gordijn;
..... \\ ..... /..... /// ..... |
naar~de-vertegenwendiging-van de-betegeningsplaat die(is) boven~de-kast
..... \ ..... .
[en-niet is-hij-een-gestorvene-aan't-zijn,
///..... .
ja in-een-overwolking,
..... <> ..... !
doe-ik-mij-zien boven~de-betegeningsplaat.
..//...../...../<>..... . . . . .
hiermee is-aan't-komen AàHæRoN naar~het-geheiligde; 3
.....\\\ ..... //.....<> ...../.....
met-een-var stichtjong-van een-rund ter-verwaarding en-een-reebok
.... !
[ter-opgaander.
.....\\ ...../..... . .
(met)een-lijfrok-van~linnen geheiligd is-hij-zich-aan't-kleden: 4
.....¬.....\..... ,
en-onderbroekpijpen-van~linnen zijn-aan't-geschieden over~het-vlees-zijner
...../...../|..... .
met-een-riem-van linnen is-hij-zich-aan't-gorden,
...../...../<>..... . . . . .
en-met-een-tulband-van linnen is-hij-zich-aan't-tulbanden;
.....\..... .
kostuums~geheiligd (zijn)zij,
...../...../..... <>....
en-voorts-is-hij-aan't-wassen in-water enwel~het-vlees-zijner
..... !
[en-voort-is-hij-zich-aan't-kleden-daarmee.
....
en-vandaan-van-bij: 5
.....|.....\..... .
de-ordegemeenschap-van de -stichtkinderen-van JieSseRáAéL,
...../...../...../<>..... . . . . .
is-hij-voorts-aan't-nemen andertwee~bokken-van geiten
[ter-verwaarding;
...../...../<>..... !
en-een-reebok een-één-enkele ter-opgaander.
.....\\\...../...../.....
en-voorts-is-aan't-doen-lijfnaderen AàHæRoN enwel~de-var-van 6
...../<>..... . . . . .
[de-verwaarding die(is)~aan-hem-zelf;

.....//.....<>..... !
en-voort-is-hij-aan't-betegenen om-zichzelf en-om het-huis-zijner.
.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-is-hij-aan't-nemen enwel~andertwee de-bokken; 7
.....///.....|.....\.....
en-voorts-doet-hij-staande-blijven enwel-hen voor-de-vertegenwendiging-van
..... .
[die-JHWH-van-Israël,
.....<>.....//..... !
in-de-opening-van de-tent-van -gemeenschapsordening.
.....\\\.....//.....//.....<>... . . . . .
en-voorts-is-aan't-geven AàHæRoN op~andertwee de-bokken lotsstenen; 8
..... <> ..... <> ..... .
een-lotssteen een-één-enkele voor-die-JHWH-van-Israël,
.....//.....<> ..... !
en-een-lotssteen een-één-enkele voor-NgæZáAZéL[101].
.....///.....|..... .
en-voorts-doet-lijfnaderen AàHæRoN enwel~de-bok, 9
.....\\.....//.....//.....<>..... . . . . .
waarvan-geldt-dat opgaat op-hem de-lotssteen voor die-JHWH-van-Israël;
.....<>..... !
en-voorts-is-hij-aan't-maken-aan-hem verwaarding.
....
en-de-harige(bok)[102]: 10
.....▫.//.....//.....//..... .
waarvan-geldt-dat opgaat op-hem de-lotssteen voor-NgæZáZéAL,
.....//.....
is-hij-staande-aan't-doen-blijven~levend
.....//.....<>.....
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël
.....\..... . . . . .
[om-te-betegenen over-hem;
.....//.....//.....<>.. !
om-weg-te-zenden enwel-hem voor-NgæZáZéAL inbrengveld-waarts.
.....\\.....//.....///.....|
en-voorts-doet-lijfnaderen AàHæRoN enwel~de-var-van de-verwaarding 11
..... .
[die(is)~aan-hem,
.....//.....<>..... . . . . .
en-voorts-is-hij-aan't-betegenen om-zich-zelf en-om het-huis-zijner;

---

[101] Met velen handhaven we hier het Hebreeuws als naam. Maar vele anderen vertalen het als een Hebreeuws woord, dat is samengesteld uit twee stamwoorden: NgoZ (= sterkte) en AáZàL (= weglopen), met 'sterk-weglopen' > 'om-sterk-weg-te-lopen'. In de naam klinkt deze betekenis mee en de twee aaneengeschreven stamwoorden doen denken aan een naam. De aanwezigheid van het lidwoord past in het Hebreeuws zowel bij een zelfstandig naamwoord als bij een naam. Dat zou dan de naam van een woestijndemon zijn, die in dit vers de pendant is van de naam JHWH en dat maakt dat de lezers vanaf de vroegste tijd hier aarzelen. Reeds de LXX vertaalt hier met een Grieks woord 'apopompaios' dat 'wegzending' betekent.

[102] = geitenbok.

.....//.....//.....<>..... !
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel~de-var-van de-verwaarding die(is)~aan-hem.
.....\.....▫.....||..
en-voorts-is-hij-aan't-nemen een-volle~beurpan aan-kolen-van~vuur 12
.....///.....\\.....|.....\.....
[vandaan-van-op de-slachtse vandaan-voor-de-vertegenwendiging-van
..... .
[die-JHWH-van-Israël,
.....\..... .
en-vol(zijn) de-vuisten-zijner,
// <> . . . . . .
van-verwalming-van welriekendheden molmig;
<> // !
en-voorts-is-hij('t)aan't-doen-komen in-het-huisbinnen voor-het-gordijn.
.....\\\.....<>.....<>...
en-voorts-is-hij-aan't-geven enwel~de-verwalming op~het-vuur 13
.....\..... . . . . .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël;
.....\.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-verhullen een-overwolking-van verwalming:
.....//.....//.....<>.....//..
en-wel~de-betegeningsplaat die(is) op~de-verordening en-niet
..... !
[is-hij-een-gestorvene-aan't-worden.
.....|.....\..... .
en-voorts-is-hij-aan't-nemen vandaan-van-het-roods-van de-var, 14
.....\\\.....//....
en-voorts-is-hij-aan't-spatten met-de-vinger-zijner
.....//.....//..... . . . . .
[op~de-vertegenwendiging-van de-betegeningsplaat oostenvroegwaarts;
.....\..... . .
en-voor-de-vertegenwendiging-van de-betegeningsplaat:
.....\\\.....//.....<>..... !
is-hij-aan't-spatten zeven~stampen van(daan-van)-het-roods
[met-de-vinger-zijner.
.....||.....///.....|.\.....
en-voorts-is-hij-aan't-villen enwel~de-harige(bok)-van de-verwaarding die(is) 15
..... .
[voor-het-genotenvolk,
.....|..... .
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen enwel~het-roods-zijner,
.....<>..... . . . . .
naar~het-huisbinnen voor-het-gordijn;
.....\..... . .
en-voorts-is-hij-aan't-maken met-het-roods-zijner:
///.....|.....\..... .
zoals hij-maakt aan-het-roods-van de-var,
.....//.....<>..... . . . . .
en-voorts-is-hij-aan't-spatten enwel-dat op~de-betegeningsplaat

.....//..... !
[en-voor-de-vertegenwendiging-van de-betegeningsplaat.
.....\..... . .
en-voorts-is-hij-aan't-betegenen over~het-geheiligde: 16
.....|.....\..... .
vandaan-van(vanwege)-het-besmet-zijn-van de-stichtkinderen-van
[JieSseRáAéL,
.....<>..... . . . . .
en-vandaan-van(vanwege)-de-afvalligheden-hunner
[voor-al-af~het-verwaarden-hunner;
....///.....|.....\..... .
en-vastzo is-hij-aan't-maken aan-de-tent-van gemeenschapsordening,
.....\..... .
die-voortwoont samen-met-hen,
.....<>..... !
in-het-midden-van de-besmettingen-hunner.
.....||.....\.....\..... .
en-al-af~roodling is-niet~aan't-geschieden in-de-tent-van gemeenschapsordening,17
.....//.....//.....<>..... . . . . .
als-hij-komt om-te-betegenen in-het-geheiligde tot~hij-uittrekt;
.....///.....|..... .
en-voorts-is-hij-aan't-betegenen om-zichzelf en-om het-huis-zijner,
.....//..... !
en-om al-af~de-afstemming-van JieSseRáAéL.
....
en-voorts-is-hij-aan't-uittrekken: 18
.....//.....//.....<>.....
naar~de-slachtse die(is) voor-de-vertegenwendiging-van~die-JHWH-van-Israël
.....\..... . . . . .
[en-voorts-is-hij-aan't-betegenen daarover;
.....||.....///.....|
en-voorts-is-hij-aan't-nemen van(daan-van)-het-roods-van de-var
.....\..... .
[en-van(daan-van)-het-roods-van de-harige(bok),
.....//.....//.....<>..... !
en-voorts-is-hij('t)-aan't-geven op~de-horens-van de-slachtse in-omsingeling.
.....\\.....\\\.....//..
en-voorts-is-hij-aan't-spatten daarop van(daan-van)-het-roods 19
.....<>.....\... . . . . .
[met-de-vinger-zijner zeven stampen;
.....\..... .
en-voorts-is-hij-aan't-reiningen-dat en-aan't-heiligen-dat,
.....<>..... !
vandaan-van(vanwege)-de-besmettingen-van JieSseRáAéL.
.....|.....\..... .
en-voorts-is-hij-aan't-al-af-doen-zijn het-betegenen-van enwel~het-geheiligde,20
.....//.....<>..... . . . . .
en-wel~de-tent-van gemeenschapsordening en-enwel~de-slachtse;

.....<>.....//..... !
en-voorts-ishij-aan't-doen-lijfanderen enwel~de-harige(bok) de-levende.
.....\\...../.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-stutten AàHæRoN enwel~andertwee de-handen-zijner: 21
\\.....\..... ¬ .. ,
op het-eerstdeel-van de-harige(bok) de-levende
.....\..... . .
en-hij-is-voor-zich-aan't-behandelen daarop:
.....|.....\.....
enwel~al-af~de-ontwrichtingen-van de-stichtkinderen-van
..... .
[JieSSeRáAéL,
.....<>.....
en-enwel~al-af~de-afvalligheden-hunner
....
[voor-de-verwaardingen-hunner[103];
...../////.....|.....\..... .
en-voorts-is-hij-aan't-geven enwel-die op~het-eerstdeel-van de-harige(bok),
...../////...../////.....
en-voorts-is-hij(die)-aan't-wegzenden door-de-hand-van~een-manmenselijke
.....<>... !
[een-tijdige inbrengveld-waarts.
.....\\...../////...../////..
en-voorts-is-hoog-heen-aan't-dragen de-harige(bok) op-zich 22
.....<>.....\. . . . . .
[enwel~al-af~de-ontwrichtingen-hunner naar-een-land afgesneden;
...../////.....<>..... !
en-voorts-is-hij-aan't-wegzenden ewnel~de-harige(bok) inbrengveld-waarts.
...../////.....|.....\..... .
en-voorts-is-aan't-komen AàHæRoN naar~de-tent-van gemeenschapsordening, 23
.....|.....\..... .
en-voorts-is-hij-zich-aan't-ontschillen-van enwel~de-kostuums-van linnen,
..//.....<>.....\..... . . . . .
waarmee hij-zich-bekleedt als-hij-komt naar-het-heilige;
.....<>.. !
en-voorts-is-hij-aan't-doen-rusten-die daar.
.....\\...../////.....\\...|
en-voorts-is-hij-aan't-wassen enwel~het-vlees-zijner in-water 24
.....\..... .
[op-een-opstaanplaats geheiligd,
.....<>..... . . . . .
en-voorts-is-hij-zich-aan't-bekleden enwel~met-de-kostuums-zijner;
....
en-voorts-is-hij-aan't-uittrekken:
...../////.....|
en-voorts-is-hij-aan't-maken enwel~de-opgaander-van-hem

[103] Mogelijk moet 'verwaardingen' hier, zoals vaker, begerpen worden als 'in-waarde-herstellen' (SV ontzondigen') i.p.v. 'waarde-afnemen' (SV: 'zondigen'.)

.....\..... .
[en-enwel~de-opgaander-van het-genotenvolk,
.....//.....<>.....//..... !
en-voorts-is-hij-aan't-betegenen om-zichzelf en-om
[het-genotenvolk.
.....//.....//.....<>.....//..... !
en-enwel het-netvet-van de-verwaarding is-hij-aan't-doen-verwalmen 25
[op-de-slachtse.
..... ///.....|..... .
en-die-wegzendt en-wel~de-harige(bok) voor-NgæZáAZéL[104], 26
.....\..... .
is-aan't-bewalken de-kostuums-zijner,
.....//.....<>..... . . . . .
en-voorts-is-hij-aan't-wassen enwel~het-vlees-zijner in-water;
.....<>.....//..... !
en-laat-na~vastzo is-hij-aan't-doen-komen naar~de-neerlatingsplaats.
.....¤.....\\...../.....\.....\..... . .
en-enwel de-var-van de-verwaarding en-enwel~de-harige(bok)-van 27
[de-verwaarding:
..\\...../// .....|.....\.....
waarvan men-doet-komen enwel~het-roods-hunner om-te-betegenen
..... .
[in-het-heilige,
.....<>.....\.....
is-men-aan't-doen-uittrekken naar~het-straatbuiten-van
.. . .
[de-neerlatingsplaats;
.....\..... .
en-voorts-zijn-zij-aan't-vervlammen in-vuur,
.....//.....<>..... !
enwel~de-vellen-hunner enwel~het-vlees-hunner
[en-enwel~de-stront-hunner.
.....\..... .
en-die-vervlamt enwel-hen, 28
.....\..... .
is-aan't-bewalken de-kostuums-zijner,
.....//.....<>..... . . . . .
en-aan't-wassen enwel~het-vlees-zijner in-water;
.....<>.....//..... !
en-laat-na~vastzo is-hij-aan't-komen naar~de-neerlatingsplaats.
.....//.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-is-het-aan't-geschieden voor-jullie tot-een-ingriffing wereldlang; 29
.....\.....¤.....\\...../.....\.....
in-nieuwmaand zeven op-de-tiende voor-de-nieuwmaand zijn-jullie-aan't-buigen
....
[enwel~de-lichaamzielen-jelieder:

[104] Zie de voetnoot bij Lev.16:8.

.....|.....\..... .
en-al-af~bodewerk zijn-jullie-niet aan't-maken,
..... .
de-inheemse,
.....<>.....//..... !
en-de-inklamper die-inklampt in-het-midden-jelieder.
.....//.....//.....//.....<>.....\.....
ja~op-de-dag (nl.)deze is-hij-aan't-betegenen over-jullie om-te-reiningen 30
....
[enwel-jullie;
.....|..... .
vandaan-van-al-af de-verwaardingen-jelieder,
.....//.....<>..... !
voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël
[zijn-jullie-aan't-gereinigd-worden.
.....\\.....//..... .
een-verstildag-van verstilling (is)die voor-jullie, 31
.....<>..... . . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-buigen enwel~de-lichaamzielen-jelieder;
.....<>..... !
een-ingriffing wereldlang.
.....\\.....//.....\..... .
en-voorts-is-aan't-betegenen de-priester zoals~men-aan't-zalven-is enwel-hem,32
.....///.....|..... .
en-zoals men-aan't-vol-maken-is enwel~de-hand-zijner,
.....<>.....\..... . . . . . .
om-priester-te-zijn op-de-drukplek-van de-omvamende-zijner;
.....//.....//.....<>.....//...
en-voorts-is-hij-zich-aan't-kleden enwel~met-kostuums-van linnen kostuums
..... !
[(die)heilig(zijn).
.....|.....\..... .
en-voorts-is-hij-aan't-betegenen enwel~het-heiligdom (dat)heilig(is), 33
.....\\\.....//.....<>.....
en-enwel~de-tent-van gemeenschapsordening en-enwel~de-slachtse
....
[is-hij-aan't-betegenen;
...\\\.....//.....//.....<>.....
en-over de-priesters en-over~al-af~het-genotenvolk-van de-afstemming
..... !
[is-hij-aan't-betegenen.
.....\\.....//.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-geschieden~dit voor-jullie tot-een-ingriffing wereldlang: 34
.....||.....///.....|..... .
om-te-betegenen over~de-stichtkinderen-van JieSsᵉRáAéL
[vandaan-van-al-af~de-verwaardingen-hunner,
.<>..... . . . . . .
één-enkele(keer) in-de-jaarandering;

.....||.....//.....//.....<>..... !
en-voorts-maakt-hij naar-wat gebiedt die-JHWH-van-Israël aan-MoShèH.

~

SEDER

.....//.....<>.....//..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. **17.**1
.....\\...../..... . .
breng-in tot~AàHæRoN en-tot~de-stichtzonen-zijner: 2
.....|.....\..... .
en-tot al-af~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL,
.....<>..... . . . . .
en-voorts-ben-jij-aan't-zeggen tot-hen;
.\..... .
dit(is) de-inbreng,
.....//.....<>..... !
die~gebiedt die-JHWH-van-Israël om-te-zeggen.
//.....|.....\..... .
ieder iedermenselijke vandaan-van-het-huis-van JieSseRáAéL, 3
.\\...../...../.....//.....//.....<>..... . . . . .
die aan't-villen-is een-os of~een-lam of~een-geit in-de-neerlating;
<>..... .
of die aan't-villen-is,
.....<>..... !
vandaan-van-het-straatbuiten voor-de-neerlating.
...../.....\.....\..... ,
en-naar~de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening niet 4
[doet-hij-komen-dat
...../.....|..... .
om-te-doen-lijfnaderen een-lijfnaderingsgave voor-die-JHWH-van-Israël,
.....<>.....\.....
voor-de-vertegenwendiging-van het-voortgewoon-van
. . . . . .
[die-JHWH-van-Israël;
.....\.....||...../.....|
de-roodsstorting is-aan't-toegerekend-worden aan-een-manmenselijke (als)die
...\.... .
[roods stort-hij,
...../.....//.....//.....<>.
en-voorts-is-afgescheiden[105]-aan't-worden een-manmenselijke (als)die

[105] In bijna alle oudere vertalingen wordt dit Hebreeuwse woord hier en in vergelijkbare teksten vertaald met 'uitroeien' of een synoniem daarvan. Gelukkig hebben de NBV en de NB 'uitgestoten' vertaald. Maar ook deze vertaling is niet te handhaven voor wie dit belangrijke Hebreeuwse woord concordant probeert te vertalen. Het wordt nl. even vaak gebruikt in de uitdrukking 'verbond ***sluiten***'. Omdat het Hebreeuwse woord dat met 'verbond' wordt vertaal, beter met 'zuivergang' kan worden vertaald, kan 'sluiten' door 'afscheiden' vervangen worden en moet dat woord ook in deze teksten gebruikt worden. Bovendien is het ook mogelijk de werkwoordsvorm reflexief te vertalen, dan staat er: 'en voorts-is-zich-aan't-afscheiden'.

.....//..... !
[vandaan-van-het-naderlijf-van het-genotenvolk-zijner.
.....|.\\...../.....\..... . .
ter-toebuiging-daaraan dat doen-komen de-stichtkinderen-van JieSSeRáAéL: 5
.....¬ \ \ .....¬
enwel~de-slachtgaven-hunner die zij slachtende(zijn)
.....\..... ,
[op-de-vertegenwendiging-van het-veld
.....\..... . .
en-doende-komen-hen voor-die-JHWH-van-Israël:
.....//.....//.....<>.....
naar~de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening
....
[naar~de-priester;
.....\\.....|.....\\\...../.....
en-voorts-zijn-zij-aan't-slachten (als)slachtgaven-van vervrediging
.....<>..... !
[voor-die-JHWH-van-Israël enwel-die.
.....\\...../// .....|.....\.....
en-voorts-is-aan't-sprenkelen de-priester enwel~het-roods op~de-slachtse-van 6
..... .
[die-JHWH-van-Israël,
.....<>.....\..... .
aan-de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening;
.....\..... .
en-voorts-is-hij-aan't-verwalmen het-netvet,
.....//....<>..... !
tot-een-lucht rustgevend voor-die-JHWH-van-Israël.
.....//.....| ..... .
en-niet~zijn-zij-aan't-slachten nogmaals enwel~de-slachtgaven-hunner, 7
.....||.....//.....<>..... . . . . .
voor-de-bokharigen[106] omdat zij hoererend(zijn) laat-achter-hen;
.....//.....//.....//.....<>.
(als)ingriffing-van wereldlang is-aan't-geschieden~dit voor-hen
..... !
[voor-de-geboorteronden-hunner.
.....\..... .
tot-hen ben-jij-aan't-zeggen, 8
//.....|.....\..... .
ieder iedermenselijke vandaan-van-het-huis-van JieSSeRáAéL,
.....<>.....\.....
en-vandaan-van-de-inklamping[107] die~aan't-inklampen-is
....
[in-het-midden-van-jullie;
.....//.....<>..... !
die~aan't-doen-opgaan-is een-opgaander of~een-slachtgave.

[106] een bekende voorstelling van duivelen of demonen.
[107] in de zin van de inklampers: zij die bij Israël aanklampen.

```
...............//................///.................................|..\..
en-naar~de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening niet                9
                                                          ........................   .
                                                          [is-aan't-doen-komen-hen,
        ..........//..............<>............  . . . . . . . . . . .
        om-te-maken enwel-dat voor-die-JHWH-van-Israël;
    ..............................//...................//..........<> ...........    !
    en-voorts-is-hij-zich-aan't-afscheiden[108] de-menselijke die
                                                  [vandaan-van-de-genotenvolken-zijner.
.....\\...../.....................................\...............    . .
en-ieder iedermenselijke vandaan-van-het-huis-van JieSseRáAéL:                10
        ...................................|....\..............................    .
        en-vandaan-van-de-inklamping die-inklampt in-het-midden-van-jullie,
                .//.......<>............  . . . . .
                die aan't-eten-is al-af~roods;
    ............................\..............................    . .
    en-voorts-ben-ik-aan't-geven de-vertegenwendiging-mijner:
        .........\\...............|.......\.........     .
        op-de-lichaamziel-van wie-eet enwel~roods,
                ..................//.....................................<>.
                en-voorts-ben-ik-aan't-doen-afscheiden[109] enwel-haar
                                ......................//................................  !
                                [vandaan-van-het-naderlijf-van het-genotenvolk-harer.
\.......\.........................¬ ..........\.........  ,
ja de-lichaamziel-van het-vlees in-het-roods (is)het                           11
        ...||...........<>.............|........   .
        en-ik ik-geef-het aan-jullie op~de-slachtplaats,
                ............<>.................................   . . . . .
                om-te-betegenen over~de-lichaamzielen-jelieder;
    ...........//...<>...............//...................  !
    ja~het-roods dat(is) bij-de-lichaamziel aan't-betegenen.
......///.....\\...|............\.........................    .
om~vastzo  zeg-ik aan-de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL,                      12
        ........//..........................<>..................\..  . . . . . .
        al-af~lichaamziel vandaan-van-jullie is-niet-aan't-eten roods;
    ........//................//...............................<>...................//..
    en-de-inklamping die-inklampt in-het-midden-van-jullie is-niet~aan't-eten
```

[108] of: is hij aan't afgescheiden worden. Want Niphálmodus kan, evenals het Griekse medium, zowel reflexief als passief vertaald worden. Bij een passieve vertaling moet een ander dan het subject als dader worden verondersteld, bij een reflexieve doet het subject het zichzelf aan. Deze mededeling komt vrij vaak voor in de Torah en wij verkiezen hier reflexief te vertalen: niemand anders kan zich 'geroepen' voelen deze afscheiding te voltrekken dan het subject zelf! De gebruikelijke vertaling van het betreffende Hebreeuwsae werkwoord is 'uitroeien' (of 'afstoten' ,NBV of 'afsnijden' NB). Maar dit werkwoord wordt even dikwijls gebrtuikt in de uitdrukking 'verbond *sluiten'*. Hoe belangrijk voor zowel vertaling als interpretatie de toepassing van concordantie is, blijkt hier heel duidelijk. Voor een uitvoerige bespreking zie: NAAR JHWH DIE VAN ISRAËL (een onderzoek van psalm 25, Shaker Maastricht 2007, blz. 1896 e.v.). Door deze manier van vertalen kan het beeld van een exclusivistisch en gewelddadig OT grotendeels worden bijgesteld. Daar waar het niet via een vertaalcorrectie kan, blijkt het serieus nemen van de *context* veel op te helderen!.

[109] Hier dus wel iemand die afscheidt, maar het is geen medemens, maar JHWH zelf!

.. !
[roods.

=

.....\\ ...../ .....\..... . .
en-ieder iedermenselijke vandaan-van-de-stichtkinderen-van JieSSeRáAéL: 13
.....|.....\..... .
en-vandaan-van-de-inklamper(schap) die-inklampt in-het-midden-van-hen,
.\\...../.....//.....//.....<>.....\..
die aan't-opkooien-is kooiend wildleven of~gevogelte dat
....
[aan't-gegeten-worden-is;
.....|..... .
en-voorts-aan't-storten-is-hij enwel~het-roods-daarvan,
.....<>..... !
en-aan't-verhullen-dat in-het-stof.
.....\..... . .
ja~de-lichaamziel-van al-af~vlees: 14
.....\.....¬ .. ,
het-roods-zijner in-de-lichaamziel-zijner (is)het
.....|.....\..... .
en-voorts-zeg-ik aan-de-stichtkinderen-van JieSSeRáAéL,
.....//.....<>....\..... . . . . .
het-roods-van alaf~vlees niet zijn-jullie-aan't-eten;
.\.....///.....|.....\..... .
ja de-lichaamziel-van al-af~vlees het-roods-zijner (is)het,
.....<>..... !
al-af~eter-daarvan is-zich-aan't-afscheiden[110] .
....
en-al-af~lichaamziel: 15
\\.....///.....|..... .
die aan't-eten-is verslapsel en-vervretenes,
.....<>..... . . . . .
bij-de-inheemsen en-bij-de-inklampers[111];
.....\\...../.....//.....//...
en-voorts-is-hij-aan't-bewalken de-kostuums-zijner en-aan't-wassen in-water
.....//.....<>..... !
[en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond en-voorts-is-hij-rein-aan't-zijn.

~

[110] Zo kan dit Hebreeuwse werkwoord in deze vorm het beste vertaald worden. Een passieve vertaling is ook mogelijk, maar veronderstelt een acteur van buiten en is een aansporing tot gewelddadigheid. Laten we die zoveel mogelijk vermijden. We raken er in TeNaKh al heel wat kwijt door de bovengenoemde vertaling van dit werkwoord in vergelijkbare contexten. Vertalingen zoals 'uitgeroeid worden en uitgestoten worden' zijn - ja - *uit den boze!* Zie een vorige voetnoot.
Deze opvatting van het bloed (roods) vinden we in veel meer teksten: Gen.9:4; Lev.3:17; 7:26, 19:26; Deut. 12:16,23; 15: 23; I Sam,: 14:34. Er ligt dus een sterke nadruk op.
[111] Het Hebreeuws kan hier enkelvouden gebruiken.

SEDER

...../////.....<>...../////..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. **18.**1
.....|.....\..... .
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieSSeRáAéL, 2
.....<>..... . . . .
en-voorts-ben-jij-aan't-zeggen tot-hen;
<>...../////..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
.....\\\...../////...../////.....<>.....\....
als-het-maaksel-van het-land~MieTseRàJieM waar jullie-in-zitten niet 3
....
[zijn-jullie-aan't-maken;
.....\.....|'.....\.....▫.....\\.....
en-als-het-maaksel-van het-land~KeNàNgàN waar ik(ben) doende-komen
...../////.....\\.....|.\..... .
[enwel-jullie daarheen niet zijn-jullie-aan't-maken,
.....<>...../////..... !
en-in-de-ingriffingen-hunner niet zijn-jullie-aan't-gaan.
.....\\\...../////....
enwel~de-stelregels-van-mij zijn-jullie-aan't-(waar)maken 4
...../////.....<>...../////. . . . . .
[en-enwel~de-ingriffingen-van-mij zijn-jullie-aan't-waarhouden om-te-gaan daarin;
<>...../////..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
...../////.....|
en-voorts-zijn-jullie-aan't-waarhouden enwel~de-ingriffingen-van-mij 5
..... .
[en-enwel~de-stelregels-van-mij,
\\...../////...../////.....<>.....\.....
zoals aan't-(waar)maken-is enwel-die de-roodling en-voorts-aan't-leven-is
. . . . . .
[daardoor;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.

=

//.....|.....\..... .
ieder iedermenselijke tot~ al-af-wie-na-resteert-van[112] het-vlees-zijner,
6
//.....<>.....\..... . . . . .
niet zijn-jullie-aan't-lijfnaderen om-te-ontmantelen naaktheid;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.

[112] = nabestaande.

=

```
......//.........................//...........................//.............
de-naaktheid[113]-van de-omvamende-jouwer en-de-naaktheid-van                7
                                  ......................<>............................ . . . . . . . .
                                  [de-moederende-jouwer ben-jij-niet aan't-
                                                                        ontmantelen[114];
    ......................\........     .
    de-moederende-jouwer  (is)zij,
        .//.......................<>........................   !
        niet ben-jij-aan't-ontmantelen de-naaktheid-harer.
```

=

```
......//.............................................................<>......
de-naaktheid-van de-vrouwmenselijke-van~ de-omvamende-jouwer                8
                                                  ...........\........     . . . . . . . . .
                                                  [ben-jij-niet aan't-ontmantelen;
    .......//.....................<>.....................    !
    de-maaktheid-van de-omvamende-jouwer (is) zij.
......\\.....................................///....
de-naaktheid-van de-zusterverwante-jouwer                                    9
...............................\\................| \.................................   .
[stichtdochter-van~de-omvamende-jouwer of
                                          [stichtdochter-van~de-moederende-jouwer,
        ..........\................   .
        een-gebaarde-van het-huis,
                <>...........\...   . . . . . . . . . .
                of een-gebaarde straatbuiten;
    .//...................<>.......................   !
    niet ben-jij-aan't-mantelen de- aaktheid-hunner.
```

[113] De vertaling 'schaamte' (SV, NBG1951) moet hier afgwezen worden. Het gaat hier om kwetsbaarheid en niet over schaamte(gevoelens). Het gaat al al helemaal niet om de 'eer' zoals de NBV de lezer wil doen geloven. In al deze bepalingen gaat het om het beschermen van het kwetsbare. Het gaat om de MAN die de kwetsbaarheid van vrouwen niet aantasten mag; hij is fysiek (meestal) de sterkste; het gaat ook om het 'zorgen voor' zijn zaad, beter kiemgoed, dat evenzeer kwetsbaar is; dat verdient het om daar te worden gebracht waar het gedijen kan. Als het uit de man daarheen stroomt, waar het niet gedijen kan, gaat het verloren en de man is dan onrein. En dat is ook wat afgewezen wordt in een onderlinge geslachtsgemeenschap van *mannen* (zie vs 22); het is overigens temidden van veel bepalingen die hetero-verhoudingen regelingen, de enige keer dat een mannelijke homosexuele gelschtagemeenschap (=zaadlozing) met zoveel wooorden wordt afgewezen. Volgens het werkelijkheidsweten van die tijd hebben vrouwen geen zaad en ook geen eicellen; zij ontvangen, doen ontkiemen en dragen (dragen uit = baren). Ons moderne werkelijkheidsweten kan daarom niet zonder meer worden gecombineerd met deze en vergelijkbare teksten (denk b.v. aan die over de betekenis van het bloed, maar ook over 'vlees', 'hart', 'nieren', 'vet'etc.). Bescherming van het kwetsbare door het sterkere staat hier centraal. Het belang van deze omgangsvormen hebben de Masoreten nog beklemtoond, door het plaatsen van 'setoema's' (=) tussen de bepalingen.

[114] Hier staat in het Hebreeuws het werkwoord, dat in andere teksten vaak met 'in ballingschap gaan'wordt vertaald. Wie hier niet concordant vertaalt, verhindert dat in de teksten over ballingschap meeklinkt wat hier aan de orde wordt gesteld en omgekeerd. Het zelfde werkwoord wordt in weer andere teksten vaak met 'openbaren' vertaald, Daar geldt hetzelfde. Wie niet concordant vertaalt, *verandert* de idiolectie en de context, die voor het versstaan van zeker deze oude teksten beslissend zijn.

=

.....///.....| \
de-naaktheid-van de-stichtdochter-van~de-stichtzoon-jouwer of 10
..... .
[de-stichtdochter-van~de-stichtdochter-jouwer,
.//.....<>..... . . . . . .
niet ben-jij-aan't-ontmantelen de-naaktheid-hunner;
//.....<>..... !
ja de-naaktheid-jouwer (zijn)zij.

=

.....\\.....///.....
de-naaktheid-van de-stichtdochter-van~de-vrouwmenselijke-van 11
.....\\.....|.....\..... .
[de-omvamende-jouwer een-gebaarde-van de-omvamende-jouwer,
.....<>..... . . . .
de-zusterverwante-jouwer (is)zij;
.//.....<>..... !
niet ben-jij-aan't-ontmantelen de-naaktheid-harer.

=

.....//.....<>.....
de-naaktheid-van de-zusterverwante-van~de-omvamende-jouwer 12
..... \..... . . . . . .
[ben-jij-niet aan't-ontmantelen;
.....//.....<>..... !
een-naresterende-van de -omvamende-jouwer (is)zij.

=

.....//.....<>.....
de-naaktheid-van de-zusterverwante-van~de-moederende-jouwer 13
.....\..... . . . . . .
[ben-jij-niet aan't-ontmantelen;
.....//.....<>..... !
ja~een-naresterende-van de-moederende-jouwer (is)zij.

=

.....//.....<>.....\...
de-naaktheid-van de-broederverwant-van~de-omvamende-jouwer ben-jij-niet 14
....
[aan't-ontmantelen;
.....|.....\..... .
tot-de-vrouwmenselijke-zijner ben-jij-niet aan't-lijfnaderen,

.....<>..... !
een-lieve-vrouw-jouwer (is)zij.

=

...../.....<>..... . . . . .
de-naakt-heid-van de-bruidsdochter-jouwer ben-jij-niet aan't-ontmantelen; 15
...../////.....|... .
de-vrouwmenselijke-van de-stichtzoon-jouwer (is)zij,
.//.....<>..... !
niet ben-jij-aan't-ontmantelen- de-naaktheid-harer.

=

...../.....<>.....
de-naaktheid-van de-vrouwmenselijke-van~de-broederverwant-jouwer 16
.....\..... . . . . .
[ben-jij-niet aan't-ontmantelen;
...../.....<>..... !
de-naaktheid-van de-broederverwant-jouwer (is)zij.

=

...../...../.....<>.....\..
de-naaktheid-van een-vrouwmenselijke en de-stichtdochter-harer ben-jij-niet 17
....
[aan't-ontmantelen;
.....||...
enwel~de-stichtdochter-van~de-stichtzoon-harer
....
[en-enwel~de-stichtdochter-van~de-stichtdochter-harer:
...../////.....|.....\..... .
ben-jij-niet aan't-nemen om-te-ontmantelen de-naaktheid-harer,
...../.....<>...../..... !
een-narestant (zijn)zij een-opzettelijkheid (is)het.
...../.....<>.....\..... . . . . .
en-een-vrouwmenselijke tot-zusterverwante-harer ben-jij-niet aan't-nemen; 18
/..... . .
om-te-beëngen:
.....\\\...../.....<>..... !
om-te-ontmantelen de-naaktheid-harer op-haar in-het-leven-harer.
.....<>.....\..... . . . . .
en-tot~een-vrouwmenselijke in-de-uitgestotenheid-van de-besmetting-harer; 19
.....\ ..... .
ben-jij-niet aan't-lijfnaderen,
.....<>..... !
om-te-ontmantelen de-naaktheid-harer.
.....\\.....|..... .
en-tot~de-vrouwmenselijke-van de-volksgenoot-jouwer, 20

.....<>.....<>..... . . . . .
ben-jij-niet~aan't-geven de-bijligging-jouwer om-te-kiem-te-leggen;
..... !
om-besmet-te-worden~bij-haar.
.....//.....<>....
en-vandaanvan-het-kiemgoed-jouwer ben-jij-niet~aan't-geven 21
.....\..... . . . . .
[om-te-doen-oversteken[115] voor-de-MoLèKh[116];
.....\\\.....//.....//.....<>.....
en-niet-ben-jij aan't-aanpakken enwel~de-naam-van de-gods-jouwer
//..... !
[ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
..... .
en-samen-met~een-aanhaker, 22
.....//.....<>.....\..... . . . . .
ben-jij-niet aan't-liggen (met)bijliggingen-van een-vrouwmenselijke;
.....<>..... !
een-gruwel (is)het.[117]
.....//.....//.....<>
bij-al-af~het-gedierte ben-jij-niet~aan't-geven het-neerliggen-van-jou 23
....
[om-besmet-te-worden~daarbij;
....
en-een-vrouwmenselijke:

---

[115] Waarschijnlijk aanvullen: door het vuur.

[116] De naam van een afgod, die kinderoffers eist, Die naam is verwant met het Hebreeuwse woord voor koning: MèLèKh.

[117] Met deze tekst beargumenteren christenen het verbod aan mannen(!) homosexuele praktijken. Homfilie en homosexualiteit is in alle oudere (uitgezonderd de oude Griekse cultuur en daarop gebaseerde Romeinse) en in veel conservarieve samenlevingen een schande. De hoofreden is dat het om kleine minderheid van mensen gaat. Hun gedrag valt uit de toon en doorbreekt het normaal geachte. Die opvatting speelt ook in de bijbesle teksten. Toch moeten er hier een paar aantekeningen gemaakt worden.

1.Het gaat in deze tekt uitdrukkelijk over 'mannen'('aanhakers') en niet over vrouwen. Hoe komt dat? Mannen geven zaad (kiemgoed) en vrouwen niet! Want volgens het werkelijkheidweten betreffende het menselijke lichaam van die bijbelse tijden had alleen man zaad en de vrouw niet: zij ontvving het zaad en dat zaad werd ge-animeerd door de Geest van God, d.w.z. door beluchting, die via de longen de moederschoot bereikt. De man legt zaad te kiem en God doet leven. Dat mannelijk zaad, kiemgoed, is voorbestemd om kinderen te worden, ja het zijn kinderen in spe! En dat zaad, dat kiemgoed gaat bij 'mannelijke bijligging'verloren en daarom is dat een gruwel, zoals het ook zaadlozing buiten de moederschoot ('Onanie - zie Gen. 37) in andere situaties een gruwel is. De nachtelijke zaadlozingen bij de man maken hem onrein (besmet), netzoals vrouwen bij onge-steldheid (wanneer datzelfde kiemsel verloren gaat) onrein worden. Omdat te voorkomen, moet een man zeker twee keer per week gemeenschap hebben met zijn vrouw - een Rabbijns voorschrift. De zorg om wat tot leven bestemd is, is het bepalende motief en niet het lichamelijke kontakt als zodanig. Het gaat om de eerbied voor het leven. Ons huidige werkelijkheidsweten omtrent het menselijk lichaam is totaal anders dan het bijbelse. Wat die bijbelse teksten ons nu te zeggen hebben, verliezen we uit het oog, wanneer met die kloof geen rekening houden.

2.Hier door wordt ook duidelijk waarom er zo'n verbod niet voor vrouwen bestaat. Uit hen komt geen zaad dat verloren gaat.

3.In vergelijking met alle richtlijnen voor heterosexuele praxis, is dit maar één korte tekst. Dat homofile mensen (en vooral mannen!) met zoveel haat en afkeer worden benaderd, is niet het gevolg van deze tekst en is met deze tekst in de hand dan ook niet te verdedigen.

4.Welk voorschrift dan ook, overal zal liefde het laatste woord moeten krijgen voor wie bijbelse wegen probeert te gaan. En liefde is beminnen: het is altijd met lichaam en ziel - ofwel met 'hart en ziel' , maar het hart is het vertegenwoordigende orgaan van ons lijfelijk bestaan.

.....||.....\\\..... //.
niet~is-zij-aan't-staande-blijven voor-de-vertegenwendiging-van een-dier
.....<>.....//..... !
[om-te-beliggen-haar een-vermengseling (is)het.
.....<>..... . . . . .
niet~ben-jij-je-aan't-besmetten met-al-af~deze (dingen); 24
///.....\\.....|.....\..... .
ja met-al-af~deze(dingen) zijn-zich-aan't-besmetten de-naties,
.....//.....<>..... !
die~ik(ben) heenzendend vandaan-van-de-vertegenwendiging-jelieder.
.....\..... .
en-wordt-voorts-besmet het-land, 25
.....//.....<>... . . . . .
dan-ben-ik-mij-aan't-bemoeien-met de-ontwrichting-daarvan daarover;
.....//.....<>..... !
en-voorts-spuugt-uit het-land enwel~de-inzittenden-zijner.
.....\..... . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-waarhouden jullie: 26
.....|..... .
enwel~de-ingriffingen-mijner en-wel~de-stelregelingen-mijner,
.....\..... .
en-niet zijn-jullie-aan't-maken,
.....//.....<>..... . . . . .
vandaan-van-al-af gruwelijkheden (als)deze;
.. .
de-inheemse,
.....<>.....//..... !
en-de-inklamper die-inklampt in-het-midden-van-jullie.
///.....\..... .
ja enwel~al-af~gruwelijkheden (als)deze, 27
..//.....<>...\..... . . . . .
maken de-menselijken-van~het-land dat(is)
[voor-de-vertegenwendiging-jelieder;
.....<>..... !
en-voorts-wordt-besmet het-land.
.....///.....\\..|..... .
en-niet~is-aan't-uitspugen het-land enwel-jullie, 28
.....<>... . . . .
als-jullie-besmetten dat;
.//.....//.....<>.....//..... !
zoals het-uitspuugt enwel~de-naties die(zijn)
[voor-de-vertegenwendiging-jelieder.[118]

[118] Veel uitleggers en vertakers beschouwen deze regel of als een retorische vraag of als een aansporing. Retorische vragen krijgen in het Hebreeuws altijd een vraagteken mee. Dit zou een uiztondering zijn net als de laatste regel van het boek Jona zo wordt opgevat. Maar daar zowel als hier onterecht. Want de volgende regel verduidelijkt hier waarom en wanneer Israël niet uitgespuugd wordt als zij het land besmetten. En wie Jona serieus neemt (zie mijn boek "JONA EEN HEBREËR BEN IK" , eigen uitgave zie website "De Vertaalbijbel"), ziet dat de laatste regel van dat prachtige boek een statement is!

///.....\ ..... .
ja al-af~wie aan't-maken-is. 29
.....//.....<>..... . . . . .
vandaan-van-al-af gruwelijkheden (als)deze;
....//.....//.....<>....
en-afgescheiden-zijn-aan't-worden de-lichaamzielen die-('t)maken
.....//..... !
[vandaan-van-het-naderlijf-van de-volksgenotenhunner.
.....\..... . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-waarhouden het-waarhouden-van-mij: 30
.\\...../.....///.....|
zonder te-maken vandaan-van-de-ingriffingenvan de-gruwelijkheden
...\.....\..... .
[die aan't-gemaakt-worden-zijn voor-de-vertegenwendginging-jelieder,
.....//.....<>.... . . . . .
en-niet zijn-jullie-aan't-besmetten daarmee;
<>.....//..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jouwer.

~
~~

SEDER

.....//.....<>.....//..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. **19**.1
.....||.....\\\...../.
breng-in tot~al-af~de-ordegemeenschap-van de-stichtkinderen-van~JieSSeRáAéL 2
.....//.....<>.....\..... . . . . .
[en-voorts-ben-jij-aan't-zeggen tot-hen (als)heiligen zijn-jullie-aan't-geschieden;
.\. .
ja heilig,
.....<>.....//..... !
(ben) ik die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.[119]
.\.....///.....|
iedermenselijke-is voor-de-moederende-zijner en de omvamende-zijner 3
... .
[ontzag-aan't-hebben[120],
.....<>..... . . . . .
en-enwel~de-verstildagen-mijner zijn-jullie-aan't-waar-houden;
<>.....//..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.[121]
.....|..... .
niet~zijn-jullie-je-aan't-wenden tot~de-ongoden, 4

[119] Zie: Lev.11:44; 20:7; I Petr.1:16.
[120] of: 'aan't-ontzien'.
[121] Zie: Ex.20:8,12; 31:13; Deut.5:12,16

.....|... .
en-gods-van gegotens(metaal),
.....//.....<>..... . . . . .
zijn-jullie-niet aan't-maken voor-jullie;
<>.....//..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
...\\\.....//.....//.....<>.....
en-ja zijn-jullie-aan't-slachten een-slachtgave-van vervrediging 5
....
[voor-die-JHWH-van-Israël;
.....<>..... !
ter-genadiging-van-jullie zijn-jullie-aan't-slachten.
.....\\\.....//.....<>.....
op-de-dag-van het-slachten-door-jullie is-het-aan't-gegeten-worden 6
....
[en-vandaan-van-de-dag-van-morgen;
.....|.....\. .
en-het-strakgeblevene tot~dag drie,
.....<>..... !
is-met-vuur aan'tvervlamd-worden.
.....//.....//.....<>.....\ . . . .
en-ware't-dat doende-eten het-aan't-gegeten-worden-is op-dag drie; 7
.....//.....<>...//..... !
verfoeilijk (is)het niet is-het-aan't-begenadigd-worden.
.....|.....\..... .
en-de-eter-daarvan is-de-ontwrichting-door-hem hoog-aan't-heen-dragen, 8
.....//.....<>..... . . . . .
ja~enwel~het-heilige-van die-JHWH-van-Israël pakt-hij-aan;
....//.....//.....<>..... !
en-afgescheiden-wordt de-lichaamziel (nl.)die
[vandaan-van-het-genotenvolk-zijner.
.....|.....\..... .
als-jullie-knotten enwel~de-knotting-van het-land-jelieder, 9
.\\\.....//.....//.....<>..... . . . . .
niet ben-je-al-af-aan't-maken de-reep-van het-veld-jouwer
[om-te-beknotten;
.....//.....<>.....//..... !
en-de-oplezing-van-de-knotting-jouwer niet ben-jij-aan't-oplezen.
.....|..\..... .
en-de-gaarde-jouwer niet ben-jij-aan't-afhandelen, 10
.....//.....<>.....\..... . . . . .
en-het-bulkgoed-van de-gaarde-jouwer niet ben-jij-aan't-oplezen;
.....///.....|.....\..... .
voor-de-gebogene en-voo-de-inklamper ben-jij-aan't-achterlaten enwel~die,
<>.....//..... !
ik (ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
.<>..... . . . . .
niet zijn-jullie-aan't-stelen; 11

.....//.....<>.....
en-niet~zijn-jullie-aan't-huichelen en-niet~aan't-leugens-opdissen
//..... !
[iedermenselijke bij-een-medegenoot-zijner.
.....//.....<>..... .....
en-niet~zijn-jullie-je-aan't-bezevenen met-de-naam-mijner ten-leugen; 12
.....//.....//.....<>....
en-voorts-ben-jij-aan't-aanpakken enwel~de-naam-van de-gods-jouwer
//..... !
[ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
.....//.....<>.....\...
en-niet-zijn-jullie-aan't-onderdrukken de-metgezel-jouwer en-niet 13
....
[ben-jij-aan't-wegroppen;
.....||.....//.....//....
niet~ben-jij-aan't-doen-overnachten het-werkbedrag-van een-verloonde
.....<>..... !
[samen-met-jou tot~de-ochtend.
.....\..... .
niet~ben-jij-aan't-kleineren een-zwijgdove, 14
.....\..... .
en-voor-de-vertegenwendiging-van een-blinde,
.//.....<>..... .....
niet ben-jij-aan't-geven een struikelblok;
.....//.....<>.....
en-voorts-ben-jij-ontzag-aan't-hebben vandaan-van(vanwege)-de-gods-jouwer
.//..... !
[ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
.....//.....\\.....|..... .
niet~zijn-jullie-aan't-maken valsheid met-de-stelregel, 15
.....\..... .
niet~ben-jij-hoog-heen-aan't-dragen de-vertegenwendiging-van~een-arme,
.....//.....<>.....\.....
en-niet ben-jij-luisterrijk-aan't-maken de-vertegenwendiging-van
.. ..
[een-grote;
.....<>.....//..... !
met-recht ben-jij-de-regel-aan't-stellen de-volksgenoot-jouwer.
.....///.....|..... .
niet~ben-jij-aan't-gaan als-een-uitkramer[122] in-het-genotenvolk-jouwer, 16
.//.....<>.....\..... .....
niet ben-jij-staande-aan't-blijven op~het-roods-van de-metgezel-jouwer;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.

[122] In het Hebreeuws staat hier een substantief dat gecombineerd met het werkwoord 'gaan' een staande uitdrukking vormt. Het woord duidt verder aan wat wij een 'marskramer' noemen, iemand die tegelijk een lopend nieuwsblad is en er alles uitkraamt.

.....//.....<>..... . . . . .
niet~ben-jij-aan't-beweigeren enwel~de-broederverwant-jouwer 17
[in-het-hart-jouwer;
...///.....\\.....|..... .
terechtbrengend ben-jij-aan't-terecht-brengen enwel~de-metgezel-jouwer,
.....//.....<>..... !
en-niet~ben-jij-hoog-heen-aan't-dragen over-hem een-verwaarding.
.....//.....<>.....
niet~ben-jij-je-aan't-wreken en-niet~in't-vizier-aan't-houden 18
.....\..... .
[enwel~de-stichtkinderen-van het-genotenvolk-jouwer,
.....//.....<>....
en-voorts-ben-jij-aan't-minne-hebben voor-de-metgezel-jouwer
....
[(iemand)zoals-jij;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
.....¬..... ,
enwel~de-ingriffingen-mijner zijn-jullie-waar-aan't-houden 19
.....|.....\..... .
van-het-diervee-jouwer niet~ben-jij-aan't-doen-beliggen twee-typen[123],
.....<>.....\..... . . . . .
en-op-het-veld-jouwer niet~ben-jij-te-kiem-aan't-leggen twee-typen;
.....///.....|..... .
en-een-kostuum-van twee-typen door-elkaar-heen,
.....//.....<>..... !
is-niet aan't-opgaan op-jou.

~

▫.....\\.....
en-een-manmenselijke ja~hij-is-aan't-neerliggen 20
.....//..... . .
[samen-met~een-vrouwmenselijke een-neerligging-van-kiemsel:
...///.....|.....\..... .
en-zij(is) een-familiebediende gehoond voor-een-manmenselijke,
.....|.....//.. .
vrijgekocht is-zij-niet vrijgekocht,
//.....<>..... . . . .
of ontslag is-niet gegeven~aan-haar;
.....\\\.....//.....
nadenkendheid[124] is-aan't-geschieden niet

[123] Dit Hebreeuwse woord komt behalve hier alleen nog voor in Deut.22:9
[124] Dit Hebreeuwse woord komt alleen hier maar voor. Het is etymoogisch heel goed afleidbaar van het werkwoord BáQàR, dat alleen in de pieelmodus voorkomt en 'nadenken' betekent. Er is geen enkele reden om hier een soort van bestraffing te veronderstellen, zoals SV doet met 'geselen', NBG1951 met 'een straf toepassen', NBV met 'schadeloosstelling betalen', NB met 'een bestraffing moet er wezen'. BR vertalen correct met 'Unterscheiding geschehe', Chouraqui met 'il aura un enquête'. Alle Nederlandse vertalingen zijn hier

.....<>.....//..... !
[zijn-zij-aan't-tot-sterven-gebracht-worden ja~niet is-zij-ontslagen.
.....///.....|
en-voorts-is-hij-aan't-doen-komen enwel~de-verschulding-zijner 21
..... .
[voor-die-JHWH-van-Israël,
.....<>.....\..... . . . . .
naar~de-opening-van de-tent-van gemeenschapsordening;
.....<>..... !
een-ree-van verschulding.
.....▫.....\\...../.....///.....|
en-voorts-is-aan't-betegenen over-hem de-priester met-de-ree-van verschulding 22
.....\..... .
[voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël,
.....<>.....\..... . . . . .
over~de-verwaarding-zijner waarmee hij-verwaardt;
.....\..... .
en-voorts-is-vergeving-geschonken-aan't-worden aan-hem,
.....<>.....//..... !
vandaan-van-de-verwaarding-zijner waarmee hij-verwaardt.

SEDER

~

.....\..... . .
en-ja~zijn-jullie-aan't-komen naar~het-land: 23
.....|.....\..... .
en-zijn-jullie-voorts-aan't-planten al-af-houtboom eetbaar,
.....//.....<>...
en-voorts-zijn-jullie-aan't-voorhuid-laten de-voorhuid-zijner
....
[enwel~de-vrucht-zijner;
..\. . .
drie jaaranderingen:
.....<>.....//.....<>.....
is-aan't-geschieden voor-jullie de-voorhuiden
..//..... !
[niet is-dat-aan-gegeten-worden.
.....|. .
in-jaarandering vier, 24
.....<>..... . . . . .
is-aan't-geschieden al-af~de-vrucht-zijner;
// <>..... !
geheiligde praalbewijzen voor-die-JHWH-van-Israël.

---

tendentieus. De zoveelste keer dat onnodig gewelddadig wordt vertaald - waarom toch? Bovendien wordt in het vervolg duidelijk dat de vrouw hier geen blaam treft, maar alleen de man.

.....\..... . .
en-in-jaarandering vijf: 25
.....|..... .
zijn-jullie-aan't-eten enwel~de-vrucht-zijner,
.....//.....<>..... . . . . .
om-te-doen-toevoegen voor-jullie aan-de-inkomst-zijner;
<>.....//..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
//.....<>..... . . . . . .
niet zijn-jullie-(iets)aan't-eten om~het-roods; 26
.//.....<>.....//..... !
niet zijn-jullie-waargedrochtelijk-aan't-doen en-niet aan't-wolkschouwen.
\..... .
niet zijn-jullie-aan't-rondom-af-scheren, 27
.....<>..... . . . . .
het-wendepunt-van het-eerstdeel-jelieder;
.....\..... .
en-niet zijn-jullie-aan't-verderven,
....<>.....//..... !
enwel het-wendepunt-van de-oudbaard-jouwer.
.....\.....\.....///.....|..... .
een-insnede aan-de-lichaamziel niet zijn-jullie-aan't-geven 28
[op-het-vlees-jelieder,
.....\..... .
en-(iets)geschrevens (als)tatoeage[125],
.//.....<>..... . . . . .
niet zijn-jullie-aan't-geven op-jullie;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
.....//.....<>
niet~ben-jij-aan't-doen-aanpakken enwel~de-stichtdochter-jouwer 29
....
[om-te-doen-hoereren-haar;
.....\..... .
en-niet~is-aan't-hoereren het-land,
.....//.....//..... !
en-(is)vol-wordend het-land (van-)opzettelijkheid.[126]
.....\..... .
enwel~de-verstildagen-mijner zijn-jullie-aan't-waarhouden, 30
.....<>..... . . . . .
en-het-geheiligde-mijner zijn-jullie-aan't-ontzien;

[125] Dit Hebreeuwse woord komt alleen hier maar voor; de betekenis is ontleend aan de oudste vertaaltradities en het heeft in het moderne Iwriet ook deze betekenis..

[126] Alle in de voorgaande en volgende verzen genoemde praktijken waren in de hellelistische cultuurperiode volstrekt geaccepteerd en werden op grote schaal beoefend. Met deze verboden plaatste de Judese Torahgemeenschap zich volledig buiten de maatschappij van die tijd. Deze en andere passages in de Torah weerspiegelen dus de context waarin ze werden opgeschreven en voorgelezen. Dat ze wellicht teruggrijpen op overgeleverde beseffen, verandert er niets aan, dat deze teksten in de vorm waarin we ze nu kennen NA 500 v.Chr. gedateerd moeten worden.

<> ..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
.....///.....|.. .
niet~zijn-jullie-je-aan't-wenden naar~de-vadergeesten
[en-naar~de-voorkennis-hebbenden,
.....<>.....\..... . . . .
niet~zijn-jullie-aan't-zoeken om-je-te-besmetten met-hen;
<>.....//..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.[127]
.....///.....|..... .
vandaan-van(vanwege) een-grauwharige ben-jij-aan't-opstaan, 32
.....<>.....//.....
en-voorts-ben-jij-aan't-luister-geven aan-de-vertegenwendiging-van
. . . . . .
[baardoude;
.....//.....<>.....
en-voorts-ben-jij-ontzag-aan't-hebben vandaan-van(vanwege)-de-gods-jouwer
//..... !
[ik(ben) die-JHWH-van-Israël.

~

.....\\\.....<>..... . . . . .
en-ja~is-aan't-inklampen een-inklamper in-het-land-jelieder; 33
.//.....<>..... !
niet zijn-jullie-aan't-doen-buigen enwel-hem.[128]
.....\.....|.....\\...../....
als-een-inheemse is-vandaan-van(vanwege)-jullie aan't-geschieden voor-jullie 34
.....\.....\..... . .
[de-inklamper die-inklampt samen-met-jullie:
.....//.....|..... .
en-voorts-ben-jij-aan't-beminnen hem als(een-zoals)-jij,
.....//.....<>.....\..... . . . . .
ja~(als)inklampers geschieden-jullie in-het-land MieTsₑRáieM;
<>.....//..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
.....//.....<>..... . . . . .
niet~zijn-jullie-aan't-maken valsheid met-de-stelregel; 35
.....||.....<>..... !
met-de-maat met-het-sikkelgewicht en-met-de-zaagsnede.
.....\\\.....\..... . .
een-unster (die-)rechtvaardig(is) een-waagsteen~rechtvaardig: 36
.....//.....//.....//.....<>....
een-AéJPháH rechtvaardig en-een-HieJN[129] rechtvaardig

[127] Zie Lev.20:6 en Deut.18:11.
[128] Zie Lev,22:21; 23:9 en Deut.24:17.
[129] Een HieJN is een zesde van een Bath (= de Grtiekse metreet = 10 liter)= AéJPháH = 12 Log (3/4 liter).

.....\..... . . . . .
[is-aan't-geschieden voor-jullie;
<>.....\..... .
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder,
.....//.....<>.....//..... !
ik-die~doe-uittrekken enwel-jullie vandaan-van-het-land MieTseRáleM.[130]
.....///.....|
en-voorts-zijn-jullie-aan't-waar-houden enwel~al-af~de-ingriffingen-mijner 37
..... .
[en-enwel~al-af~de-stelregels-mijner,
.....<>..... . . . .
en-voorts-zijn-julie-aan't-(waar)maken enwel-hen;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.

~

.....//.....<>.....//..... !
envoorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. **20.**1
.....\.....¬ ..... ,
en-tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL ben-jij-aan't-zeggen 2
.\.....¤.....\\...../..
ieder iedermenselijke vandaan-van-de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL
.....\.....\..... . .
[en-vandaan-van~de-inklamper die-inklampt in- JieSseRáAéL:
.\\..\\\.....//.....<>...
die gevende(is) vandaan-van-het-kiemgoed-zijner aan-de-MoLèKh[131]
.....\..... . . . . .
[is-stervende een-gestorvene-aan't-worden;
.....//.....<>.....//..... !
het-genotenvolk-van het-land is-aan't-bekeilen-hem met-steen.
...||.....///.....|....\..... .
en-ik ik-ben-aan't-geven de-vertegenwwendiging-mijner op-iedermenselijke 3
(als)hij,
.....//.....<>..
en-voorts-ben-ik-aan't-afscheiden enwewl-hem
.....\..... . . . . .
[vandaan-van-het-naderlijf-van het-genotenvolk-zijner;
/// .....| ..\..... .
ja vandaan-van-het-kiemgoed-zijner geeft-hij aan-de-MoLèKh,
.... . .
ter-toebuiging-daaraam-dat:
.....|..... .
hij-besmet enwel~het-heiligdom-mijner,

[130] Zie Deut.25:15 en Ez.45:10.
[131] In de meeste vertalingen als Moloch gespeld in navolging van de LXX. Dit woord is stamverwant met het woord MèLèKh = koning. Het gaat om een demonisch wezen onverzadigbaar in offers, die veel Kanaänitische heersers hun volken verplicht lieten vereren om mensen angst aan te jagen.

.....<>.....//..... !
en-om-aan-te-pakken enwel~de-naam mij-geheiligd.
.....|' .....\.....|.....\\.....
en-ware't-dat onwetend-zijnde onwetend-aan't-houden-is[132] het-volk-van 4
...../.....|.....\..... .
[het-land enwel~de-welogen-hunner vandaan-van-een-iedermenselijke (als)hij,
.....//.....<>..... . . . . .
als-hij-geeft vandaan-van-het-kiemgoed-zijner aan-de-MoLèKh;
.<>...../..... !
zonder-dat het-doet-sterven enwel-hem.
.....\\.....\\\.....//.....
en-voorts-ben-ik-aan't-stellen ik enwel~de-vertegenwendiging-mijner 5
.....//.....<>..... . . . . .
[op-een-iedermenselijke (als)hij en-op-de-familie-zijner;
.....\\...../.....\.....\.....
en-voorts-ben-ik-aan't-afscheiden enwel-hem en-enwel al-af~de-hoereerders
....
[laat-achter-hem:
.....//.....//.....<>...
om-te-hoereren laat-aan-achter de-MoLèKh
...../..... !
[vandaan-van-het-naderlijf-van het-genotenvolk-hunner.
....
en-de-lichaamziel: 6
.\\.....///.....|..... .
die zich-aan't-wenden-is naar~de-spoken en-naar~de-vóórkennis-hebbenden,
.....<>..... . . . .
om-te-hoereren laat-aan-achter-hen;
.....///.....|..
en-voorts-ben-ik-aan't-geven enwel~de-vertegenwendiging-mijner
.....\..... .
[op-een-lichaamziel (als)hij,
.....//.....<>..
en-voorts-ben-ik-aan't-afscheiden enwel-hem
...../..... !
[vandaan-van-het-naderlijf-van het-genotenvolk-zijner.
... .
en-heiligt-jullie, 7
<>..... . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-geschieden (als)geheiligden;
// //..... <>..... !
ja ik die-JHWH-van-Israël (ben)de-gods-jelieder.
.....|..... .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-waar-houden enwel~de-ingriffingen-mijner, 8
.....<>..... . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-maken enwel-hen;

[132] Het Hebreeuws kan hier het werkwoord in het meervoud plaatsen, omdat 'volk' een collectief begrip is.

//.....<>..... !
ik die-JHWH-van-Israël (ben)heiligende-jullie.
.....\.. . .
ja~ieder iedermenselijke: 9
.\\.....\\\.....//....
die aan't-kleineren-is enwel~ de-omvamenden-zijner
.....<>.....\..... . . . . .
[en-enwel~de-moederende-zijner stervend
[is-hij-tot-sterven-gebracht-aan't-worden;
.....\\\.....//.....<>.....//...
de-omvamende-zijner en-de-moederende-zijner kleineert-hij het-roods-zijner
..... !
[(is)op-hem.[133]
.... . .
een-manmenselijke: 10
.///.....|.....\.....
die aan't-echtbreken[134]-is samen-met-de-vrouwmenselijke-van
..... .
[een-manmenselijke,
.....<>.....\.....
die is-aan't-echtbreken samen-met-de-vrouwmenselijke-van
....
[de-metgezel-zijner;
.....//.....<>..... !
stervend~is-tot-sterven-gebracht-aan't-worden echtbreker en-echtbreekster.[135]
....
en-een-manmenselijke: 11
///.....|.....\..... .
die aan't-neerliggen-is samen-met-de-vrouwmenselijke-van
[de-omvamende-zijner,
.....//.....<>..... . . . . .
de-naaktheid-van de-omvamende-zijner ontmantelt-hij;
.....//.....<>.....
stervend~zijn-tot-sterven-gebracht-aan't-worden zij-andertwee

---

[133] Zie Ex.21:17, Spr.20:20; Mat.15:4; Marc.7:10. De Hebreeuwse combinatie van woorden, die we hier (en elders) vertalen met 'stervend~tot sterven gebracht worden' moeten we qua betekenis onderscheiden van woorden die duidelijk op 'doden' betrekking hebben. In Lev.20: 1 volgt op deze uitdrukking direct de manier van doden: door steniging. Dat gebeurt hier en in de hierna volgende geboden niet. Het Hebreeuwse woord voor 'sterven' kent een passieve vorm en die kent het Nederlands niet. Mensen 'doen' - om zo te zeggen - 'het sterven' en dus kan het ook gedaan worden. Sterven is een acte van elk mens, ook dan wanneer iemand hem ten dode toe verwondt. Voor het verstaan van de tekst van TaNakh is het belangrijk dit duidelijk te hebben. 'Tot-sterven gebracht worden' kan dan ook niet met 'doden' worden vertaald. In deze en de volgende teksten wordt bovendien niet aangegeven wie en hoe de schuldige tot sterven gebracht moet worden. De Hebreeuwse uitdrukking laat de mogelijkheid open dat zo'n schuldige aan de eigen wandaad ondergaat, zonder dat iemand daar de hand in heeft. Wie dan ook toestaan of de opdracht geven zo'n schuldige dodelijk te verwonden, is hier zeker niet aan de orde.Maar tegelijk onderstrepen deze en vergelijkbare teksten in TaNaKh op indringende en niet mis te verstane wijze hoeveel er met dit gedrag op het spel wordt gezet.

[134] Het Hebreeuwse werkwoord NáAàPh moet met 'echtbreken' vertaald worden; zoals steeds drukken op relaties betrekking hebbende werkwoorden uit wat zij teweegbrengen. Gebruikelijke vertalingen zoals vooral 'overspel' brengen onduidelijkheid aan.

[135] Zie Deut.22:22; Joh.8:5.

.....//..... !
[het-roods-hunner (is)op-hen.[136]
....
en-een-manmenselijke: 12
///.....|..... .
die aan't-neerliggen-is samen-met-de-bruidsdochter-zijner[137],
.//.....<>..... . . . . .
stervend zijn-tot-sterven-gebracht-aan't-worden zij-andertwee;
.....//.....<>.....//..... !
vermengseling[138] maken-zij het-roods-hunner (is)op-hen.[139]
....
en-een-manmenselijke: 13
.\\.....///.....|.....\.....
die aan't-neerliggen-is samen-met-een-aanhaker met-neerliggingen-van
..... .
[een-vrouwmenselijke,
.....//.....<>..... . . . . .
een-gruwel maken zij-andertwee;
..//.....<>.....//.....
stervend zijn-zij-tot-sterven-gebracht-aan't-worden het-roods-hunner
..... !
[(is)op-hen.[140]
....
en-een-manmenselijke: 14
.\\.....\\\.....//.....
die aan't-nemen-is enwel~de-vrouwmenselijke
.....<>.....\..... . . . .
[en-enwel~de-moederende-harer een-opzettelijkheid (is)dat;
.....||.....///.....|..... .
in-vuur zijn-zij-aan't-vervlammen enwel-hem en-enwel-hen,
.....//.....<>..... !
en-niet~is-aan't-geschieden een-opzettelijkheid in-het-midden-jelieder.[141]

---

[136] Zie Lev.18:8 en Deut.22:30.
[137] Het Hebreeuws voor schoondochter.
[138] Vgl. promiscuïteit. Zoals uit buitenbijbelse contemporaine teksten (zoals o.a. de Egyptische hiëroglyphen en Assyrische wetsteksten) duidelijk wordt, hebben deze bepalingen uitdrukkelijk te maken met het risico van inteelt . misgeboorten en levensbedreigend gehandicapte borelingen. Wat ons nu nog altijd voor immense problemen plaatst, maakte mensen uit die cultuurfase (en er zijn nog heel wat gebieden waar dat de werkelijkheid is) volstrekt radeloos.
[139] Zie Lev.18:15
[140] Zie hierover ook Lev.18:22. Daar staat deze bepaling in het kader van nadruk op het niet verloren laten gaan van kiemgoed ('zaad'). Dat klinkt hier niet direct mee, maar moet hier haast wel ook verondersteld worden, omdat er van lesbische verhoudingen hier noch elders sprake is. Bovendien gaat het hier dus om coïtale homsexuele gemeenschap - andere vormen van lichamelijk homofiel contact vallen er volstrekt buiten. Tenslotte: het aantal bepaling op dit gebied is naar verhouding tot bepalingen t.a.v. hetrosexuele verhoudingen uiterst laag. Dat de hier gegeven interpretatie, hoe goed ook beargumenteerd, zeker niet dwingend is, en dat een negatief toegesptitste interpretatie en toepassing eraan verbonden kan worden, valt niet te ontkennen - maar waarom zouden we het willen? Dat mensen dat de eeuwen door hebben gedaan, heeft heel andere gronden. Dat homosexualiteit geen vrijbrief tot moord is vanwege deze paar teksten, mag hier ook onderstreept worden, evenals dat onderlinge liefde in het openbaar gevierd mag worden.
[141] Zie Lev.18:17.

....
en-een-manmenselijke: 15
.\\.....\\\.....//.....<>.....\.... . . . . .
die aan't-geven-is de-neerligging-zijner op-een-veedier stervend
[is-hij-aan't-sterven;
.....<>..... !
en-enwel~het-veedier zijn-jullie-aan't-vermoorden.
....
en-een-vrouwmenselijke: 16
.\\...../////.....|.....||..... .
die aan't-lijfnaderen-is tot~al-af~veedier om-te-beliggen[142] enwel-haar,
...../////.....<>.....
en-voorts-ben-jij-aan't-vermoorden enwel~de-vrouwmenselijke
....
[en-enwel-het-veedier;
..//.....<>.....//..... !
stervend zijn-jullie-aan't-sterven de-roodsstortingen-hunner (zijn)op-hen.[143]
....
en-een-manmenselijke: 17
.....\.....|' ...
die~aan't-nemen-is enwel~de-zusterverwante-zijner
.....\.....\..
[de-stichtdochter-van~de-omvamende-zijner of
.....▫.....
[de-stichtdochter-van de-moederende-zijner
.....\\.....//....
[en-voorts-is-hij-aan't-zien enwel~de-naaktheid-harer
...../////.....|.....\..... .
[en-zij~aan't-zien-is-zij de-naaktheid-zijner
[een-ontgunstiging[144] (is)het,
.....\\.....|.....<>.....
en-voorts-zijn--zij-zich-aan't-afscheiden voor-de-welogen-van
.....\..... . . . . .
[de-stichtkinderen-van het-genotenvolk-hunner;
.....\\\.....//.....<>.....
de-naaktheid-van de-zusterverwant-zijner ontmantelt-hij

---

[142] Dit RáBhàNg is een ander werkwoord dan het eerdere (ShàKhàBh) 'neerliggen'; het is verwant met een vrijwel gelijkluidend werkwoord RáBhàTs, dat 'zich legeren' betekent. Het hier gebruikte 'beliggen' is een actief, zo niet aggressief beliggen; het komt ook voor in Ps.139;3. Het zo duidelijke kleurverschil in het Hebreeuws konden we in het Nederlands onvoldoende weergeven..

[143] Zie Lev.18:23.

[144] De meeste lexica nemen aan dat er naast het veel voorkomende woord ChèSèD, dat 'goede-gunst' betekent en waarvan denominatief alleen een enkele keer een hithpaeelvorm voorkomt, nog een homoniem bestaat met dezelfde medeklinkers, dat dan 'schande' zou betekenen. Etymologisch/grammaticaal is dat onwaarschijnlijk bij dit woord. Het gebruik om een uiterst positief begrip negatief te gebruiken, zien we ook bij het werkwoord BáRàK, dat bijna altijd zegenen betekent en soms een negative lading krijgt. Zoals het dan nog maar de vraag is of we het met 'vervloeken' moeten gaan vertalen, is dat ook hier zeer de vraag. Om ieder geval de Hebreeuwse samenklank in de vertaling hoorbaar te houden, kozen we voor 'ontgunstiging'. Het is ook minder zwaar geladen en dat blijkt ook uit het vervolg. Want het Hebr. woord. waarvoor in de vertalingen meestal - maar ten onrechte - begrip 'uitroeien' wodrt aangehouden, bekent '(zich)afscheiden'.

.....//..... !
[de-ontwrichting-zijner is-hij-hoog-heen-aan't-dragen.
.....¤.....\\.....//.....
en-een-manmenselijke die-aan't-neerliggen-is samen-met~een-vrouwmenselijke18
.... . .
[(die)ongesteld(is):
.....///.....|
en-voorts-is-hij-aan't-ontmantelen enwel~de-naaktheid-harer
.....\..... .
[enwel~ de-spreng-harer doet-hij-naakt-zijn,
....¤.....<>.....\..... . . . . .
en-zij ontmantelt enwel~de-spreng-van het-roods-harer;
.....//.....<>.....
en-voorts-zijn-zij-zich-aan't-afscheiden zij-andertwee
.....//..... !
[vandaan-van-het-naderlijf-van het-genotenvolk-hunner.[145]
.....\\.....\\\.....//.....
en-de-naaktheid-van de-zusterverwante-van de-moederende-jouwer 19
.....//.....<>.....\..... . . . . .
[en-de-zusterverwante-van de-omvamende-jouwer ben-jij-niet aan't-ontmantelen;
\\\.....//.....<>.....//.....
ja enwel~het-na-hem-resterende doet-hij-naakt-zijn de-ontwrichting-hunner
..... !
[zijn-zij-hoog-heen-aan't-dragen.
....
en-een-manmenselijke: 20
///.....|..... .
die aan't-neerliggen-is samen-met~tantelief-zijner,
.....//.....<>..... . . . . .
de-naaktheid-van tantelief-zijner ontmantelt-hij;
.....//.....<>.....
de-verwaarding-hunner zijn-zij-hoog-heen-aan't-dragen
.....//..... !
[(als)naakt-gezetten[146] zijn-zij-aan't-sterven.
....
en-een-manmenselijke: 21
//.....//.....//.....<>...
die aan't-nemen-is enwel~de-vrouwmenselijke-van de-broederverwant-zijner
.....\..... . . . .
[afstotelijk (is)het;
.....//.....//.....<>.....
de-naaktheid-van de-broedeverwant-zijner ontmantelt-hij
.....//..... !
[(als)naakt-gezetten zijn-zij-aan't-geschieden.[147]

[145] Zie Lev.18:12-14.
[146] Waarschijnlijk in de betekenis van 'zonder kinderen'.
[147] Zie Lev.18:16

```
                                                                  LEV 20
.................///.............................................................|
en-voorts-zijn-jullie-aan't-waar-houden enwel~al-af~de-ingrifingen-mijner      22
                                                  ..................................  .
                                                  [en-enwel~al-af~de-stelregels-mijner,
        ..................<>.....................   . . . . .
        en-voorts-zijn-jullie-aan't-maken enwel-hen;
    ....................///.....................|....  .
    en-niet~is-aan't-uitspugen enwel-jullie het-land,
        \\../............//.....................//.....<>...........//......  !
        als ik doende-komen (ben) enwel-jullie daar om-te-zitten daarin.[148]
....///.........................|.......\.....................   .
en-niet zijn-jullie-aan't-gaan in-de-ingriffingen-van de-natie,                23
        ....//.........<>.................................................  . . . . . .
        die~ik(ben)  wegzendend vandaan-van-de-vertegenwendiging-jelieder;
    ///................\\...........|    .
    ja enwel~al-af~ deze(dingen) maken-zij,
        .........................<>............   !
        en-voorts-ben-ik-geprikkeld door-hen.
.............................\..........    . .
en-voorts-ben-ik-aan't-zeggen aan-jullie:                                     24
        .....¬ .....................\...................................   .
        jullie jullie-zijn-aan't-wegvangen enwel~het-roodlingse-hunner,
                ...||................//.....................|.......\............     .
                en-ik ik-ben-aan't-geven-dat aan-jullie om-weg-te-vangen dat,
                        ......//.....//...........<>.........  . . . . . .
                        een-land vloeiend-van vetmelk en-honing;
    .|.........\.............................  .
    ik die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder,
        .....//...............<>..........................  !
        die~afsplits enwel-jullie vandaan-van-de-genotenvolken.[149]
...................||.......................................///...............|....   .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-splitsen onderscheidend~diervee het-reine          25
                                                                [voor-het-besmette,
        ..............................//...............<>............  . . . . . .
        en-onderscheidend~het-gevogelte het-besmette voor-het-reine;
    ............................\\........................................................./.....
    en-niet~zijn-jullie-afschuwelijk-aan't-maken enwel~de-lichaamzielen-jelieder
                                                  .........\...............    . .
                                                  [met-diervee en-met-gevogelte:
        ...............|.\................\.............   .
        en-met-al-af wat aan't-bekrioelen-is het-roodlingse,
                .........//.............<>............   !
                dat~ik-afsplits voor-jullie tot-besmet.[150]
....................................//..........   .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-geschieden (als)heiligen,                          26
```

[148] Zie Lev.18:26-30.
[149] Zie Ex.3:8.
[150] Zie Lev.11:47.

//.<>.....\..... . . . . .
ja heilig(ben) ik die-JHWH-van-Israël;
...../////.....//.....<>.....
en-voorts-splits-ik-af enwel-jullie vandaan-van-de-genotenvolken
...../////..... !
[om-te-geschieden voor-mij.
.....\..... . .
en-een-manmenselijke of~een-vrouwmenselijke: 27
.....\\...../////...../////../////.....<>.....
ja~er-is-aan'tgeschieden bij-hen een-spook of een-voorkènnishebbende
...\..... . . . . .
[stervend zijn-zij-tot-sterven- gebracht-aan't-worden;
...../////...../////...../<>...../////..... !
met-gesteente zijn-ze-aan't-bekeilen enwel-hen het-roods-hunner (is)op-hen.[151]

~

SEDER

...../////...../|..... .
en-voorts-zegt die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH, **21**.1
./////...../<>...../\..... . . . . .
zeg tot~de-priesters de-stichtzonen-van AàHæRoN;
...../\..... .
en-voorts-ben-jij-aan't-zeggen tot-hen,
...../////...../<>..... !
aan-een-lichaamziel[152] zijn-zij-zich-niet~aan't-besmetten
[bij-de-genotenvolken-zijner.[153]
///..... .
ja ware't aan-een-na-resterende-zijner, 2
...../<>..... . . . . .
die-lijfna-is tot-hem;
...../\..... .
aan-de-moederende-zijner en-de-omvamende-zijner,
...../////...../<>...
en-aan-de-stichtzoon-zijner en-aan-de-stichtdochter-zijner
..... !
[en-aan-de-broeder-verwanten-zijner.
...../////...../|...../\..... .
en-aan-de-zusterverwante-zijner die-maagd-is die-lijfna-is tot-hem, 3
./////...../<>..... . . . . .
die niet~geschiedt tot-vrouwmenselijke;

[151] Zie Deut.18:10,11.
[152] De SV vertaalt dit Hebreeuwse woord NèPhèSh hier met 'dode' en dat doen vele anderen. Het gaat hier om een gestorven lichaamziel, maar dat woord moet hier klinken. Tot op de dag van vandaag begraven Joden een NèPhèSh: levende lichaamzielen begraven hun gestorven lichaamziel. Met dit in onze oren en voor onze ogen horen we de scherpte in Jezus uitspraak: laat de lijfdoden(Grieks: nekroi) hun nekroi begraven.
[153] Zie Ez.44:25.

.....<>..... !
aan-haar besmet-hij-zich.
//.....<>.....\..... . . . . .
niet is-hij-zich-aan't-besmetten aan-een-bezitsheer bij-het-genotenvolk-zijner;4
..... !
om-aan-te-pakken-hem.
...../////.....|..... .
niet~is-hij-aan't-kaalmaken[154] een-kaalheid op-het-eerstdeel-hunner, 5
...../////.....<>.....\..... . . . . .
en-een-wendehoek-van de-oudbaard-hunner zijn-zij-niet aan't-afknippen;
..... .
en-in-het-vlees-hunner,
...../////.....<>..... !
zijn-zij-niet aan't-insnijden een-insnede.
...../////.....|..... .
(als)tempelheiligen zijn-zij-aan't-geschieden voor-de-gods-hunner, 6
.....\..... .
en-niet zijn-zij-aan't-aanpakken,
.....<>..... . . . . .
de-naam-van de-gods-hunner;
.¤.....\\...../.....\\\...../////.....
ja enwel~de-vervuringen-van die-JHWH-van-Israël brood-van de-gods-hunner
.....<>...../////....
[(zijn)zij doende-lijfnaderen-die en-voorts-zijn-zij-aan't-geschieden
..... !
[(als)geheiligd.
.....\\.....||.....|.....\..... .
een-vrouwmenselijke die-hoereert en-aangepakt-is zijn-zij-niet 7
[aan't-aannemen,
...../////.....//.....
en-een-vrouwmenselijke die-verdreven-is
.....<>.....\..... . . . . .
[vandaan-van-de-manmenselijke-harer zijn-zij-niet aan't-aannemen;
...../////.....<>..... !
ja~heilig (is)hij voor-de-gods-zijner.
..... .
en-voorts-ben-jij-aan't-heiligen-hem, 8
...../////.....<>..... . . . . .
ja~enwel~het-brood-van de-gods-jouwer (is)hij doende-lijfnaderen;
.....|..... .
heilig is-het-aan't-geschieden~voor-jou,
\.. .
ja heilig,
...../////.....<>..... !
(ben)ik die-JHWH-van-Israël die-jullie-heiligt.

[154] Waarschijnlijk is hier door een overschrijffout aan het einde de Hebreeuwse letter Hé i.p.v. de letter WaW geplaatst en moet hier een meervoud gelezen worden net als bij het eerstvolgende werkwoord. De Masoreten hebben dat zelf al met hun vocalisatie opgemerkt.

.....|..... .
en-een-stichtdochter-van een-priester, 9
//.....<>..... . . . . . .
ja is-zij-aan't-aanpakken om-te-hoereren;
.....\\.....|..... .
enwel~de-omvamende-harer (is)zij aanpakkende,
.....<>..... !
met-vuur is-zij-vervlamd-aan't-worden.[155]

=

.....¤.....\\...../....
en-de-priester de-grote vandaan-van-de-broederverwanten-zijner 10
...../.....\...../.../.....|
[die~uitgestort-heeft-gekregen op~het-eerstdeel-zijner de-olie-van de-zalving
.....\..... .
[en-men-doet-vol-zijn de-hand-zijner,
.....<>..... . . . . . .
om-zich-te-kleden enwel~met-kostuums;
.....|.....\..... .
enwel~het-eerstdeel-zijner is-hij-niet aan't-varen-laten[156],
.....<>...../..... !
en-de-kostuums-zijner is-hij-niet aan't-verslonzen.
.../...../.....<>.....\..... . . . . . .
en-op al-af~lichaamziel-van een-gestorvene is-hij-niet aan't-komen; 11
...../..... .
aan-de-omvamende-zijner en-aan-de-moederende-zijner,
...../..... !
is-hij-niet zich-aan't-besmetten.
.....|.....\..... .
en-vandaan-van~het-heiligdom is-hij-niet aan't-uittrekken, 12
.....\..... .
en-niet is-hij-aan't-aanpakken,
....<>.....\..... . . . . . .
enwel het-heiligdom-van de-gods-zijner;
|'.....¤.....\.....\\\...../.....<>..
ja de-toewijding-van de-olie-van de-zalving-van de-gods-zijner (is)op-hem

---

[155] Hoereren = tegen betaling sexgenot aanbieden aan mannen. Als dochter van een priester brengt zij zo de tempelprostitutie in het hart van Israël, de tempel. En om vooral die tempelprostitutie uit te bannen, mocht / moest Israël het land Kanaän, het land van de Anoriten, binnengaan, waar deze tempelprostitutie niet alleen geduld, maar zelfs gepromoot werd. De priesterdochter - en haar vader! - betaalt hier de hele rekening en wel met de vuurdood. Maar de betalende man is minstens zo fout. Dat over hem niet gesproken wordt, toont aan dat de praxis hier nog een hele stap moet zetten - een stap die in onze culturen ook nog absoluut niet gezet wordt! Ook wij leggen de hele rekening bij de meisjes en de vrouwen! De messiaanse praxis zal deze stelregel ook op de man betrekken en wellicht ook vast stellen, dat er niemand bevoegd is deze stichtdochter met vuur te verbranden- zeker geen man! Deze en vergelijkbare bepalingen in de Torah vergen heel wat meer dan het zogenaamd letterlijk opvolgen van een voorschrift - en ook heel wat meer dan het als primitief terzijde leggen ervan.

[156] = onbeschermd aan't-laten.

.//..... !
[ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
.....||...../.....<>..... !
en-hij een-vrouwmenselijke in-de-maagdelijkheid-harer is-hij-aan't-aannemen.13
...../.../.....|.....\..... .
een-weduwe en-een-verdrevene en-een-aangepakte en-een-hoer, 14
.....<>.....\..... . . . . .
enwel~deze is-hij-niet aan't-aannemen;
//...../.....<>...../.....
ja ware't~een-maagd vandaan-van-de-genotenvolken-zijner is-hij-aan't-nemen
..... !
[(tot)vrouwmenselijke.
...../.....<>..... . . . . .
en-niet~is-hij-aan't-aanpakken het-kiemsel-zijner bij-de-genotenvolken-zijner;15
////.....<>..... !
ja ik(ben) die-JHWH-van-Israël die-heiligt-hem.

~

...../.....<>...../..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. 16
...../.....<>..... . . . . .
breng-in tot~AàHæRoN om-te-zeggen; 17
.....\.....||..... . .
een-manmenselijke vandaan-van-het-kiemsel-jouwer
[voor-de-(geboorte)ronden-hunner:
\\...../...../.....|..... .
als aan't-geschieden-is op-hem een-blaam,
.\..... .
niet is-hij-aan't-lijfnaderen,
.....<>...../..... !
om-te-doen-lijfnaderen het-brood-van de-gods-zijner.
//...../...../...../.....<>.....\..... .
ja al-af~manmenselijke op~wie een-blaam(is) is-niet aan't-lijfnaderen; 18
...../.../.....|\ .
een-manmenselijke blind of hinkend,
//..<>..//... !
of stom of te-lang.
//..... .
of een-manmenselijke, 19
...../.....<>.....\..... . . . . .
als~aan't-geschieden-is bij-hem een-breuk-van een-voete-been;
<>...../..... !
of een-breuk-van een-hand.
.....\..... .
of~gebobbeld of~molmachtig, 20
.....\..... . . . . .
of~een-mengsel op-de-wel-ogen-zijner;

///.....|.\.... .
of exceem of schurft,
<>..//..... !
of beursheid-van een-teelbal.
//.....//.....//.....<>.....\\.....|
ja al-af~manmenselijke op~wie(is) een-blaam vandaan-van-het-kiemsel-van 21
.....\..... .
[AàHæRoN de-priester,
.]..... .
niet is-hij-binnen-bereik-aan't-komen,
.....<>.....\..... . . . . . .
om-te-doen-lijfnaderen enwel~vuur-gaven-van die-JHWH-van-Israël;
.....\..... .
een-blaam (is)op-hem,
///.....\..... .
enwel het-brood-van de-gods-zijner,
.....//.....<>..... !
is-hij-niet binnen-het-bereik-aan't-brengen om-te-doen-lijfnaderen.
...\..... .
brood-van gods, 22
.....<>..... . . . . . .
vandaan-van-de-geheiligde(dingen) (die)geheiligd(zijn);
.....<>..... !
en-vandaan-van-de-geheiligde(dingen) is-hij-aan't-eten.
\...../.....\..... .
dus naar~de-betegeningsplaat is-hij-niet aan't-komen, 23
.....//.....//.....<>.....\..... . . . . .
en-naar~de-slachtse is-hij-niet-aan't-reiken ja~een-blaam (is)op-hem;
....///.....|..... .
en-niet is-hij-aan't-aanpakken enwel~het-heiligdom-mijner,
// //.....<>..... !
ja ik die-JHWH-van-Israël (ben)die-heiligt-hen.
.....\..... .
en-voorts-brengt-('t)in MoShèH, 24
.....<>..... . . . . . .
tot~AàHæRoN en-tot~de-stichtzonen-zijner;
.....<>..... !
en-tot~al-af~de-stichtkinderen-van JieSsₑRáAéL.

~

.....//.....<>.....//..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël aan-MoShèH om-te-zeggen. **22.**1
.....\...../..... . .
breng-in tot~AàHæRoN en-tot~de-stichtzonen-zijner: 2
.....|
en-zij-zijn-zich-aan't-toewijden
.....\.....
[vandaan-van(vanwege)-de-geheiligde(dingen)-van

..... .
[de-stichtkinderen-van~JieSseRáAéL,
...../.....<>.....\..... . . . . . .
en-niet zijn-zij-aan't-aanpakken enwel~de-naam mij-geheiligd;
\\ \\\...../.....<>.//..... !
zij die (zijn) heiligende mij ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
.\.... . .
zeg tot-hen: 3
...../.....\.....
aan-de-(geboorte)ronden-jelieder al-af~manmenselijke
.....\..... . .
[die~aan't-lijfnaderen-is vandaan-van-al-af~kiemgoed-jelieder:
.....|.\\...../////.....
tot~de-geheligde(dingen) die-aan't-heiligen-zijn
.....|..... .
[de-stichtkinderen-van~JieSseRáAéL voor-die-JHWH-van-Israël,
.....<>..... . . . . .
en-de-besmetting-van-hem (is)op-hem;
....||.....\\\...../.
en-afgescheiden-wordt de-lichaamziel (nl.)die
.....<>...../..... !
[vandaan-van-voor-de-vertegenwendiging-mijner ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
.\.....||.....\..... . .
ieder iedermenselijke vandaan-van-het-kiemsel-van AàHæRoN: 4
..../////.....\\.....| \ .. .
en-hij(is) melaats of vloeiend,
.....|.....\.... .
bij-de-geheiligde(dingen) is-hij-niet aan't-eten,
<>.....\ . . . . . .
totdat hij aan't-rein-zijn-is;
.....\\.....|..... .
en-de-aangetaste door-al-af~besmette-van~lichaamziel,
\..... .
of een-manmenselijke,
...../.....<>..... !
bij-wie~aan't-uittrekken-is vandaan-van-hem bijliggings-kiemgoed.
.....|.\..... .
of~een-manmenselijke die aan't-aantasten-is, 5
.....<>.....\..... . . . . .
al-af~gewemel dat aan't-besmetten-is~hem;
///.....|..\..... .
of een-roodling die aan't-besmetten-is~hem,
..... !
voor-al-af~de-besmettelijkheden.
...../////.....\..... .
een-lichaamziel die aan't-betasten-is~dat, 6
.....<>..... . . . . . .
en-voorts-is-hij-besmet-aan't-zijn tot~de-avond;

....///.....|..... .
en-niet is-hij-aan't-eten vandaan-van-de-geheiligde(dingen),
//.....//.....<>...../. !
ja~ware't-dat~hij-wast het-vlees-zijner in-water.
.....//.....<>... . . . . .
en-komt-neer de-zon en-rein-is-hij; 7
.....|.....\..... .
en-laat-daarna is-hij-aan't-eten vandaan-van-de-geheiligde(dingen),
//.....<>..... !
ja voor-hem (is)het.
.....\\\.....//.....//.....<>..... . . . . .
een-verslapsel en-vervretenes is-hij-niet aan't-eten om-de-besmetting~daarmee;8
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.[157]
.....\..... . .
en-waar-houden-zij enwel~de-waarhoudingen-mijner: 9
.....///.....|.... .
en-niet~zijn-zij-hoog-heen-aan't-dragen daarop verwaarding,
.....//.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-zijn-zij-aan't-sterven daardoor ja zij-pakken-aan-dat;
//.....<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël die-heilig-hen.
.....<>.....\..... . . . . .
en-al-af~vreemde is-niet~aan't-eten geheiligds; 10
.....//.....//.....<>.....//..... !
een-ingezetene-van de-priester en-een-verloonde is-niet~aan't-eten geheiligds.
....
en-een-priester: 11
.....//.....\\.....|.....\..... .
ja~hij-is-aan't-verwerven een-lichaamziel (met)verworven zilver,
<>.....\..... . . . . .
hij aan't-eten-is-hij bij-hem;
.....\..... .
en-het-gebaarde in-het-huis-zijner,
<>.....//..... !
zij zijn-aan't-eten bij-het-brood-zijner.
.....
en-de-stichtdochter-van~de-priester, 12
//.....<>.....\..... . . . . .
ja zij-is-aan't-geschieden voor-een-manmenselijke (die)vreemd(is);
||.....//.....<>.....//..... !
zij bij-de-verhevenheidsgave (die)geheiligd(zijn) is-zij-niet aan't-eten.
.....¤\\.....//.....\.....
en-een-stichtdochter-van~een-priester ja is-zij-aan't-geschieden (als)weduwe 13
....
[en-verdrevene:

[157] Zie: Ex.22:31; Deut.14:21 en Ez.44:31.

```
        ...........¬...........\..............     ,
        en-kiemsel (is-er)geenszins voor-haar
                ...................||.............///...............\\...............|
                en-keert-zij-terug naar~het-huis-van de-omvamende-harer
                                                        ......................    .
                                                        [zoals-de-bonktijd-harer,
                        ............................//...............<>...............    . . . . . .
                        en-vandaan-van-het-brood-van de-omvamende-harer
                                                                        [is-zij-aan't-eten;
    ..............<>.....................//........   !
    en-al-af~vreemde is-niet~aan't-eten bij-hem.

=

.......||...........................//....fz..............    . . . . . .
een-menselijke ja~hij-is-aan't-eten geheiligds door-dwaling;                    14
    ...........................///.....................................|.....     .
    en-voorts-is-hij-aan't-toevoegen het-vijfde(deel)-daarvan daar-bovenop,
        ............................//...............<>......................    !
        en-voorts-is-hij-aan't-geven aan-de-priester enwel~het-geheiligde.
......\..................    .
en-niet zijn-zij-aan't-aanpakken,                                               15
        .................\..............................\...........................   . . . .
        enwel~de-geheiligde(dingen)-van de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL;
    ....................<>...................................   !
    die~zij-aan't-verheven-zijn-doen-zijn voor-die-JHWH-van-Israël.
...........................///.......................|...........\..........   . . . . . .
en-hoog-heen-aan't-dragen-zijn-zij en-wel-hen de-ontwrichting-van schuld,     16
        .......<>................    . . . . . . . . . . . . .
        als-zij-eten enwel~de-geheiligde(dingen);
    //..................<>...........................   !
    ja ik(ben) die-JHWH-van-Israël die-heilig-hen.

=
```

SEDER

```
.....................//.........<>.........................//..........   !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot-MoShèH om-te-zeggen.              17
.......\\.............../.............................   . .
breng-in tot-AàHæRoN en-tot~de-stichtzonen-zijner:                             18
        ....\\................\.............................     .
        en-tot al-af~de-stichtkinderen-van  JieSseRáAéL,
                ..................<>...................   . . . . .
                en-voorts-ben-jij-aan't-zeggen tot-hen;
    \........................¤.......................\\...................../
    ieder iedermenselijke vandaan-van-het-huis-van JieSseRáAéL
                                ........................\..............................    . .
                                [en-vandaan-van-de-inklampersgroep in-JieSseRáAéL:
```

```
                \\.................///.........................................|
                die aan't-doen-lijfnaderen-is de-lijfnaderinsgave-zijner
                ........................................|........................    .
                [voor-al-af~de-toezeggingen-hunner
                                                [en-voor-al-af~de-opofferingen-hunner,
                        ........................//...........................<>..............
                        die~hij-aan't-doen-lijfnaderen-is voor-die-JHWH-van-Israël
                                                                                ....   !
                                                                                [ter-opgaander.
.....................   . . . .
ter-genadiging-van-jullie;                                                                19
    ..........\...    .
    een-volgave aanhaker,
        ...........||...............<>......................   !
        bij-het-rundvee bij-de-lammeren en-bij-de-geiten.
//.......................//.....................\..............   . . . . . . . . .
al-af waaraan een-blaam(is) zijn-jullie-niet aan't-doen-lijfnaderen;                      20
    .....//.........<>..............................//.........     !
    ja~niet ter-genadiging is-het-aan't-geschieden voor-jullie.
.....   . .
een-menselijke:                                                                           21
        ........................///.............................................|
        ja~hij-is-aan't-doen-lijfnaderen een-slachtgave-van~vervrediging
                                                                ..............    .
                                                                [voor-die-JHWH-van-Israël,
                ......................................\\..........|\.............    .
                voor-het-apart-zetten-van~een-toezegging of voor-een-zelfopoffering,
                        .....<>..................   . . . . . . .
                        bij-rundvee of bij-voorttrekvee;
    ///................................|.......   .
    volgaaf is-het-aan't-geschieden ter-genadiging,
        ..........<>.......//.......................    !
        al-af~blaam is-niet aan't-geschieden~daarop.
...........¤.\\...........//..........................\.....................    . .
een-blinde of een-breuk-hebbende of~een-inscherping of~iets-dragends:                    22
        ///........|.....    .
        of exceem of schurft,
                ..................................//..........<>..........   . . . . . . . . . . .
                niet-zijn-jullie~aan't-doen-lijfnadren deze(gaven)
                                                                [voor-die-JHWH-van-Israël;
    ....   . .
    en-vuur(gave):
        ..........................//....................//...........<>......
        niet~zijn-jullie-aan't-geven vandan-van-hen op~de-slachtse
                                                                ............     !
                                                                [voor-die-JHWH-van-Israël.
.........//.......<>...........\............................  . . . . . .
en-een-os en-stukvee  verlengd(van-leden) en-gemankeerd;                                  23
```

.....|.....\..... .
een-opoffering ben-jij-aan't-maken enwel-daarmee,
.....<>...../..... !
en-voor-een-toezegging is-het-niet aan't-genadigen.
...../.....|.....\..... .
een-bedeukte en-een-bezoedelde en-een-losgeretene en-een-afgescheidene, 24
.//.....<>..... . . . . .
niet aan't-doen-lijfnaderen-(zijn)jullie voor-die-JHWH-van-Israël;
.....<>...../..... !
in-de-landen-jelieder niet ('t)aan't-maken.
.....\..... . .
en-vandaan-van-de-hand-van het-stichtkind-van~een-waarneembare: 25
...../...../...../.....<>....
niet aan't-doen-lijfnaderen-(zijn)jullie enwel~brood-van de-gods-jelieder
....
[vandaan-van-al-af~deze(dingen);
\...../.....|.....\..... .
ja de-verdorvenheid-hunner (is)op-hen een-blaam(is) op-hen,
//.....<>..... !
niet zijn-zij-genadigend-aan't-zijn voor-jullie.

~

...../.....<>...../..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. 26
.....\...../.....|.\..... .
een-os of~een-lam of~een-geit ja (als-het-)gebaard(is), 27
...../...../.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-geschiedt-het zeven dagen op-de-drukplek-van
[de-moederende-zijner;
...../.....|..... .
en-vandaan-van-dag acht en-verder-heen,
.....||.....¤.....<>.....
is-het-genadigend-aan't-zijn ter-lijfnadering-van een-vuur-gave
..... !
voor-die-JHWH-van-Israël.[158]
.....<>..... . . . . .
en-een-os of~een-stuk-kleinvee; 28
.....\..... .
enwel-dat en-enwel~het-stichtjong-zijner,
...../.....<>...../..... !
zijn-niet aan't-gevild-worden op-een-dag een-één-enkele.
...../.....<>.....
en-ja~zijn-jullie-aan't-slachten een-slachtgave-van~behandklapping 29
....
[die-JHWH-van-Israël;

[158] Zie: Ex.22:30

.....<>..... !
ter-genadiging-jelieder zijn-jullie-aan't-slachten.[159]
...../////.....|..... .
op-de-dag (nl.)die is-het-aan't-gegeten-worden, 30
.....//.....<>..... . . . . .
niet~zijn-jullie-strak-aan't-doen-blijven vandaan-daarvan tot~de-ochtend;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
.....|..... .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-waarhouden de-geboden-mijner, 31
.....<>..... . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-maken enwel-hen;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.
..../////.....|.....\..... .
en-niet zijn-jullie-aan't-aanpakken enwel~de-naam mij-geheiligd, 32
..... .
en-voorts-ben-ik-aan't-geheiligd-worden,
.....<>.....\..... . . . .
in-het-midden-van de-stichtkinderen-van~JieSseRáAéL;
//.....<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël heiligende-jullie.
...../////.....|.....\..... .
doende-uittrekken enwel-jullie vandaan-van-het-land MieTseRàJieM, 33
.....//.....<>..... . . . . .
om-te-geschieden voor-jullie tot-gods;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.

~

.....//.....<>.....//..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. **23.**1
.....||...../////.....|.....\.....
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL en-voorts-ben-jij-aan't-zeggen2
.... .
[tot-hen,
.....\..... .
de-gemeenschapsordeningen-van die-JHWH-van-Israël,
.....///.....<>.....\..... . . . . .
die~jullie-aan't-uitroepen-zijn jullie (zijn)uitroepingen
[(die)heilig(zijn);
.//.....<>..... !
deze (zijn)zij de-gemeenschapsordeningen-mijner.
.\.....¬.....\.... ,
zes dagen ben-jij-aan't-maken bodewerk 3

[159] Zie: Lev.7:15

.....\.. . .
en-op-dag zeven:
.....///.....|..... ,
verstilling-van verstildheid een-uitroeping~heilig,
.....<>.....\..... . . . . .
al-af~bodewerk ben-jij-niet aan't-maken;
.....//.....|..... .
een-verstilling (is)het voor-die-JHWH-van-Israël,
..... !
in-al-af~de-zitplaatsen-jelieder.[160]

~

///.....\..... .
deze(zijn) de-gemeenschapsordeningen-van die-JHWH-van-Israël, 4
<..... . . . . .
samenroepingen heilig;
.....//.....<>..... !
die~aan't-samenroepen-zijn jullie op-gemeenschapsordeningen.
.....\..... . .
in-de-nieuwmaand (die)eerst[161](is): 5
.....//....//.....<>.....\..... . . . . .
op-de-veer-tiende voor-de-nieuwmaand onderscheidend de-beide-avonden;
.....<>..... !
het-hinkstap(feest)[162] voor-die-JHWH-van-Israël.
.....\\....//.....|.....\..... .
op-de-vijf-tiende dag voor-de-nieuwmaand (nl.)deze, 6
.....//.....<>..... . . . . .
het-feest-van de-uitgeduwde(koeken)[163] voor-die-JHWH-van-Israël;
.//.....<>.....//..... !
zeven dagen uitgeduwde(koeken) zijn-jullie-aan't-eten.
.....|.... .
op-de-dag de-eerste, 7
.....<>.....\..... . . . . .
(is-er)een-samenroeping~heilig aan't-geschieden voor-jullie;
.....//.....<>.....//..... !
al-af~het-bodewerk-van de-heerdienst zijn-jullie-niet aan't-maken.
.....//.....//.....
en-voorts-zijn-jullie-aan't-doen-lijfnaderen vuur(gave) 8

---

[160] Zie: Ex.20:9,10; 23:12; 31:15; 34:21; 35:2 en Deut.5:13,14.
[161] Hebreeuws: RieAShóWN: dat betekenten eigenlijk 'eerdere'. Hier stuiten we op een Hebreeuwse idiolectie, die we in het Nederlands niet zonder compromis kunnen bewaren. Dat komt omdat in het Nederlands het woordje 'eer' alleen als voegwoord in gebruik is gebleven, terwijl het eigenlijk de stellende trap is, waar 'eerder'als vergrotende trap bij hoort. Dat RieAShóWN met 'eerDER' moet worden weergegeven, komt omdat de zogenaamde stellende trap in het Hebreeuws veelal de functie heeft van onze vergrotende trap. Hier moeten we wel kiezen voor de vertaling 'eerst' , hoewel dat de basisbetekenis is van het HebRuuewse RéAShieJT. We geven zo even een inkijkje in de keuken van wie probeert consequent concordant en idiolectisch te vertalen.
[162] Hebreeuws: PèSàCh.
[163] Hebreeuws: MàTsTsóWT > Mazzes.

.....<>.....\... . . . . .
[voor-die-JHWH-van-Israël zeven dagen;
..../////.....|..... .
op-dag zeven een-samenroeping~heilig,
...../////.....<>...../////..... !
al-af~bodewerk-van heerdienst zijn-jullie-niet aan't-maken.

~

SEDER

...../////.....<>...../////..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. 9
...../||...../////...../|...../.....
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL en-voorts-ben-jij-aan't-zeggen 10
... .
[tot-hen,
...../..... . .
ja zijn-jullie-aan't-komen naar~het-land:
///../|...../..... .
dat ik(ben) gevende aan-jullie,
...../<>..... . . . . .
en-zijn-jullie-voorts-aan't-knotten enwel~knotting;
...../////...../////.....
dan-zijn-jullie-aan't-doen-komen enwel~een-garve-eersteling-van
...../<>..... !
[de-knotting-jelieder naar~de-priester.
...../||...../////...../<>..... . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-maken[164] op-de-dag dat-jullie-zwaaien 12
[enwel~de-garve;
...../...../\\\...../////...../<>.....
een-lam volgaaf stichtjong~van-een-jaarandering ter-opgaander
..... !
[voor-die-JHWH-van-Israël.
...../¬...../|../...../...../<>...../////...
en-de-cijns-van-hem andertwee tienden gries vermengseld met-olie 13
...../////...../<>...../...../ . . . . . .
[een-vuur(gave) voor-die-JHWH-van-Israël een-lucht die-rust-geeft;
...../////...../<>...../////..... !
en-een-uitgieting-van wijn een-vierde-van de-HieJN[165].
...../|...../\\...../...../...../..... . .
en-brood en-geroosterds en-gaardeplant zijn-jullie-niet aan't-eten: 14
...../\\...../|...../...../ .
tot~op-het-harde-bot-van de-dag (nl.)deze,

[164] Het Hebreeuwse werkwoord NgáSsáH, dat we concordant met 'maken' (moeten) vertalen, betekent eigenlijk: 'zorgen dat iets er is', Zie Nederlandse woordenlijst.
[165] Een HieJN > hin is ongeveer 1 1/2 liter nl. een zesde deel van een Bath of Efa, vergelijkbaar met de Griekse metreet = 10 liter.

///.....\.....<>..... . . . . .
totdat jullie-doen-komen enwel~de-lijfnadering(sgave)-van
[de-gods-jelieder;
..../////.....|..... .
een-ingriffing-van wereldlang voor-de-(geboorte)ronden-jelieder,
..<>..... !
in-al-af de-zitplaatsen-jelieder.

=

.....///.....|
en-voorts-zijn-jullie-aan't-boekstaven voor-jullie 15
.....\..... .
[vandaan-van-de-volgenden-morgen-van de-verstildag,
.....|..... .
vandaan-van-de-dag-dat jullie-doen-komen,
.....<>..... . . . . .
enwel~de-garve-van de-zwaai(gave);
//.....<>.....//..... !
zeven verstildagen volgave zijn-aan't-geschieden.[166]
.\.....<>.....| .
tot de-volgende-morgen-van verstildag zeven, 16
.....<>.....\... . . . . .
zijn-jullie-aan't-boekstaven vijftig dagen[167];
.....//.....//.....<>....
en-voorts-zijn-jullie-aan't-doen-lijfnaderen een-cijns maandnieuw
..... !
[voor-die-JHWH-van-Israël.[168]
.....\\...../.....\.....
vandaan-van-de-zitplaatsen-jelieder zijn-jullie-aan't-doen-komen 17
....\..... . .
[brood-voor zwaaigave:
...../////....\..... .
een-tweetal andertwee tienden,
.....\..... .
van-gries zijn-zij-aan't-geschieden,
....<>..... . . . . .
gezuurd zijn-zij-aan't-gebakken-worden; (
.....<>..... !
(als)voorsten voor-die-JHWH-van-Israël.
.....\..... . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-doen-lijfnaderen op~het-brood: 18
.\\...../////.....|..\..... .
zeven lammeren (die)volgaaf(zijn) stichtjongen-van een-jaarandering,

[166] Zie: Deut.16:9.
[167] Het Hebreeuws kan hier een enkelvoud gebruiken, zoals wij dat b.v. kunnen met 'jaar'.
[168] Zie: Num.28:26.

.....\\\...../////.....<>.....\.....
en-een-var stichtjong-van-een-rund een-één-enkele en-aan-reebokken
. . . . . .
[andertwee;
...../////.....|..... .
aan't-geschieden-zijn-zij een-opgaander voor-die-JHWH-van-Israël,
.....|..... .
en-de-cijnsgave-hunner en-de-uitgiet-gaven-hunner,
...../////.....<>..... !
een-vuurgave-van een-beluchting~rustgevend
[voor-die-JHWH-van-Israël.
...../////...../////.....<>.....
en-voorts-zijn-jullie-aan't(klaar)maken een-harige-van~bokken een-één-enkele19
....
[ter-verwaardingsgave;
....\\\...../////...../////.....<>...../////.....
en-andertwee lammeren stichtjongen-van een-jaarandering ter-slachtgave-van
.... !
[vervredigingen.
.....\...../...../.....|'.....¤.....\\..
en-voorts-is-aan't-zwaaien de-priester enwel-hen boven het-brood 20
...../////.....|.....\.....
[de-voorstelingen een-zwaaigave voor-de-vertegenwendighing-van
..... .
[die-JHWH-van-Israël,
.....<>..... . . . . .
boven~andertwee de-lammeren;
.////...../////.....<>..... !
heilig zijn-zij-aan't-geschieden voor-die-JHWH-van-Israël voor-de-priester.
.....||.....\.....\..... .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-uitroepen op-het-botharde-van de-dag (nl.)deze: 21
.....\\....|...../..... .
een-samenroeping~heilig is-aan't-geschieden voor-jullie,
...../////.....<>..... . . . . .
al-af~het-bodewerk-van heerdienst zijn-jullie-niet aan't-maken;
...../////...../////.....<>..... !
een-ingriffing-voor wereldlang bij-al-af~de-families-jelieder
[voor-de-(geboorte-)rondes-jelieder.
.....||.....\..... . .
en-als-jullie-knotten enwel~de-knotting-van de-landen-jelieder: 22
.....||.....<>.....|
niet~ben-jij-al-af-aan't-maken de-wendehoek-van het-veld-jouwer
..... .
[bij-het-knotten-van-jou,
...../////.....<>...../..... . . . . .
en-de-oplezing-van de-knotting-jouwer ben-jij-niet aan't-oplezen;
...../////.....|...../..... .
voor-de-gebogene en voor-de-inklamper ben-jij-aan't-achterlaten enwel-dit,

<>...../////..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.

=

...../////...../<>...../////..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH te-zeggen. 23
...../////...../////...../<>... . . . . . .
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL te-zeggen; 24
.....\\...../////...../\..... . .
in-nieuwmaand zeven op-(dag)één voor-de-nieuwmaand:
...../////..... .
is-aan't-geschieden voor-jullie verstilling,
...../////...../<>..... !
een-aanhaken-bij geschetter een-samenroeping~heilig.
...../////...../<>...../\..... . . . . . .
al-af~bodewerk-van heerdienst zijn-jullie-niet aan-t-maken; 25
...../////...../<>..... !
en-voorts-zijn-jullie-aan't-doen-lijfnaderen een-vuur(gave)
[voor-die-JHWH-van-Israël.

=

...../////...../<>...../////..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH te-zeggen. 26
.|'...../\...../¤...../|../////...../\\\...../\.....
dus op-de-tiende voor-nieuwmaand zeven deze de-dag-van de-betegeningen 27
. .
[(is)het:
...../\\..../|...../\..... .
een-samenroeping~heilig is-aan't-geschieden voor-jullie,
...../<>..... . . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-buigen enwel~de-lichaamzielen-jelieder;
...../////...../,..... !
en-voorts-zijn-jullie-aan't-doen-lijfnaderen een-vuur(gave)
[voor-die-JHWH-van-Israël.
...../|...../\..... .
en-al-af~bodewerk zijn-jullie-niet aan't-maken, 28
...../<>...../\... . . . . .
op-het-botharde-van de-dag (nl.)deze;
.\...../////...../|... .
ja een-dag-van betegeningen (is)het,
...../\..... .
om-te-betegenen over-jullie,
...../<>...../////..... !
voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
///...../\\...../|..\ ..... .
ja al-af~lichaamziel die niet~zich-aan't-buigen-is, 29

.....<>.....\..... . . . . .
op-het-bothard-van de-dag (nl.)deze;
.....<>..... !
en-voorts-is-die-zich-aan't-afscheiden vandaan-van-de-genotenvolken-zijner.
....
en-al-af~lichaamziel: 30
///.....|..... .
die aan't-maken-is al-af~bodewerk,
.....<>.....\..... . . . . .
op-het-botharde-van de-dag (nl.)deze;
...../.....//.....<>
en-voorts-ben-ik-aan't-doen-te-loor-gaan enwel~de lichaamziel (nl.)die
..... !
[vandaan-van-het-naderlijf-zijner.
.....<>.....\..... . . . . .
al-af~bodewerk zijn-jullie-niet aan't-maken; 31
///.....|..... .
ingriffingen wereldlang voor-de)geboorterondes-jelieder,
...<>..... !
in-al-af de-families-jelieder.
.....\\...../.....\\..... .
een-stille-dag-van verstilling (is)het voor-jullie, 32
.....<>..... . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-buigen enwel~de-lichaamzielen-jelieder;
...../////.....\\.....|..... .
op-de-negende voor-de-nieuwmaand in-de-avond,
.....\..... .
vandaan-van-de-avond tot~de-avond,
.....<>..... !
zijn-jullie-aan't-verstillen de-stildag-jelieder.[169]

~

...../.....<>...../..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH te-zeggen. 33
...../...../...../.....<>.... . . . . .
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL te-zeggen; 34
...../\\...../.. . .
op-de-vijf tiende dag:
...../////.....| .
voor-nieuwmaand zeven deze,
.....\\\...../...../.....<>..... !
het-feest-van de-vlechthutten-van zeven dagen
[voor-die-JHWH-van-Israël.
...../.....<>..... . . . . .
op-de-dag de-eerste een-samenroeping~heilig; 35

[169] Zie Lev.16.

.....//.....<>.....//..... !
al-af~bodewerk-van heerdienst zijn-julie-niet aan't-maken.
.\..... .
zeven dagen, 36
.....//.....<>..... . . . . .
zijn-jullie-aan't-doen-lijfnaderen vuurgave voor-die-JHWH-van-Israël;
.....\...|'.....¤.....\\...../....
op-dag acht is-er-een-samenroeping~heilig aan't-geschieden voor-jullie
.....\\.....<>.....|
[en-voorts-zijn-jullie-aan't-doen-lijfnaderen vuurgave voor-die-JHWH-van-Israël
.....\..... .
[een-spertijd (is)het,
.....//.....<>.....//..... !
al-af~bodewerk-van heerdienst niet zijn-jullie-aan't-maken.
///.....\..... .
deze(zijn) de gemeenschapsordeningen-van die-JHWH-van-Israël, 37
.....//.....<>...\.....
zoals~jullie-aan't-samenroepen-zijn enwel-hen samenroepingingen-van
. . . . . .
[heiligheid;
.....\\...../..... . .
om-te-doen-lijfnaderen vuurgave voor-die-JHWH-van-Israël:
\\\.....//.....//.....<>.....//.....//.
opgaander cijnsgave slachtgave en-uitgietgaven de-inbreng-van~de-dag
..... !
[op-de-dag-zijner.
.....<>.....\..... . . . . .
nog-afgezonderd-van de-verstildagen-van die-JHWH-van-Israël; 38
.....\..... . .
en-nog-afgezonderd-van de-giften-jelieder:
.....///.....|
en-nog-afgezonderd-van al-af~de-toezeggingen-jelieder
.....|..... .
[en-nog-afgezonderd-van al-af~de-opofferingen-jelieder,
.//.....<>..... !
die jullie-aan't-geven-zijn aan-die-JHWH-van-Israël.
.|'.....¤.\\...../.....\..... . .
dus op-de-vijf tiende dag voor-nieuwmaand zeven: 39
.....|.....\..... .
als-jullie-bijeenhalen enwel~de-inkomst-van het-land,
.....//.....<>.....
[zijn-jullie-aan't-feesten enwel~een-feest-van~die-JHWH-van-Israël
.\.... . . . . .
[zeven dagen;
....///.....|..... .
op-dag de-eerste (is-er)verstilling,
.....//.<>..... !
en-op-dag zeven verstilling.

.....\\...../.....\.... . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-nemen voor-jullie op-de-dag de-eerste: 40
..\\...../////.....|...\..... .
vrucht-stelen[170]-van houtbomen-van luister bladzool-van palmen,
...//.....<>.. . . . . . .
twijgen-van hout~dik en-beek-wilgen;
....
en-voorts-zijn-jullie-je-aan't-verheugen:
...../.....//.....<>....
voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder
.//..... !
[zeven dagen.
...../////.....|.....\..... . . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-feesten enwel-dit een-feest 41
[voor-die-JHWH-van-Israël,
.//.....<>..... . . . . . .
zeven dagen in-een-jaarandering;
///.....|..... .
ingriffingen-van wereldlang voor-de-geboorterondes-jelieder,
...../.....<>...../..... !
in-nieuwmaand zeven zijn-jullie-aan't-feesten enwel-dit.
...../.....<>.....\... . . . . . .
in--de-vlechthgut zijn-jullie-aan't-zitten zeven dagen; 42
.....|..... .
al-af~de-inheemsen in-JieSsERáAéL,
.....<>..... !
zijn-aan't-zitten in-de-vlechthut.
.....¬.....\..... ,
ter-toebuiging-daaraan-dat volkènnen de-geboorterondes-jelieder 43
\.... . .
ja in-vlechthutten:
.....\\.....|.....\..... .
doe-ik-zitten enwel~de-stichtkinderen-van JieSsERáAéL.
...../.....<>.....\...
als-ik-doe-uit-trekken enwel-hen vandaan-van-het-land
....
[MieTsERáieJM;
<>...../..... !
ik die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
.....\..... .
en-voorts-brengt-in MoShèH, 44
.....<>..... . . . . . .
enwel~de-gemeenschapsordeningen-van die-JHWH-van-Israël;
.....<>..... !
tot~de-stichtkinderen-van JieSsERáAéL.

[170] In het Hebreeuws wordt hier en in de volgende woorden steeds enkelvoud gebruikt om een collectief aan te duiden.

~

SEDER

...../////.....<>...../////..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. **24.**1
.....||.....\..... . .
gebied enwel~de-stichtkinderen-van JieSSeRáAéL: 2
.....\\...../.....\...../////.....<>..... . . . . .
en-zij-zijn-aan't-nemen tot-jou olie-van de olijf gebeukt voor-de-lichtgever;
...../////.....<>.... !
om-te-doen-opgaan een-lamp steevast.
.....¤.....\\...../.....
vandaan-van-het-straatbuiten voor-het-gordijn-van de-verordening 3
.....\..... . .
[in-de-tent-van gemeenschapsordening:
.....¤.....\\...../.....\\\.....
is-aan't-schikken enwel-hem AàHæRoN vandaan-van-de-avond
...../////...../////.....<>.....
[tot~de-ochtend voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël
. . . . . .
[steevast;
//.....<>..... !
ingriffingen wereldlang voor-de-geboorteronden-jelieder.
///....\..... .
op de-zevenlamp (die)rein(is), 4
.....<>..... . . . . .
is-hij-aan't-schikken enwel~de-lampen;
...../////.....<>..... !
voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël steevast.

~

.....\..... .
en-voorts-ben-jij-aan't-nemen gries, 5
.....\..... .
en-voorts-ben-jij-aan't-bakken daarvan,
//.....<> . . . . . .
andertwee en-tien koeken;
.....| .
andertwee tienden,
.....<>...../////..... !
is-aan't-geschieden een-koek een-één-enkele.
...../////...../////...../////.....<>.....\...
en-voorts-ben-jij-aan't-stellen enwel-hen(als)andertwee rangschikkingen zes 6
....
[per-rangschikking;
...../////.....<>...../////..... !
op de-tafel (die)rein(is) voor-de-vertegenwendiging-van die-JHWH-van-Israël.

```
                  .................//.......................<>..................\.....  . . . . . . .
en-voorts-ben-jij-aan't-geven op-de-rangschikkingen witgeur glaskuis;          7
                                  ...............................//....................|...     .
                  en-voorts-is-dat-aan't-geschieden voor-het-brood ter-aanhakingsgave,
                                      .......<>....................  !
                                      een-vuurgave voor-die-JHWH-van-Israël.
                .\\............/...........\..........    . .
dag-van verstilling (na)dag-van verstilling:                                   8
                                      .................//...................................//............
                                      zijn-zij-aan't-rangschikken voor-de-vertegenwendiging-van
                                                                                .........<>.............   !
                                                                                [die-JHWH-van-Israël steevast;
                                  ................//.................................................<>........//.........
                                  vandaan-van-bij(vanwege?) de-stichtkinderen-van~JieSseRáAéL een-zuivergang
                                                                                                    ..  !
                                                                                                    [wereldlang.
                                  ....................................|..............\.............................    .
en-voorts-is-het-aan't-geschieden voor-AàHæRoN en-voor-de-stichzonen-zijner,9
                                      ..........................<>.................\...............   . . . . . .
                                      en-voorts-zijn-zij-aan't-eten-dat op-de-opstaanplaats geheiligd;
                                  |'.......................|.\\...............//........<>..
                                  ja een-heiligheid-van heiligheden (is)dat voor-hem
                                  ......................//.....................<>........................    !
                                  [vandaan-van-de-vuurgaven-van die-JHWH-van-Israël
                                                                                [een-ingriffing~wereldlang.[171]

=

                                  .....................|.............................\........................    .
en-voorts-trekt-uit een-stichtzoon-van~een-vrouwmenselijke                     10
                                                                                [een-JieSseReAéLieJTische,
                                      ......|.............................\...........................    .
                                      en-hij een-stichtzoon-van een-manmenselijke een-MieTseRietische,
                                              .........<>................\........................   . . . . .
                                              in-het-midden-van de-stichtkinderen van JieSseRáAéL;
                                  ....................|.......    .
                                  en-voorts-vechten in-de-neerlatimgsplaats,
                                      ......///...........................    .
                                      de-stichtzoon-van~de-JieSseReAéLieJTische,
                                              .........<>.............................   !
                                              en-de-manmenselijke de-JieSseReAéLieJTische.
                ¤.................................................\\..............
en-voorts-verdoemt de-stichtzoon-van~de vrouwmenselijke                        11
                                              ................///.....................<>....................   .
                                              [de-JieSeReAéLieJTische enwel~de-naam en-voorts-kleineert-hij(die),
                                      ......................//.............<>.........  . . . . .
                                      en-voorts-doen-zij-komen enwel-hem naar~MoShèH;
```

[171] Zie: Matth.12:4, Mc.2:26 en Luc.6:4.

```
    ..........//.............................//.................//
    en-de-naam-van de-moederende-zijner (is)SheLoMieJT
                        ....................................<>............................ !
                        [de-stichtdochter-van DieBheRieJ voor-de-stamstaf-van~DáN.
...............<>...............  . . . . . . . . . .
en-voorts-voeren-zij-hem in-waarhouding;                                          12
    ........................//..........<>..............................    !
    om-het-te-specialiseren voor-hen op~de-mond-van~die-JHWH-van-Israël.

~

.....................//.........<>........................//.....  !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH te-zeggen.                    13
......\.............................  . .
doe-uittrekken enwel~de-kleineerder:
        ........................|........     .
        naar~het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplaats,
                ..........................\\\.......................//
                en-voorts-zijn-aan't-stutten al-af~wie-('t)horen
                                ........................<>.......................  . . . . . .
                                [enwel~de-handen-hunner op~het-eerstdeel-zijner;
    ................................//.............<>............   !
    en-voorts-zijn-zij-aan't-bekeilen enwel-hem al-af~de-ordegmeenschap.
........................//.............................<>...................\..........
en-naar~al-af~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL ben-jij-aan't-inbrengen        14
                                                                        .......  . . . . . .
                                                                        [om-te-zeggen;
    .//....//.......................................//...............<>....
    ieder iedermenselijke ja~is-hij-aan't-kleineren de-gods-zijner
                                ....................................//..............   !
                                [dan-is-hij-hoog-heen-aan't-dragen een-verwaarding.
.........///.............................|..\............      .
en-wie-aanboort[172] de-naam~JHWH stervend                                        16
                                        [is-hij-tot-sterven-gebracht-aan't-worden,
        .....//...................................<>...........  . . . . . . . . . . . . . .
        bekeilend zijn-zij-aan't-keilen~op-hem al-af~de-ordegemeenschap;
    ...................|......... .
    zowel-inklamper als-inheemse,
        .........///.............<>...............   !
        als-hij-aanboort~de-naam is-hij-tot-sterven-gebracht-aan't-worden.
```

[172] Naar de vorm staat hier het participium actief van het werkwoord NáQàBh, dat in- of -aanboren betekent. Het Nederlands 'aanboren' kan overdrachtelijk gebruikt worden in de betekenis van 'iets in gebruik nemen' (een olieveld aanboren of een informatiebron aanboren). In de Joodse traditie vanaf de LXX wordt dit werkwoord hier uitgelegd als 'hardop uitspreken'. De christelijke vertaaltraditie vertaalt hier meestal 'vloeken' en neemt aan dat hier een verschrijving heeft plaats gevonden met het werkwoord QáBàB. Met de vertaling 'aanboren' blijven we zowel dicht bij de Masoretische tekst als bij de Joodse vertaaltraditie; wat hier gezegd wordt ligt dichtbij het tweede gebod van de tien woorden: de naam JHWH kan nergens voor 'gebruikt' worden, dat is misbruik. Voor de Joodse gemeenschap is deze tekst de reden voor het nooit uitspreken van de naam JHWH. Hoe vaak het begrip 'god;'ook in de mond genomen wordt, niet deze naam. Die schalt niet in leuzen over de wereld, die wordt zo werkelijk in ere gehouden.

.....||...//.....//.....\..... . . . . .
en-een-ieder ja hij-is-aan't-verslaan al-af~de-lichaamziel-van een-roodling; 17
.<>..... !
stervend is-hij-tot-sterven-gebracht-aan't-worden.
.....//.....<>..... . . . . .
en-wie-verslaat de-lichaamziel-van~een-veedier is-die-aan't-vervredigen; 18
.....<>.....//..... !
een-lichaamziel op-de-drukplek-van[173] een-lichaamziel.
.....||.....//.....<>..... . . . . .
en-een-iedermenselijke ja~is-aan't-geven een-blaam op-de-volksgenoot-zijner;19
.\..... .
zoals hij-maakt,
.<>.....//..... !
vastzo is-aan't-gemaakt-worden aan-hem.
.....///.....\..... .
een-breuk op-de-drukplek-van een-breuk, 20
.....///.....\..... .
een-weloog op-de-drukplek-van een-weloog,
.....<>.....\..... . . . . .
een-tand op-de-drukplek-van een-tand;
\\.....//.....<>..... .
zoals hij-aan't-geven-is een-blaam op-een-roodling,
<>.....//..... !
vastzo is-hij-aan't-geven op-hem.
.....//.....<>..... . . . . .
en-wie-verslaat een-veedier is-die-aan't-vervredigen; 21
.....//.....<>..... !
en-wie-verslaat een-roodling is-tot-sterven-gebracht-aan't-worden.
///.....|.....\..... .
stelregeling één-enkele is-aan't-geschieden voor-jullie, 22
.....//.....<>..... . . . . .
zowel inklamper als-inheemse is-het-aan't-geschieden;
//.//.....<>..... !
ja~ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
.....\.....¬.....\..... ,
en-voorts-brengt-in MoShèH tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL 23
.....\..... . .
en-voorts-doen-zij-uittrekken enwel~de-kleineerder:
.....|..... .
naar~het-straatbuiten voor-de-neerlatingsplek,

[173] Meestal wordt dit Hebreeuwse woord (TàChàT) vertaald met 'in de plaats van' of (korter) 'voor' . Maar het is zeer de vraag of het Nederlandse 'in de plaats van' aab het Hebreeuws wel recht doet. Het Nederlands suggereert het vertrek c.q. het verdwijnen van de eerdere door een latere. Het Hebreeuws herinnert de latere steeds aan die eerdere, vandaar onze vertaling 'op de drukplek van' . Het Hebreeuwse woord fungeert niet alleen als adverbium, maar allereerst als substantief en wordt dan in de lexica vertaald als 'het onderste'; zo lezen we in Ex.16: 29: *iedermenselijke is-aan't-geschieden op-de-TàChàT - 'drukplek dus' - zijner.* Voor het goed verstaan deze 'beruchte'tekst en ook Ex.21:24, Deut.19:24 is dit belangrijk. We verwijzen hier naar de voetnoot bij Ex.21:24. Kort gezegd: het gaat niet om inruilen voor, maar om voor een lichaamziet te zorgen, waar die verloren ging. of om zelf te worden als iemand die een breuk voelt, omdat je dat die ander hebt aangedaan.

.....//.....<>..... . .
en-voorts-bekeilen-zij enwel-hem met-steen;
.....\.... .
en-de-stichtkinderen-van~JieSseRáAéL maken,
//.....//.....<>..... !
zoals gebiedt die-JHWH-van-Israël enwel~MoShèH.

~

.....///.....|..... .
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot-MoShèH, **25**.1
.....//.....<>..... !
bij-de-berg SieJNàJ om-te-zeggen.
.....||.....///.....|.....\.....
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL en-voorts-ben-jij-aan't-zeggen2
..... .
[tot-hen,
///.....\\.....|..... .
ja jullie-zijn-aan't-komen naar~het-land,
.//.<>..\..... . . . . .
dat ik gevende(ben) aan-jullie;
.....\..... .
en-voorts-is-aan't-verstillen het-land,
.....<>..... !
een-verstiltijd voor-die-JHWH-van-Israël.
///.....|.....\..... .
zes jaaranderingen ben-jij-te-kiem-aan't-beleggen het-veld-jouwer, 3
....//...<>.....\..... . . . . .
en-zes jaaranderingen ben-jij-aan't-bevezelen de-gaarde-jouwer;
.....<>..... !
en-voorts-ben-jij-aan't-binnenhalen de-inkomste-daarvan.
.....\..... . .
in-jaarandering zeven: 4
.....///.....|.....\..... .
een-verstiltijd-van verstillling is-aan't-geschieden voor-het-land,
.....<>..... . . . . .
een-verstiltijd voor-die-JHWH-van-Israël;
.....|..... .
het-veld-jouwer ben-jij-niet-te-kiem-aan't-beleggen,
.....<>.....//..... !
en-de-gaarde-jouwer niet aan't-bevezelen.
\.....///.....|..... .
enwel het-erbij-gekomene-van de-knotting-jouwer ben-jij-niet- aan't-knotten, 5
.....//.....<>.....\...
en-enwel~de-rozijnbessen-van de-toewijding-jouwer ben-jij-niet
....
[aan't-kaalplukken;
.....//.....<>.....//..... !
een-jaarandering-van verstilling is-aan't-geschieden voor-het-land.

▫.....\\.....///.....|... .
en-voorts-is-aan't-geschieden het-verstilde-van het-land voor-jullie 6
[om-te-eten,
.....<>.....\..... . . . . . .
voor-jou en-voor-de-heerdienaar-jouwer en-voor-de-heerdienares-jouwer;
.....|..... .
en-voor-de-loonknecht-jouwer en-voor-wie-inzit-bij-jou,
...<>..... !
de-inklampers genoot-met-jou.
..... .
en-voor-het-diervee-jouwer, 7
.....<>.....\..... . . . . . .
en-voor-het-wildleven dat(is) op-het-land-jouwer;
.....//.....<>..... !
is-aan't-geschieden al-af~de-inkomste-daarvan om-te-eten.

=

.....\..... . .
en-voorts-ben-jij-aan't-boekstaven[174] voor-jou: 8
///.....\..... .
zeven verstilweken-aan jaaranderingen,
.//.....<>.....\... . . . . . .
zeven jaaranderingen zeven stampen[175];
.....\..... . .
en-voorts-zijn-aan't-geschieden voor-jou:
.....|.///.....\.....
de-dagen-van zeven verstilweken,
.//.....<>..... !
negen en-veertig jaarandering.
.....||.....///.....|
en-voorts-ben-jij-aan't-doen-oversteken de-klaroen-van geschetter 9
.....\..... .
[in-nieuwmaand zeven,
.....<>..... . . . . . .
op-de-tiende voor-de-nieuwmaand;
.....|..... .
op-de-dag-van de-betegeningen,
.....//.....<>..... !
zijn-jullie-aan't-doen-oversteken een-klaroen in-al-af~het-land-jelieder.
....
en-voorts-zijn-jullie-aan't-heiligen: 10
.\.....///.....|.... .
enwel jaarandering vijftig een-jaarandering(lang),
.....//.....//.....<>..
en-voorts-zijn-jullie-aan't-uitroepen spui-vrijdom in-het-land

[174] Vergelijk in het Nederlands: 'ver - tellen'.
[175] = 'keren'.

....
[voor-al-af~de-inzittenden-zijner;
...../.....\\.....\..... .
(als)een-afdracht(sfeest) is-het aan't-geschieden voor-jullie,
....
en-voorts-zijn-jullie-aan't-terugkeren:
///..... .
iedermenselijke naar~de-omgrijping-zijner,
.....<>..... !
naar-de-familie-zijner zijn-jullie-aan't-terugkeren.
.....\..... . .
een-afdracht(-tijd) is-het: 11
.//...../...../.....<>.....\..... . . . . .
jaarandering vijftig is-een-jaarandering(lang) aan't-geschieden voor-jullie;
.\..... .
niet zijn-jullie-te-kiem-aan't-leggen,
.....<>.....\\..... .
en-niet zijn-jullie-aan't-knotten enwel~het-erbij-gegroeide,
...../.....<>..... !
en-niet zijn-jullie-aan't-kaalplukken enwel~het-toegewijde-daarvan.
///.....\..... .
ja een-afdracht(tijd) (is)het, 12
....<>.....\..... . . . . .
geheiligd is-die-aan't-geschieden voor-jullie;
...../// .
vandaan-van~het-veld,
.....<>..... !
zijn-jullie-aan't-eten enwel~de-inkomst-daarvan.
...../.....<>..... . . . . .
in-de-jaarandering van de-afdracht (nl.)deze; 13
.....|'.....<>..... !
zijn-jullie-aan't-terugkeren iedermenselijke naar~de-omgrijping-zijner.

SEDER

.....<>.....|..... .
en-ja~zijn-jullie-aan't-verkopen verkoopbaars aan-de-mede-genoot-jouwer, 14
//.....<>.....\..... . . . . .
of verwervend vandaan-van-de-hand-van de-medegenoot-jouwer;
.....<>...../..... !
niet~zijn-jullie-aan't-benadelen iedermenselijke de-broederverwant-zijner.
...../.....|..\..... .
op-de-boekstaving-van jaaranderingen laat-na de-afdracht(tijd), 15
.....<>..... . . . . .
ben-jij('t)aan't-verwerven vandaan-van-bij-de-mede-genoot-jouwer;
...../.....<>..... !
op-de-boekstaving-van de-jaaranderingen-van~inkomsten
[is-hij('t)-aan't-verkopen~aan-jou.

.....\.....\..... . .
voor-de-mond-van de-veelheid-van jaarandertingen: 16
.....|..... .
ben-jij-aan't-veel-maken het-verworvene-zijner,
.....|.....\..... .
en-voor-de-mond-van het-weinige-van de-jaaranderingen,
.....<>..... . . . . .
ben-jij-aan't-weinig-maken het-verworvenen-zijner;
///.....\..... .
ja de-boekstaving-van inkomsten,
....//.....<>..... !
(is)hij verkopend aan-jou.
....///.....|.\..... .
en-niet zijn-jullie-aan't-benadelen iedermenselijke 17
[enwel~de-medegenoot-zijner,
.....<>..... . . . . . .
en-voorts-ben-jij-ontzag-aan't-hebbnen
[vandaan-van(vanwege)-de-gods-jouwer;
// //.....<>..... !
ja ik(ben) die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
.....|..... .
en-voorts-zijn-jullie-aan't(waar)maken enwel~de-ingriffingen-mijner, 18
.....//.....<>.....
en-enwel~de-stelregelingen-mijner zijn-jullei-aan't-waar-houden
.....\..... . . . . .
[en-voorts-zijn-jullie-aan't(waar)maken enwel-hen;
.....//.....<>..... !
en-voorts-zijn-jullie-aan't-zitten op~het-land in-veiligheid.
.....///.....\\..|..... .
en-voorts-is-aan't-geven het-land de-vrucht-zijner, 19
.....<>..... . . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-eten tot-verzadiging;
.....//.....<>..... !
en-voorts-zijn-jullie-aan't-zitten in-veiligheid daarop.
....\..... .
en-ja jullie-zijn-aan't-zeggen, 20
.....///.....\..... . . . . . .
wat?~zijn-wij-aan't-eten in-jaarandering zeven;
///..\..... .
kijk niet zijn-wij-te-kiem-aan't-leggen,
.....//.....<>..... !
en-niet aan't-binnenhalen enwel~de-inkomst-daarvan.
.....///.....|..... .
en-voorts-ben-ik-aan't-gebieden enwel~de-inzegening-van-mij voor-jullie, 21
.....<>..... . . . .
in-jaarandering zes;
.....|..... .
en-voorts-is-het-aan't-maken enwel~de-inkomst-zijner,

.....<>.. !
voor-drie jaaranderingen.
....
en-voorts-zijn-jullie-aan't-te-kiem-leggen: 22
.../////.....\..... .
enwel in-jaarandering acht,
.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-eten vandaan-van-de-inkomst slaapoud;
.\.....\..... . .
tot jaarandering negen:
.....|..... .
tot~het-inkomen-van de-inkomst-daarvan,
.....<>..... !
zijn-jullie-aan't-eten het-slaapoude.
....
en-het-land: 23
///..... .
niet is-het-aan't-verkocht-worden ter-versmoring[176],
.....<>..... . . . . .
ja~aan-mij(is) het-land;
....\\\...../////.....<>..... !
ja~inklampers en-bijzitters (zijn)jullie genoot-bij-mij.[177]
...<>.....\..... . . . . .
in-al-af~het-land-van de -omgrijpingen-jelieder; 24
<>...../////..... !
inlossing zijn-jullie-aan't-geven voor-het-land.

=

.....\..... .
ja~is-aan't-uitteren een-broederverwant-jouwer, 25
.....<>..... . . . . .
en-is-hij-voorts-aan't-verkopen (iets)vandaan-van-de-omgrijping-zijner;
...../////.....|.\..... .
dan-is-voorts-aan't-komen de-inlosser-voor-hem lijfna tot-hem,
.....||...../////..... !
en-voorts-is-hij-aan't-inlossen enwel het-verkochte-van
[de-broederverwant-zijner.

---

[176] Dit van het werkwoord TsáMàT afgeleide zelfst.naamwoord komt alleen hier maar voor. Het werkwoord betekent (ver-)smoren; hier gaat het om het gevolg daarvan: volledig uitgeschakeld worden - een voorbeeld in het Nederlands van een betekenisverenging, waarin het basisbegrip 'schakelen' nauwelijks of niet meer functioneert, zonder dat het handelem dat nodig is om dit resultaat te krijgen, helemaal niet meer meeklinkt. Zo is het ook in het Hebreeuws: het betreffende land wordt 'gesmoord', d.w.z. er wordt zo mee gehandeld dat het geen rol meer kan spelen en precies daartegen is deze regeling gericht. In een concordante vertaling moet dit typisch Hebreeuwse idioom hoorbaar (leesbaar) blijven.

[177] Midden in dit hoofdstuk over de economische gevolgen van sabbatsjaren en jubeljaren horen we hier hoe de verhouding tussen JHWH, Israël en het land ligt: het land is aan JHWH (en dus niet aan Israël!) en Israël is daar inklamper (net zoals in Egyptye en later in Babel!) en bijzitter bij JHWH (thema;s die Paulus en Petrus in hun brieven nog eens zullen bevestigen als het om de ecclesia kuriakè gaat!).

.....||...../..//.....<>..... . . . . .
en-de-manmenselijke ja niet is-er-aan't-geschieden~voor-hem een-inlosser; 26
.....\..... .
en-voorts-doet-binnen-bereik-komen de-hand-zijner,
.....<>...../..... !
en-is-hij-voorts-aan't-vinden naar-de-maat-van het-in-te-lossene-van-hem.
.....|.....\..... .
dan-is-hij-voorts-aan't-berekenen enwel~de-jaaranderingen-van 27
[het-verkochte-zijner,
.....|..... .
en-voorts-is-hij-aan't-doen-terugkeren enwel~het-overschot,
.....||.....\..... . . . . .
aan-de-manmenselijke die verkoopt~aan-hem;
.....<>..... !
en-voorts-is-het-aan'terugkeren aan-de-omgrijping-zijner.
.....\\...../..... . .
en-ware't-dat hij-niet~vindt de-hand-zijner: 28
.....¬.....\..... ,
de-maat-van het-doen-terugkeren aan-hem
.....\..... . .
dan-is-voorts-aan't-geschieden het-verkochte-van-hem:
.....\..... .
in-de-hand-van wie-verwerft enwel-dat,
<>.....\..... . . . . .
tot de-jaarandering-van de-afdracht;
.....|..... .
en-voorts-is-het-aan't-uittrekken in-het-afdrachtsjaar,
.....<>..... !
en-aan't-terugkeren aan-de-omgrijping-zijner.
....
en-een-manmenselijke: 29
...../////.....¬.....\..... .
ja~hij-is-aan't-verkopen het-huis-van~inzitten in-een-stad bemuurd,
.....|..... .
dan-is-voorts-aan't-geschieden de-inlossing-door-hem,
.....<>...../..... . . . . .
tot~het-gaafweg-zijn-van de-jaarandering-van
[het-verkochte-van-hem;
.....<>...../..... !
een-dagen-vol-jaar is-aan't-geschieden de-inlossing-van-hem.
.....\..... . .
en-ware't-dat niet-aan't-ingelost-worden-is: 30
.....\.....¬.....\..... ,
totdat~vol-is voor-hem een-jaarandering gaafweg
▫.....\\...../.....\.....
dan-is-voorts-aan't-opstaan het-huis dat(is)~in-een-stad waaraan-is
....
[een-muur:

```
                                ...........//.........................//...........<>
                                ter-versmoring(is't)aan-wie-verwerft enwel-dat
                                                        ..........................   . . . . . .
                                                        [voor-de-geboorteronden-zijner;
    .//.................<>................   !
    niet is-het-aan't-uittrekken in-het-afdrachtsjaar.
..........\.............   . .
en-de-huizen-van de-grashoven:                                                          31
        ..\\......................///............|...    .
        waar geenszins~voor-hen een-muur omheen-singelt,
                ...........//.............<>................   . . . . . . . . . . . .
                op~een-veld-van het-land is-het-aan't-berekend-worden;
    .........|.............................   .
    inlossing is-aan't-geschieden~daarvoor,
        ............<>............................   !
        en-in-het-afdrachtsjaar zijn-zij-aan't-uittrekken.
.....................|......   .
en-de-steden-van de-LeWieten,                                                           32
        .....<>.......................   . . . . . . .
        de-huizen-van de-omgrijping-hunner;
    .....//..........<>...............................//..................   !
    (als)inlossing wereldlang is-dat-aan't-geschieden voor-de-LeWieten.
....///...............................|.....................   .
en-wat er-aan't-ingelost-worden-is vandaan-van-de-LeWieten,                            33
        .............\\\..........................//...........//........................<>....
        dan-trekt-uit de-verkoop-van het-huis en-de-stad-van de-omgrijping-zijner
                                                                .....   . . . . . . . . . . .
                                                                [in-het-afdrachtsjaar;
    \........||................\.................   . .
    ja de-huizen-van de-steden-van de-LeWieten:
        ///.....................   .
        het(is) de-omgrijping-hunner,
                ........<>..................//............................   !
                in-het-midden-van de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL.
..........//.............//......................<>..........\..........   . . . . . . . . . . .
en-het-veld-van de-dreve-van de-steden-hunner is-niet aan't-verkocht-worden;34
    ...............//..............\\\.......<>.......   !
    ja~een-omgrijping wereldlang (is)het voor-hen.

=
                                                SEDER


...........\..............................................   .
en-ja~is-uitgeteerd-an't-zijn  de-broederverwant-jouwer,                                35
        ......//..............<>................   . . . . .
        en-zwikt de-hand-zijner genoot-met-jou;
    .................\.............   .
    dan-vat-jij't-hard-aan bij-hem,
```

\\\...../////.....<>..... !
inklamper en-bijzitter en-hij-leeft genoot-met-jou.
...../////.....|..\..... . . . . .
niet~ben-jij-aan't-nemen vandaan-van-bij-hem bijtgeld en-een-veelvoud, 36
.....<>..... . . . . .
en-ontzag-heb-jij vandaan-van(vanwege)-de-gods-jouwer;
...../////.....<>..... !
en-leeft de-broederverwant-jouwer genoot-met-jou.[178]
..... .
enwel~zilver(geld)jouwer, 37
...../////.....<>.... . . . . .
niet~ben-jij't-aan't-geven aan-hem met-bijtgeld;
.....|...../////..... !
en-met-een-veelvoud ben-jij-niet~geven het-eten-jouwer.
. .
ik: 38
.....|..... .
die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder,
...../////.....<>.....\..... . . . . .
die~doe-uittrekken enwel-jullie vandaan-van-het-land MieTseRáJieM;
...../////.....|.....\..... .
om-te-geven aan-jullie enwel~het-land KeNàNgàN,
...../////.....<>..... !
om-te-geschieden voor-jullie tot-gods.

=

...../////...../////..... . . . .
en-ja~is-uitgeteerd-aan't-zijn de-broederverwant-jouwer genoot-met-jou; 39
....
en-verkocht-is-hij~aan-jou;
...../////.....<>...../////..... !
niet~ben-jij-'t-doen-heerdienen met-hem de-heerdienst-van een-heerdienaar.
...../////.....<>.....\..... . . . . .
als-een-huurling als bijzitter is-hij-aan't-geschieden genoot-met-jou; 40
...../////.....<>...../////.....
tot~de-jaaraandering-van-de-afdracht is-hij-staande-aan't-blijven
..... !
[genoot-met-jou.
.....|..... .
en-uit-trekt-hij vandaan-van-genoot-met-jou, 41
<>.....\..... . . . . .
hij en-de-stichjtkinderen-zijner genoot-met-hem;
.....|..... .
en-terug-keert-hij naar~de-familie-zijner,
...../////.....<>..... !
en-naar~de-omgrijping-van de-omvamenden-zijner keert-hij-voorts-terug.

[178] Zie: Ex.22:25; Deut.29:19,20; Ps.15:9; Ez.18:8.

.....\..... .
ja~heerdienaren (zijn)zij, 42
.....//.....<>.....\..... . . . . .
dat~ik-doe-uittrekken enwel-hen vandaan-van-het-land MieTseRáJieM;
.//.....<>.....//.....
niet zijn-zij-aan't-verkocht-worden vandaan-van-het-verkopen-van
..... !
[een-heerdienaar.
.....//.....<>..... . . . . .
niet~ben-jij-aan't-regeren bij-hem met-de-karwats; 43
.....<>..... !
en-voorts-ben-jij-ontzag-aan't-hebben vandaan-van(vanwege)-de-gods-jouwer.
.....//.....<>.....
en-de-heerdienaar-jouwer en-de-heerdienares-jouwer 44
..\..... . . . . .
[die aan't-geschieden-zijn aan-jou;
.....\.... . .
vandaan-van-bij de-naties:
...|.....\..... . .
die omsingelen-jullie,
.....//.....<>.....//..... !
vandaan-van-wie jullie-aan't-verwerven-zijn heerdienaar
[en-heerdienares.
▫.....|.....//.....///.....
en-ook vandaan-van-de-stichtkinderen-van de-bijzittenden die-inklampen 45
.....|.....\..... .
[genoot-met-jullie vandaan-van-wie jullie-z'aan't-verwerven-zijn,
.....|.\..... .
en-vandaan-van-de-families-hunner die(zijn) genoot-met-jullie,
.//.....<>..... . . . . .
die zij-doen-baren in-de-landen-jelieder;
.....//.....<>..... !
en-zij-geschieden voor-jullie ter-omgrijping.
.....\\...../.....///..
en-in-eigendom-hebben-jullie enwel-hen voor-de-stichtkinderen-jelieder 46
.....|.....\..... .
[laat-na-jullie ter-wegvangst een-omgrijping,
.....<>.....\..... . . . . .
voor-wereldlang door-hen zijn-jullie-je-aan't-doen-heerdienen;
.....///.....|
en-door-de-broederverwanten-jelieder stichtkinderen-van~JieSseRáAéL
..\..... .
[iedermenselijke door-de-broederverwant-zijner,
.....//.....<>..... !
niet~zijn-jullie-aan't-regeren bij-hem met-een-karwats.

=

....\..... . .
en-ja is-iets-aan't-bereiken: 47
.....\...../////.....|..... .
de-hand-van een-inklamper en-een-bijzittende genoot-met-jou,
...../////.....<>..... . . . . .
en-uitgeteerd-is de-broederverwant-jouwer genoot-met-hem;
....
en-verkocht-wordt-hij:
...../////.....|..... .
aan-een-inklamper een-bijzittende genoot-met-jou,
//.....<>...../////..... !
of aan-een-ongeschikte-van de-familie-van de-inklamper.
.....\..... .
laat-nadat hij-verkocht-is, 48
.....<>..... . . . . .
is-er-inlossing aan't-geschieden~voor-hem;
...../////.....<>..... !
een-één-enkele vandaan-van-de-broederverwanten-zijner is-aan't-inlossen-hem.
.....||...../////.....|..... .
of~oomlief of een-stichtkind-van~de-oomlief-zijner is-aan't-inlossen-hem, 49
.....\\\.....<>.....<>....
of~vandaan-de-rest-van het-vlees-zijner vandaan-van-de-familie-zijner
....
[is-iemand-aan't-inlossen-hem;
...../////.....<>..... !
of~bereikt-heeft-iets de-hand-zijner en-hij-lost-in-zichzelf.
.....|..... .
en-hij-berekent genoot-met-de-verwerver-van-hem, 50
.....|.....\..... .
vandaan-van-de-jaarandering-van de-verkoop-van-hem aan-hem,
<>.....\..... . . . . . .
tot de-jaarandering-van de-afdracht;
.....||...../////.....|.....\.....
en(zo) geschiedt het-zilver-van de verkoop-van-hem met-de-boekstaving-van
.. .
[jaaranderingen,
...../////.....<>...../////..... !
naar-de-dagen-van een-verloonde is-het-aan't-geschieden genoot-met-hem.
.....////...<>..... . . . . . .
en-waren-er~nog veelheden in-jaaranderingen; 51
.....|.....\..... .
voor-de-mond-hunner is-hij-aan't-doen-terugkeren de-inlossing-van-hem,
.....<>..... !
vandaan-van-het-zilver-van de-verwerving-van-hem.
.....||.....\\\...../////...../////.....
en-ware't-dat-er~weinig resteert aan-jaaranderingen tot~de-jaarandering-van 52
.....<>..... . . . ..
[de-afdracht en-doet-hij't-terugkeren-~voor-hem;

.....\..... .
naar-de-mond-van de-jaaranderingen-van-hem,
.....<>..... !
is-hij-aan't-doen-terugkeren enwel~de-inlossing-van-hem.
.....//.....//.....<>.....\.....
als-een-verloonde jaarandering bij-jaarandering is-hij-aan't-geschieden 53
....
[genoot-met-hem;
.....//.....<>..... !
niet~is-men-aan't-regeren-over-hem met-een-karwats voor-de-wel-ogen-jouwer.
.....//.....<>..... . . . . .
en-ware't-dat-hij~niet aan't-ingelost-worden-is hiermee; 54
.....|.....\..... .
dan-is-hij-aan't-uittrekken in-de-jaarandering-van de-afdracht,
<>.....//..... !
hij en-de-stichtkinderen-zijner genoot-met-hem.
.....///.....|
ja~voor-mij(zijn) de-stichtkinderen-van~JieSseRáAéL, 55
.....\..... .
heerdienaren-mijner (zijn)zij,
.....//.....<>.....\..... . . . . .
daar~ik-doe-uittrekken enwel-hen vandaan-van-het-land
[MieTseRáJieM;
<>.....//..... !
ik die-JHWH-van-Israël de-gods-jelieder.
.....\\.....//. . .
niet~zijn-jullie-aan't-maken voor-jullie ongoden: **26.**1
.....///.....|.....\..... .
en-gebeiteld en-geplaatst zijn-jullie-ze-niet~aan't-doen-opstaan voor-jullie,
.....\.... . .
en-een-stenen lonkbeeld:
///.....|..... .
niet zijn-jullie-het-aan't-geven in-het-land-jelieder,
.....<>..... . . . . .
om-je-neer-te-bukken daarop;
////.....<>..... !
ja ik die-JHWH-van-Israël(ben) de-gods-jelieder.[179]
.....\..... .
en-wel~de-verstildagen-mijner zijn-jullie-aan't-waarhouden, 2
.....<>..... . . . . .
en-voor-het-heiligdom-mijner zijn-jullie-ontzag-aan't-hebben;
<>..... !
ik(ben) die-JHWH-van-Israël.[180]

=

[179] Zie: Ex.20:4; Deut.5:8 en 16:22
[180] Zie: Lev.19:30.

SEDER

.....<>..... . . . . . .
ware't-dat~in-de-ingriffingen-mijner jullie-aan't-gaan-zijn; 3
.....\..... .
en-enwel~de-geboden-mijner aan't-waar-houden-zijn,
.....<>..... !
en-voorts-zijn-jullie-aan't(waar)maken enwel-hen.[181]
.....//.....<>..... . . . . . .
dan-geef-ik de-plasregens-jelieder op-het-tij-hunner; 4
...../////.....\\..|..... .
en-geeft het-land de-afdracht-zijner,
.....//.....<>.....//..... !
en-de-houtboom-van het-veld is-aan't-geven de-vrucht-zijner.
.....\\.....//.....\\..... .
en(dan)bereikt voor-jullie een-dorstijd enwel~het-kaalplukken, 5
.....<>.....\..... . . . . . .
en-het-kaalpukken is-aan't-bereiken enwel~de-te-kiemlegging;
.....///.....|..... .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-eten het-brood-jelieder ter-verzadiging,
.....//.....<>..... .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-zitten tot-veiligheid in-het-land-jelieder.
.....///.....|..... .
en(dan)geef-ik vrede in-het-land, 6
.....<>.....\..... . . . . .
en-liggen-jullie-neer en-geen die-huiveren-doet;
.....||.....///.....|..... .
en-stil-doe-ik-vallen wildleven kwaad vandaan-van~het-land,
.....<>.....//..... !
en-een-zwaard is-niet~aan't-oversteken in-het-land-jelieder.
.....<>..... . . . . . .
en(dan)-achtervolgen-jullie enwel~de-jullie-vijandigen; 7
.....//.....<>..... !
en-zij-vallen voor-de-vertegenwendiging-jelieder voor-het-zwaard.
.....|.....///.....| .
en-er-achtervolgen vandaan-van-jullie vijf honderd, 8
.....//.....<>.....\..... . . . . . .
en-honderd vandaan-van-jullie zijn-een-veeltal aan't-achtervolgen;
.....\\\.....//.....<>....
en(dan)-vallen de-jullie-vijandigen voor-de-vertegenwendiging-jelieder
..... !
[voor-het-zwaard.
.....\..... .
en(dan)wend-ik-mij tot~jullie, 9
.....\..... .
en-doe-ik-vruchtbaar-zijn enwel-jullie,

[181] Zie: Deut.28:1.

.....<>..... . . . . .
en-doe-ik-veel-zijn enwel-jullie;
.....//.....<>..... !
en-doe-ik-opstaan enwel~de-zuivergang-mijner samen-met-jullie.
.....//.....<>..... . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-eten het-slaap-oude dat slaap-oud-geworden-is; 10
.....||.....//.....
en-het-slaap-oude vandaan-van(vanwege)-de-vertegenwendiging-van
.....<>..... !
[het-maand-nieuwe zijn-jullie-aan't-doen-uittrekken.
.....//.....<>..... . . . . .
en-voorts-ben-ik-aan't-geven het-voortgewoon-mijner in-het-midden-van-jullie;11
.....//.....<>..... !
en-niet~is-aan't-versmaden de-lichaamziel-mijner enwel-jullie.
.....|..... .
en-voorts-ben-ik-aan't-gaan-op-mijzelf in-het-midden-van-jullie, 12
.....//.....<>..... . . . . .
en-voorts-ben-ik-aan't-geschieden voor-jullie tot-een-gods;
.....//..... !
en-jullie zijn-aan't-geschieden~voor-mij tot-een-genotenvolk.[182]
||.....\..... . .
ik die-JHWH-van-Israël (ben)de-gods-jelieder: 13
.\\.....///.....|.....<>..... .
die doe-uittrekken enwel-jullie vandaan-van-het-land MieTseRàJieM,
.....//.....<>.. . . . . .
vandaan-van-het-geschieden voor-hen (als)heerdienaren;
.....|.....\..... .
en-voorts-breek-ik de-rekter-van het-juk-jelieder,
.....//.....<>..... !
en-voorts-doe-ik-gaan enwel-jullie tot-opstanding[183].

~

.....//.....<>..... . . . .
en-ware't-dat~jullie-niet aant-horen-zijn naar-mij; 14
..... .
en-niet-aan't-maken-zijn,
//.....<>..... !
enwel al-af~de-geboden (nl.)deze.[184]
.....\..... .
en-ware't-dat-jullie~de-ingriffingen-mijner aan't-schofferen-zijn, 15
.....//.....<>.....\.....
en-ware't-dat enwel~de-stelregelingen-mijner aan't-versmaden-is

[182] Zie: Ex.29:45; Deut.23:14; Jer.24:7; 30:22; 31:1 en 33; 32:38; Ez.11:20; 37:27; Zach.8:8; II Cor.6:16; Op.21:3.
[183] Een van de vele passages, waaruit blijkt dat de bevrijding uit Egypte niet als een ontsnapping, maar als een opstanding uit de dood, uit de totale ondergang, wordt opgevat en beleefd en zo door ons moet worden uitgelegd.
[184] Zie: Deut.28:15.

....
[de-lichaamziel-jelieder;
.///.....|..... .
zonder te-maken enwel~al-af~de-geboden-mijner,
.....<>..... !
dat-jullie-honen enwel~de-zuivergang-mijner.
.....||.....\..... . .
dus~ik ik-ben-aan't-maken~dit aan-jullie:[185] 16
.....\\...../////.....|
en-voorts-ben-ik-aan't-doen-bemoeien op-tegen-jullie schrik
.....\..... .
[enwel~de-tering en-enwel~uitslag,
....//.....<>.....\..... . . . . .
al-afmakend de-wel-ogen en-verflauwend de-lichaamziel;
...../////.....|..... .
en-voorts-zijn-jullie-te-kiem-aan't-leggen tot-loosheid het-kiemgoed-jelieder,
.....<>..... !
en-voorts-zijn-aan't-eten-dat de-vijanden-jelieder.
...../////.....|... .
en-voorts-ben-ik-aan't-geven de-vertegenwendiging-mijner op-jullie, 17
.....<>.....\.....
en-voorts-zijn-jullie-aan't-gestoken-worden voor-de-vertegenwendiging-van
....
[de-vijanden-jelieder;
...../////.....|..... .
en-voorts-zijn-aan't-regeren bij-jullie wie-beweigeren-jullie,
.....<>...../////..... !
en-voorts-zijn-jullie-aan't-vluchten en-geen~die-achtervolgt enwel-jullie.

=

.....\\..... .
en-ware't~tot-deze(dingen), 18
...../////.....<>..... . . . . .
zijn-jullie-niet aan't-horen naar-mij;
.....|.....\..... .
dan-ben-ik-voorts-aan't-toevoegen om-te-onderrichten enwel-jullie,
.<>..... !
zeven-maal over~de-verwaardingen-jelieder.
.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-ben-ik-aan't-breken enwel~de-hoovaardigheid-van 19
[de-sterkte-jelieder;
...../////.....|..... .
en-voorts-ben-ik-aan't-geven enwel~de-helftenhemel-jelieder als-van-ijzer,

[185] Wat vanaf hier beschreven worden als daden van die JHWH-van-Israël zijn in werkelijkheid niets meer of minder dan de gevolgen van het overtreden van de stelregels en de geboden. Denk aan het verkeer: wanneer de eerste schade door te hard rijden niet sereius genomen wordt, maar beantwoord wordt met nog harder rijden, worden de gevolgen steeds ernstiger - enzovoort. Het in de wind slaan van de eerste waarschuwingen vervolgen met het in de wind slaan van de verdere waarschuwingen veroorzaakt een cumulatie van ellende.

.....<>..... !
en-enwel~het-land-jelieder als-van-metaal.
.....//.....<>..... . . . . .
en-voorts-is-gaafweg-aan't-raken tot-loosheid de-kracht-jelieder; 20.
.....///.....|..... .
en-niet~is-aan't-geven het-land-jelieder enwel~de-afdracht-zijner,
.....\..... .
en-het-boomhout-van het-land,
....//.....<>..... !
is-niet aan't-geven de-vrucht-zijner.
.....///.....|..... .
en-ware't-dat~jullie-aan't-gaan-zijn genoot-met-mij tot-een-treffen, 21
.....<>.....\..... . . . . .
en-niet zijn-jullie-behoefte-aan't-hebben om-gehoor-te-geven aan-mij;
.....///.....|.. .
dan-voeg-ik-toe over-jullie slaag,
<>..... !
zevenvoudig naar-de-verwaardingen-jelieder.[186]
....\\...../.....///.....|
en-ik-doen-zenden bij-jullie enwel~het-wildleven-van het-veld 22
.....\..... .
[en-het-ontkindert enwel-jullie,
.....\\.....|..... .
en-het-scheidt-uit enwel~het-diervee-jelieder,
.....<>..... . . . . .
en-het-doet-met-weinig-zijn enwel-jullie;
.....<>..... !
en-ontzettend-worden de-neemwegen-jelieder.
..... .
en-ware-dat~bij-deze(dingen), 23
.....//.....<>..... . . . .
jullie-niet aan't-onderricht-worden-zijn voor-mij;
.....//.....<>..... !
en-jullie-voorts-aan't-gaan-zijn genoot-met-mij tot-een-treffen.
.....\\\...../.....<>..... . . . . .
dan-ga-ik dus-ik genoot-met-jullie in-een-treffen; 24
.....///.....|... .
en-sla-ik enwel-jullie ook-ik,
<>..... !
zevenvoudig over~de-verwaardingen-jelieder.

[186] Niet horen naar JHWH betekent: de leefregel, die de verhoudingen ordent en vrede en vrijheid mogelijk maakt schenden of negeren. Dan is verwoesting en verwaarlozing HET GEVOLG! Maar ook dan houdt de btrokkenheid van JHWH met zijn volk en met de gang van zaken niet op. Hij stelt zich medeverntwoordelijk, ook al verhindert hij de gevolgen van wangedrag niet, ja juist wanneer hij dat niet doet. Dat is de strekking van al die teksten waarin zo over de gevolgen wordt gesproken van hebzucht, leugen, stelen, trouwbeloften breken, de geschiedenis vervalsen, geen wekelijkse stille houden, andere machten met hun eisen volgen, kortom de bevrijding ontkennen en onderdanigheid verkiezen. Anders gezegd: vertrouwen opbouwen vergt veel tijd, vertrouwen schenden geschiedt in een handomdraai, vertrouwen HERstellen duurt zeven keer langer en doet pijn. En deze leefregel legt de basis voor een vertrouwensgemeenschap.

.....|...../..... . .
en-doe-ik-komen over~jullie een-zwaard: 25
...\\.....|..... .
wrekend de-wraak-van~de-zuivergang,
.....<>..... . . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-bijeen-gehaald-worden
[naar~de-steden-jelieder;
.....///....\\.....|..... .
en-voorts-ben-ik-aan't-zenden inbracht[187] in-het-midden-jelieder,
.....<>..... !
en-voorts-zijn-jullie-gegeven-worden in-de-hand-van~de-vijand.[188]
.....\.....¬..... ,
als-ik-breek voor-jullie de-rekter-van~brood 26
¤.....\...../////.....|.....\.....
en-bakken tien vrouwmenselijken het-brood-jelieder in-een-oven
.... .
[een-één-enkele,
.....//.....<>..... . . . . . .
en-doen-zij-terugkeren het-brood-jelieder met-een-sikkelgewicht;
.....<>.....//..... !
en-voorts-zijn-jullie-aan't-eten en-niet aan't-verzadigd-worden.[189]

=

..... .
en-ware't~hierbij, 27
.//.....<>..... . . . . .
niet zijn-jullie-aan't-horen voor-mij;
.....//.....<>..... !
en-voorts-zijn-jullie-aan't-gaan genoot-met-mij in-een-treffen.
.....//.....<>..... . . . . . .
dan-ga-ik genoot-met-jullie in-de-hittigheid-van~een-treffen; 28
..///.....|... .
en-ik-onderricht enwel-jullie dus~ik,
<>..... !
zevenvoudig over~de-verwaardingen-jelieder.

---

[187] Het Hebreeuwse woord voor de pestziekte, afgeleid van de stam waarvan ook DáBháR (= inbreng) is afgeleid; een aantasting van buitenaf. 'ingebracht'.

[188] Hier wordt geen toevoeging van ellende van Godswege beschreven, maar de ervaring dat schending en geweld escaleren. De ellende wordt evenmin toegschreven aan het lot, maar aan het menselijk falen door te weigeren de leefregel werkelijk na te leven. En altijd weer wordt herhaald, dat JHWH zijn volk (c.q. de mensen) wil confronteren met de gevolgen van hun wandaden. En dat betekent ook, dat toewijding aan die leefregel, deze Torah, hoopvol is. Heel indringend wordt deze boodschap, wanneer in een reeks van profetische teksten juist de onschuldige, al deze gevolgen meedraagt en daarin JHWH vertegenwooordigt, zoals in zijn gezalfden, en met name in die ene Gezalfe (Messias = Christus) manifest wordt. De 'brenger van de boodschap' is niet de veroorzaker van het geboodschapte onheil, maar lijdt wel zelf als eerste aan die boodschap en staat daar niet veilig en onbetrokken buiten. Zo bepalen TaNaKh en Evagelie de lezer erbij, dat het in het menselijk leven om de ETHIEK gaat en dat ook de religiositeit daaraan ONDERGESCHIKT dient te zijn - en niet andersom.

[189] Zie: Ez.4:16.

.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-aan't-eten vlees-van de-stichtzonen-jelieder; 29
.....//.....<>..... !
en-vlees-van de-stichdochters-jelieder zijn-jullie-aan't-eten.
....||..... . .
en-ik-verdelg enwel~de-cultusbulten-jelieder: 30
.....|..... .
en-ik-scheid-uit enwel~de-verhittingsplateau's-jelieder,
.....|..... .
en-ik-geef enwel~de-lijken-jelieder,
.....<>..... . . . . .
op-de-lijken-van de-wentelhopen-jelieder;
.....//.....|..... .
en(dan)-versmaadt de-lichaamziel-mijner enwel-jullie.
...///.....|... .
en-ik-geef enwel~de-steden-jelieder schroeidroogte, 31
...<>..... . . . . .
en-ik-doe-ontzettend-zijn enwel~de-heiligdommen-jelieder;
.....\..... .
en-niet krijg-ik-er-lucht-van,
.....<>..... !
bij-een-luchtje dat-rust-brengt-door-jullie.
.....//.....<>..... . . . . .
en-ontzettend-doe-ik-zijn ik enwel~het-land; 32
.....///.....|..... .
en-zich-ontzetten over-haar de-vijanden-jelieder,
.....<>..... !
die-zitten daarin.
.....|.....\..... .
en-enwel-jullie verwan-ik bij-de-naties, 33
....//.....<>..... . . . . .
en-ik-ontloos laat-aan-achter-jullie een-zwaard;
.....///.....|..... .
en(dan)-geschiedt het-land-jelieder (als-iets)ontzettends,
.....<>..... !
en-de-steden-jelieder (als)een-schroeidroogte.
...▫.....\\...../..... . .
dan is-zich-aan't-genadigen het-land enwel~aan-de-verstildagen-harer: 34
///.....\..... .
al-af de-dagen-van de-ontzetting,
.....<>.....\..... . . . . .
en-jullie(zijn) in-het-land-van de-vijanden-jelieder;
///.....\..... .
dan is-aan't-verstillen het-land,
.....<>..... !
en-voorts-is-het-zich-aan't-genadigen enwel~aan-de-verstildagen-harer.[190]

[190] Zie: Lev.25:2

```
............//.................<>.....................  . . . . . .
al-af~de-dagen-van de-ontzetting is-het-aan't-verstillen;                35
   \............\\\.................//.....<>.....................//...........   !
   enwel omdat het-niet~verstilt als-jullie-verstillen als-jullie-zitten daarop.
.........\............   .
de-resterenden bij-jullie,                                               36
       ....///.............\\.........|................   .
       en-komen-doe-ik zachtheid in-de-harten-jelieder,
              ........<>.....................   . . . . . . .
              in-de-landen-van de-vijanden-hunner;
   ............................\.............  . .
en-voorts-is-aan't-achtervolgen enwel-hen:
       .....///.......\.....................   .
       de-stem-van opgaandloof dat-verwaait,
              ............................\\\......
              en-voorts-zijn-zij-aan't-vluchten
                     ..............................................................//...
                     [vandaan-van(vanwege)-het-vluchten-voor~een-zwaard
                     ............................<>...........//...................   !
                     [en-voorts-zijn-zij-aan't-vallen en-geen(is-er) die-achtervolgt.
.............................\\\...................................//...
en-voorts-zijn-zij-aan't-struikelen ieder~bij-de-verwant-zijner           37
              ....................................................................<>...
              [als-vandaan-van(vanwege)de-vertegenwendiging-van~een-zwaard
                                          .......................\........  . . . . . . . .
                                          [en-een--die-achtervolgt (is-er)geenszins;
   ............................///..............| .
   en-niet~is-er-aan't-geschieden voor-jullie opstanding,
       ......................//.............................  !
       voor-de-vertegenwendiging-van de-vijanden-jelieder.
................<>.............................  . . . . . .
en-voorts-zijn-jullie-teloor-aan't-gaan bij-de-naties;                   38
   ......................\.............   .
   en-voorts-is-aan't-opeten enwel-jullie,
       ......//......................   !
       het-land-van de-vijanden-jelieder.
............\............   . .
en-de-resterenden bij-jullie:                                            39
       ................\\.....................................   .
       zijn-aan't-verpussen bij-de-ontwrichtende-daden-hunner,
              ........<>.....................   . . . . . .
              in-de-landen-van de-vijanden-hunner;
   .........//................//.............................................<>.....
   en-dusdanig bij-de-ontwrichtende-daden-van de-omvamenden-hunner
                                          ...............//.....................   !
                                          [samen-met-hen zijn-zij-aan't-verpussen.
.............................///.....................................................|
en-voorts-zijn-zij-aan't-behandklappen enwel~de-ontwrichtende-daden-hunner40
```

.....\..... .
[en-enwel~het-geontwricht-van de-omvamenden-hunner,
.....<>..... . . . . .
bij-de-overtredingen-hunner die~zij-overtreden-bij-mij;
.....||...../////.....<>..... !
en-dus dat~zij-gaan genoot-met-mij om-te-treffen-mij.
....
voorwaar~ik: 41
...../////.....|..... .
ik-ben-aan't-gaan genoot-met-hen in-een-treffen,
.....\..... .
en-voorts-ben-ik-aan't-doen-komen enwel-hen,
.....<>..... . . . . .
in-het-land-van de-vijanden-hunner;
.....\..... . .
of~dan zich-aan't-verdeemoedigen-is:
.....| .
het-hart-hunner voorhuid-hebbend,
.....<>...../////..... !
en-dan zij-aan't-genadigen-zijn enwel~het-geontwricht-hunner.[191]
.....<>.....\..... . . . . .
en-voorts-ben-ik-aan't-aanhaken enwel~bij-de-zuivergang-mijner 42
[(nl.)JàNgæQóWBh;
.....|.....|...../////.....\\..
en-dus enwel~bij-de-zuivergang-mijner (nl.) JieTseCháQ en-dus
.....\\\...../////.....<>.....
[enwel~bij-de-zuivergang-mijner (nl.)AàBheRáHáM ben-ik-aan't-aanhaken
...../////..... !
[en-bij-het-land ben-ik-aan't-aanhaken.
.....|.....\\...../..
en-het-land is-verlaten-aan't-worden vandaan-van(vanwege)-hen 43
.....\..... . .
[en-is-aan't-genadigen enwel~de-verstildagen-zijner:
.....\\..... .
als-het-(iets)ontzettends-is vandaan-van)vanwege)-hen,
....<>.....\..... . . . . .
en-zij aan't-genadigen-zij enwel~het-geontwricht-hunner;
.....\..... .
ter-toebuiging-eraan en-bij-toebuiging-daaraan,
.....\..... .
dat-de-stelrgelingen-mijner zij-schofferen,
.....<>...../////..... !
en-enwel~de-ingriffingen-mijner versmaadt de-lichaamziel-hunner.

[191] Over de betekenis van dit zinsdeel wordt verschillend gedacht: Ofwel als een tegenstelling tot het vorige zinsdeel: danwel zij-hebben welgevallen aan hun ontwrichtende daden, ofwel juist in het verlengde daarvan: zij worden genadig met hun ontwrichtende daden. De tweede uitleg spoort met de functie die dezelfde woorden hebben in het volgende vers.

.....▫.....||.....\..... . .
en-dus~ook~dit als-zij-geschieden in-het-land-van de-vijanden-hunner: 44
.....///.....|..... .
niet~schoffeer-ik-hen en-niet~versmaad-ik-hen om-al-af-te-maken-hen,
.....//.....<>..... . . . .
tot-hoon-van de-zuivergang-mijner samen-met-hen;
//.....<>..... !
ik die-JHWH-van-Israël (ben)de-gods-hunner.
.....//.....<>.....\..... . . . .
en-voorts-ben-ik-aan't-aanhaken voor-hen bij-de-zuivergang de-eerdere-van-hen;45
.\.....▫.....\\...../.....
dat ik-doe-uittrekken~enwel-hen vandaan-van-het-land MieTseRàJieM
.....\..... . .
[voor-de-welogen-van de-naties:
.....//.....//.....<>..//..... !
om-te-geschieden voor-hen tot-gods ik die-JHWH-van-Israël.
▫.....\.....¬ ..... ,
deze(zijn) de ingriffingen en-de-stelregelingen en-de-uitleggingen 46
...|..\..... .
die geeft die-JHWH-van-Israël,
.....|'.....<>.....\.....
onderscheidnend-zichzelf en-onderscheidend de-stichtkinderen-van
....
[JieSseRáAéL;
.....//.....<>..... !
bij-de-berg SieNàJ door-de-hand-van~MoShèH.

~

SEDER

.....//.....<>.....//..... !
en-voorts-brengt-in die-JHWH-van-Israël tot~MoShèH om-te-zeggen. **27**.1
.....||.....///.....|.....\.....
breng-in tot~de-stichtkinderen-van JieSseRáAéL en-voorts-ben-jij-aan't-zeggen 2
.... .
[tot-hen,
.||.....//.....<>..... . . . .
iedermenselijke ja is-hij-apart-aan't-zetten een-toezegging;
.....//.....<>..... !
(dan)met-de-rangschikking-van-jou van-de-lichaamzielen
[voor-die-JHWH-van-Israël.
.....///.....|..... .
en-voorts-is-aan't-geschieden de-rangschikking-van-jou van-een-aanhaker,[192] 3
.....|...\..... .
vandaan-van-een-stichtkind-van twintig jaarandering,

[192] Hebreeuws: ZáKhàR, als aanduiuding van het mannelijk lid een algemeen woord voor 'man'. geworden in het Bijbels Hebreeuws. Ook het werkwoord ZáKhàR is van dezelfde woordstam afgeleid, het wordt meestal met 'gedenken' vertaald, maar het kan sterker - en beter - met 'aanhaken-bij' worden weergegeven.

....<>.....\.. . . . . .
en-tot een-stichtkind-van~zestig jaarandering;
.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-geschieden de-rangschikking-van-jou:
.//.....//.....<>.....//..... !
vijftig sikkels zilver met-de-sikkel (die)geheiligd(is).[193]
.....<>..... . . . .
en-ware't~een-inboorbare[194] (is)zij; 4
.....//.....<>...//.... !
dan-geschiedt de-rangschikking-van-haar dertig sikkel.
.....\\...../. . .
en-ware't (iemand)vandaan-van-een-stichtkind-van~vijf jaaranderingen: 5
.....|.....\.... .
en-tot een-stichtkind-van~twintig jaarandering,
.....\\\...../.....<>.....\... . . . . .
dan-geschiedt jouw-rangschikking van-de-aanhaker twintig sikkels;
.....<>...../. !
en-voor-een-inboorbare tien sikkels.
.....\..... . .
en-ware't (een)vandaan-van-een-stichtkind-van een-nieuwmaand: 6
.....|.....\.. .
en-tot een-stichtkind-van~vijf jaarandering,
.....//.....|..... .
dan-geschiedt jouw-rangschikking van-een-aanhaker,
.//.<>.... . . . . .
vijf sikkels zilver;
.....\..... .
en-voor-een-inboorbare (is) de-rangschikking-van-jou,
.//..<>..... !
drie sikkels zilver.
.....\\...../////.....
en-ware't (iemand)vandaan-van-een-stichtkind-van~zestig jaarandering 7
.....\\.....|..... .
[en-daarboven ware't~een-aanhaker,
.....\..... .
dan-geschiedt jouw-rangschikking,
.//..<> . . . . .
vijf tien sikkel;

[193] De bepalingen in dit laatste hoofdstuk hebben de strekking, dat de-waarde van donaties (toezeggingen) niet afhangt van de hoogte van het bedrag, maar gerelateerd is aan de draagkracht van de gever EN aan de gevolgen die de instelling van sabbatsjaar en vooral jubeljaar heeft voor de waarde. Hoewel het onwaarschijnlijk is dat ooit sabbathsjaren en jubeljaren zijn doorgevoerd, houden de voorschriften heel realistisch rekening met waardedaling en waardetoename al naar gelang de nabijheid van sabbthsjaar of jubeljaar. Kortom: de TEKST plaatst ons, lezers, voor een realiseerbare economische orde. Zoals al eerder betoogd, laten juist deze bepalingen zien, dat draagkracht het economisch-sociale beleid stuurt en dat exorbitante rijkdom in een Torah-samenleving wordt voorkomen.

[194] Dit Hebreeuwse woord duidt iemand aan van het vrouwelijk geslacht enwel via een verwijzing naar het vrouwelijk geslachtsorgaan. Het woord is een afleiding van een stamwoord dat 'inboren'betekent. Vergelijk het woord 'aanhaker'als aanduiding bvan iemand van het mannelijk geslacht.

.....<>...../// !
en-voor-een-inboorbare tien sikkels.
...../.....|..... .
en-ware~een-uitgeteerde hij vandaan-van(vanwege)-de-rangschikking-van-jou, 8
.....|.....\.....
dan-doet-hij-zichzelf-staande-blijven voor-de-vertegenwendiging-van
..... !
[de-priester,
...../.....<>... . . . . .
en-is-aan't-rangschikken enwel-hem de-priester;
....
op~de-mond-van:
.///.....|.....\\..... .
wat aan't-bereiken-is de-hand-van de-toezegger[195],
.....<>..... !
is-aan't-rangschikken-hem de-priester.

=

..... .
en-ware't~diervee, 9
....\\.....\\\...../.....
omdat zij-aan't-doen-lijfnaderen-zijn vandaan-daarvan
.....<>..... . . . . .
[een-lijfnadering(sgave) voor-die-JHWH-van-Israël;
....¤..\\...../.....<>.....
al-af wat hij-aan't-geven-is vandaan-daarvan voor-die-JHWH-van-Israël
..... !
[is-aan't-geschieden~geheiligd.
..\..... .
niet is-hij-aan'-inwisselen, 10
...../.....//...//.....<>.....\..... . . . . .
en-niet~aan't-omzetten enwel-dat goed in-kwaad of~kwaad in-goed;
.....\\...../////.....|.... .
en-ware't~omzettend is-hij-aan't-omzetten diervee in-diervee,
...../.....<>..... !
dan-geschiedt~dat en-het-omgezette-door-hem geschiedt~geheiligd.
.....\\...../.....\..... .
en-ware al-af~het-diervee besmet, 11
¤...../\\\...../.....
zodat zij-niet~aan't-doen-lijfnaderen-zijn vandaan-daarvan
.....<>..... . . . . .
[een-lijfnadering(sgave) voor-die-JHWH-van-Israël;
...../.....<>...../.....
dan-doet-hij-staande-blijven enwel~diervee voor-de-vertegenwendiging-van

[195] Vergelijk bij de uitleg aangaande het nazireeërschap wat er staat in Num.6:21: de nazireeër leeft van wat hem onder handbereik is.

..... !
[de-priester.
...../// .....|..... .
en-rangschikt de-priester enwel-dat, 12
..... //.....<>..... ///.. . . . . .
onderscheidend goed en-onderscheidend kwaad;
..... //.....<>..... //..... !
naar-jouw-rangschikking oh-priester vastzo is-het-aan't-geschieden.
.....<>..... . . . . .
en-ware~inlossend is-hij-aan't-inlossen-dan-toch; 13
..... //.....<>..... !
dan-is-hij-aan't-toevoegen het-vijfde-ervan boven~de-rangschikking-jouwer.
....
en-een-manmenselijke: 14
..... \\..... //.....|..... .
ja~hij-is-aan't-heiligen enwel~het-huis-zijner heilig
[voor-die-JHWH-van-Israël,
.....|.....\\.....\.....<>...
dan-rangschikt-het de-priester onderscheidend goed
.....\.... . . . . .
[en-onderscheidend kwaad;
.....\\..... //..... //.....<>..... //..... !
naar-wat aan't-rangschikken-is enwel-dat de-priester vastzo
[is-het-aan't-opstaan.
..... .
en-ware~hij-die-heiligt, 15
.....<>..... . . . . .
aan't-inlossen enwel~het-huis-zijner;
▫.....\\\.....
dan-is-hij-voorts-aan't-toevoegen het-vijfde-van
..... //.....<>....
[het-zilver~van~de-rangschikking-jouwer daarboven
..... //..... !
[en-voorts-is-het-aan't-geschieden voor-hem.
.....\.....\..... . .
en-ware-er-dat vandaan-van-het-veld-van de-omgrijing-zijner: 16
..... // ..... |..... .
is-(iets)aan't-heiligen een-manmenselijke voor-die-JHWH-van-Israël,
..... // ..... <> .....
dan-is-voorts-aan't-geschieden de-rangschikking-jouwer
.....\..... . . . . .
[voor-de-mond-van het-kiemgoed-zijner;
..... ///.....\..... .
aan-kiemgoed een-ChoMèR harige-gerst,
.....<>..... //.... !
op-vijftig sikkel zilver.
..... //.....<>.....\.....
en-ware't~vandaan-de-jaarandering-van de-afdracht is-hij-aan't-heiligen 17

....
[het-veld-zijner;
.....<>..... !
naar~de-rangschikking-jouwer is-het-aan't-opstaan.
.....\.....¬.....\..... ,
en-ware't~laat-na de-afdracht is-hij-aan't-heiligen het-veld-zijner 18
.....\\...../..... . .
dan-is-voorts-aan't-berekenen~voor-hem de-priester enwel~het-zilver:
.....///.....|... .
op~de-mond-van de-jaaranderingen die-strak-blijven,
<>.....\..... . . . . . .
tot de-jaarandering-van de-afdracht;
.....<>..... !
en-het-is-voorts-aan't-afgehaald-worden vandaan-van-de-rangschikking-jouwer.
.....///.....|..... .
en-ware~inlossend is-aan't-inlossen enwel~het-veld, 19
.....<>..... . . . . .
hij-die-heiigt enwel-dat;
¤.....\\\.....
dan-is-hij-voorts-aan't-toevoegen het-vijfde-van
.....//.....<>.....
[het-zilver-van~de-rangschikking-jouwer daarboven
..... !
[en-voorts-is-het-aan't-opstaan~voor-hem.
.....///.....|..... .
ware't~niet is-hij-aan't-inlossen enwel~het-veld, 20
.....//.....<>.....\..... . . . . . .
en-ware't~hij-verkoopt enwel~het-veld aan-een-manmenselijke een-latere;
.//.....<>..... !
niet is-hij"t-aan't-inlossen nogmalig.
.....\\...../.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-geschieden het-veld als-dat-uit-trekt in-het-afdracht(sjaar):21
.//.....<>.....\..... . . . . . .
heilig voor-die-JHWH-van-Israël als-een-veld waarop-een-ban-ligt;
.....<>.....//..... !
voor-de-priester is-het-aan't-geschieden (als)de-omgrijping-zijner.
.....|.....\..... .
en-ware't enwel~het-veld (is)een-verworvenheid-zijner, 22
.||.<>.....\..... . . . . . .
dat niet (is) vandaan-van-het-veld-van de-omgrijping-zijner;
.....<>..... !
hij-is't-aan't-heiligen voor-die-JHWH-van-Israël.
.....\..... . .
en-voorts-is-aan't-berekenen~voor-hem de-priester: 23
....///....\..... .
enwel de-telling-van de-rangschikking-jouwer,
.....\..... . . . . . .
tot~de-jaarandering-van de-afdracht;

.....///.....|.....\..... .
en-voorts-is-hij-aan't-geven enwel~de-ranschikking-jouwer op-de-dag (nl.)die,
.<>..... !
heilig voor-die-JHWH-van-Israël.
.....///.....|.....\..... .
in-de-jaarandering-van de-afdracht is-hij-aan't-doen-terugkeren het-veld, 24
.....//.....<>..... . . . . .
aan-wie het-verwerft vandaan-van-hem;
.....<>.....//..... !
aan-hem~aan-wie(is) de-omgrijping-van het-land.
..... .
en-al-af~de-rangschikking-jouwer, 25
.....<>.....\..... . . . . .
is-aan't-geschieden met-een-sikkelgewicht (dat)heilig(is);
...//.....<>.....//..... !
twintig grein is-aan't-geschieden het-sikkelgewicht. [196]

=

.....||.....///.....|
dusdanig~een-voorste dat~voorste-aan't-zijn-is voor-die-JHWH-van-Israël 26
..... .
[bij-het-diervee,
.....//.....<>..... . . . .
niet~is-aan't-heiligen een-menselijke enwel-dat;
.....\..... .
ware't~een-os ware't-kleinvee,
.....<>..... !
voor-die-JHWH-van-Israël (is)het.[197]
..\\.....///.....|.....\.....
ware bij-het-dierve het-besmette dan-is-hij('t)voorts-aan't-vrijkopen 27
..... .
[naar-de-rangschikking-jouwer,
.....//.....<>..... . . . . .
en-voorts-is-hij-aan't-toevoegen het-vijfde-daarvan daarboven;
.....//.....<>.....//..... !
en-ware't-dat~hij-niet aan't-inlossen-is dan-wordt-het-verkocht
[naar-de-rangschikking-jouwer.
.....|'.....\.....|.....\\.....
dusdanig~al-af~het-gebannene waarop een-ban-aan't-leggen-is een-menselijke28
...../..... . .
[voor-die-JHWH-van-Israël vandaan-van~al-af~wat(is)~aan-hem:
.....///.....|.....\..... .
vandaan-van-roodling en-diervee en-vandaan-een-veld de-omgrijping-zijner,
.....\..... . . . . .
dan-is-hij't-niet aan't-inlossen;

[196] Zie:Ex.30:13; Num.3:47; 18:16; Ez.45:12.
[197] Zie: Ex.13:2, 12;22:29; 34:19 en 20; Num.3:13; 8:17; 18:15; Deut. 15:49; Luc.2:23.

.....||.....//.....<>... !
al-af~het-gebannene een-heiligheid-van~heiligheden (is)het
[voor-die-JHWH-van-Israël.[198]
....
al-af~het-gebannene: 29
..\\\.....//.....<>.....
waarop de-ban-aan't-liggen-is vandaan-van(vanwege)~de-roodling
.\..... . . . . .
[niet is-het-vrijgekocht-aan't-worden;
.<>..... !
stervend is-het-tot-sterven-gebracht-aan't-worden.
.....\\...../.....\...../..|
en-al-af~het-vertiende-van het-land vandaan-van-het-kiemgoed-van het-land 30
.....\..... .
[vandaan-van-de-vrucht-van het-boomhout,
.....<>..... . . . .
voor-die-JHWH-van-Israël (is)het;
.<>..... !
heilig voor-die-JHWH-van-Israël.
.....//...../.....<>..... . . . . .
en-ware~inlossend is-aan't-inlossen een-menselijke 31
[vandaan-van-het-vertiende-zijner;
.....<>...../..... !
het-vijfde-daarvan is-hij-aan't-toevoegen daarboven.
...../.....|..... .
en-al-af~het-vertiende-van het-rundvee en-het-voorttrekvee, 32
//.....<>.....\..... . . . . .
al-af wat~aan't-oversteken-is op-de-drukplek-van de-stamstaf;
.....||.....<>..... !
het-tiende is-aan't-geschieden heiliog~voor-die-JHWH-van-Israël.
.\\\...../.....//.....<>.....\...
niet is-hij-aan't-peilen onderscheidend~goed voor-kwaad en-niet 33
....
[is-hij-aan't-omzetten-dat;
.....\..... .
en-ware~omzettend is-hij-aan't-omzetten-dat,
.....\\\...../.....<>....
dan-is-aan't-geschieden~dat en-wat-omgezet-is is-aan't-geschieden~heilig
..//..... !
[niet is-het-ingelost-aan't-worden.
.....\..... . .
en-deze(zijn) de-geboden: 34
.\\.....\\\...../.....<>.....\.....
die gebiedt die-JHWH-van-Israël enwel~MoShèH tot~de-stichtkinderen-van
....
.....<>..... ! [JieSSeRáAéL;
bij-de-berg SieNáJ.

[198] Zie: Num.18:14.